

GERMANDAT DEL MONESTIR CISTERCENC DE SANTA MARIA DE POBLET

P BLET

II època,

Any XVII, número 34,

Juny 2017

Sumari

CRÒNICA DE LA COMUNITAT

De novembre del 2016 a l'abril del 2017

Xavier Guanter

69

EDITORIAL 1

EL PÒRTIC DE L'ABAT

QUÈ CERCA QUII S'APROPA A POBLET?

Octavi Vilà, abat 2

GERMANDAT

EL RECÉS D'ADVENT

Bernat Folcrà 4

DESIGUALTAT I REDISTRIBUCIÓ

Joan Colom 7

RECÉS D'ADVENT DELS MEMBRES DE LA GERMANDAT 2016

Salvador Batet 10

ESCOLA DE PREGÀRIA

UN POBLE DE CARN I OSSOS

Lluís Solà 19

LA REGLA AMB ULLS DE LAIC

UN ÒRGAN DE DELIBERACIÓ EXEMPLAR

Francesc Torralba 29

RELIGIÓ I CIÈNCIES NATURALS

NOTES SOBRE LA DIMENSIÓ TEOLÒGICA DE LA CURA DE LA NATURALESA

David Jou 32

A FONTS

OBSOLESCÈNCIA I CANVI DEL PROCÉS FORMATIU

Antoni Garrell 41

MÓN MONÀSTIC

VIATGE AL VIETNAM

Lluc Torcal 52

L'ENTREVISTA

GERMANA MARIA DEL MAR ALBAJAR I VIÑAS

Cristòfol-A. Trepal 57

LA PORTADA

Jesús M. Oliver 68

LA RODA DELS DIES

• CINQUANTA ANYS DEL MONESTIR DE SOLIUS

• BENEDICCIÓ DE L'ORGUE DE COR

• CLOENDA DEL 75è ANIVERSARI DE LA RESTAURACIÓ DE LA VIDA MONÀSTICA DE POBLET

• DECÉS DE GENER GONZALVO I BOU

• POST TENEBRAS SPERO LUCEM EN LA MORT DEL P. EDMON M. GARRETA I OLIVELLA

• VI TROBADA D'INTELE-LECTUALS I PROFESSIONALS CATÒLICS A POBLET

• VISITA A POBLET DE LES MONGES BENEDICTINES

• VISITA DEL PRESIDENT DE LA GENERALITAT

• TROBADA DE "LECTIO DIVINA" A POBLET

• PROFESSIÓ MONÀSTICA A VALLBONA

75-84

INVITACIÓ A LA LECTURA

BREUS COMENTARIS D'ALGUNS LLIBRES PER CONVIDAR A LA LECTURA

Lina Zulueta 85

RESSENYA

87

DÉU A LA XARXA

FISC-FUNDACIÓ INTERNACIONAL DE SOLIDARITAT COMPANYIA DE MARIA

Cristòfol-A. Trepal 88

Director: Cristòfol-A. Trepal

Consell de Octavi Vilà, Abat

Redacció: Xavier Alonso

Lluís Solà

Sam Soler

Lina Zulueta

Tomàs Bataller

Portada: Fragment de la tomba de Ramon Folch de Cardona (foto: Sam Soler)

Edita:

Germandat del
Monestir Cistercenc
de Santa Maria
de Poblet.

Realització: T.G.A.,
Técnicas Gráficas Aplicadas, S.L.

Tel. 629 831 307

t.g.a.sl@telefonica.net

Disseny-Maquetació: Pau Benito

Preu subscripció (2 números): 25 €

Número solt: 15 €

Dipòsit legal: T-60/2001 - ISSN 1577-4104

Que tots siguin u, com tu, Pare, estàs en mi i jo en tu. Que també ells estiguin en nosaltres, perquè el món cregui que tu m'has enviat (Jn 17,21). El manament de Jesús és contundent. I, en canvi, ja fa molts segles que els seus seguidors no estem units. La manca d'unitat constitueix, sens dubte, una dificultat seriosa per a l'evangelització, perquè la desunió ens desautoritza davant del món i més aviat atia la increença. L'Església indivisa, certament, va durar ben poc. Ja al segle V, com a conseqüència de la no acceptació del concili de Calcedònia, es van separar els cristians coptes, presents a Egipte encara avui. L'any 1054 es va trencar la unitat amb els ortodoxos. I, ara farà 500 anys, es va trencar la unitat en el si del catolicisme occidental com a conseqüència de la Reforma de Luter.

Aquestes trencadisses històricament van obeir a motius complexos on es barregen aspectes doctrinals, problemes polítics i lluites pel poder. Les relacions entre les diverses esglésies, a més, van estar ben lluny de la cordialitat, amb mútues condemnes i excomunion, menyspreus i fins i tot guerres i repressions sagnants.

El magisteri del papa Francesc, seguint l'esperit profund del concili Vaticà II, ha marcat, un cop més, un camí lúcid pel qual tots estem convidats a caminar. Ha anat a Suècia per participar ecumènicament amb els dirigents luterans que enguany commemoren els 500 anys de la Reforma (31 d'octubre de 2016). I allí ha compartit una declaració conjunta en què luterans i catòlics es lamenten del trencament de la unitat, agraeixen els cinquanta anys d'acostament des del Vaticà II ençà i es proposen prosseguir conjuntament l'esforç ecumènic per arribar a formes de comunió plena.

A finals d'abril d'aquest any el papa Francesc ha tornat a viatjar, ben coratjosament, a Egipte on ha continuat la seva catequesi exemplar en pro de la unió dels cristians. En primer lloc entrevistant-se amb el "papa" Tawandros II, cap espiritual dels cristians coptes, amb qui va signar acords de cooperació a més del reconeixement mutu de la validesa sacramental del baptisme impartit per ambdues confessions. Però en aquest viatge el Papa, sense deixar d'animar i encoratjar la comunitat catòlica egípcia, va anar encara més lluny en el diàleg interreligiós: va abraçar públicament el gran imam de la universitat islàmica d'Al-Azhar, Ahmed al Tayyeb, amb qui va proclamar: *junts afirmem la incompatibilitat entre la fe i la violència, entre creure i odiar. Junts declarem el caràcter sagrat de tota vida humana davant de qualsevol forma de violència física, social, educativa o psicològica.* Un pas de gegant, sens dubte, en el diàleg entre musulmans i cristians.

Lamentablement a casa nostra les tensions institucionals entre el conjunt de la Generalitat i l'Estat continuen sense arribar a camins de sortida. És lamentable que querelles, acusacions, jocs bruts i judicis de caire polític enverinin un debat públic que hauria de basar-se en el respecte, la serenitat i els principis de la democràcia. Alguns sectors de la població catalana comencen a percebre que una Constitució inicialment de consens, flexible i oberta a moltes possibilitats s'hagi anat tancant de tal manera en la seva interpretació que comenci a ser considerada no pas com una empara dels drets dels ciutadans sinó com una arma llancívola d'uns contra els altres o, pitjor encara, com un instrument de repressió de les llibertats. I això no és gens positiu.

Els qui fem la revista us desitgem un bon estiu i us encoratgem a pregar i treballar, cadascú segons les seves possibilitats, *perquè tots siguem u.*

QUÈ CERCA QUI S'APROPA A POBLET?

El monestir de Poblet, fundat a la meitat del segle XII, ho fou per ser un centre espiritual, cultural i social. Amb la protecció de la corona catalano-aragonesa esdevingué un conjunt arquitectònic de primer ordre que li valgué la declaració de Patrimoni Mundial per part de la UNESCO l'any 1991, després de cent cinc anys d'abandó i devastació, i prop de seixanta de reconstrucció i restauració. És, per tant, un referent turístic a la comarca i a Catalunya, podríem dir que fins i tot al món.

Un primer grup de persones, doncs, que s'acosten a Poblet ho fan per visitar un monument històric i hi acudeixen en grups o de manera particular. En aquest cas un dels objectius del pla director Cosmos –que engloba els diferents projectes museístics, culturals i socials amb la idea d'adequar al segle XXI les raons per les quals el comte de Barcelona Ramon Berenguer IV fundà Poblet– és que el visitant marxi de Poblet amb la idea clara que és, primer que tot i fonamentalment, un monestir que, prop de nou segles després de la seva fundació, segueix essent habitat per una comunitat d'homes que han fet de la recerca de Déu la seva opció de vida, tot renunciant a altres possibilitats. Aquest és l'objectiu del centre d'interpretació que està a poc a poc esdevenint una realitat i que ha de ser el punt d'inici de la visita a Poblet.

Hi ha, però, qui s'apropa a Poblet amb més assiduïtat, perquè ja sap que està habitat per una comunitat que hi prega, hi treballa i hi està en contacte amb la Paraula; i precisament per això s'hi apropa, ja sigui

puntualment o per estar uns dies a l'hostatgeria externa o a la interna. La participació en el nostre ofici diví i, especialment, compartir durant uns dies la vida de la comunitat és per a molta gent una alenada d'aire fresc en una vida que la nostra societat fa cada dia més dura, veloç i, en certa mesura, deshumanitzada. Aquest paper referencial no ve pas per la migradesa de les nostres persones sinó per tenir el centre en Crist, perquè sant Benet en la seva Regla demana al monjo *no anteposar res a l'amor del Crist* (RB 4,21). Per intentar assolir aquest objectiu que el monjo, home maldestre com tot altre, no aconseguix assolir amb plenitud en aquesta vida, el monestir ofereix diversos mitjans, algunes eines o instruments: el silenci, la vida regularment pautaada, l'equilibri entre pregària, treball i lectura i la combinació de solitud i vida comunitària; no són objectius en si mateixos sinó mitjans per a l'objectiu real que no és altre que *amb el progrés en la vida monàstica i en la fe, s'eixampla el cor i es corre per la via dels manaments de Déu en la inefable dolcesa de l'amor* (RB Pròleg, 49).

El monjo comparteix la seva vida amb els qui s'hi apropen i qualsevol pot apropar-se al monestir per conèixer millor la seva vida. Hi ha hostes profundament creients i d'altres menys practicants; n'hi ha de més escèptics i també de no creients. El que és vertaderament important és apropar-s'hi amb respecte, amb el cor obert, intentant de preguntar-se per què algú en ple segle XXI pot deixar el món, en el llenguatge que es feia servir anys enrere, per dedicar-se *full time* a cercar Déu. Acollim tothom perquè *tots els forasters que es presenten han de ser acollits com el Crist, ja que ell un dia dirà: "Era foraster i em vau acollir". I que a tothom es tributi l'honor convenient, "sobretot als germans en la fe" i als pelegrins.* (RB 53, 1-2). Cada cop és més freqüent que gent que vol compartir uns dies amb la comunitat desconegui el que és i el que

significa la vida monàstica, un fet habitual en una societat on el fet religiós, la dimensió transcendent de l'home, no ocupa pas el centre del debat i encara sort si n'ocupa alguna perifèria.

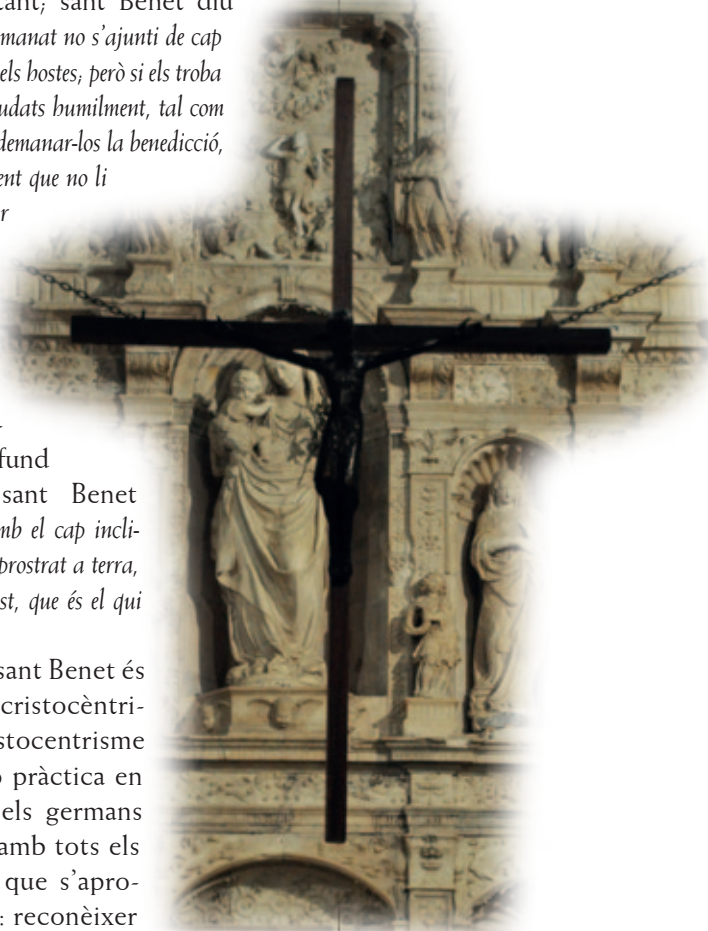
D'entre els qui s'apropen al monestir de manera sovintejada hi ha els membres de la Germandat. En Josep Pla deia que hi ha tres categories de persones: els saludats, els coneguts i els amics. Si volguéssim fer-ne un paral·lelisme diríem que els visitants puntuals són els saludats, i els hostes i els membres actius de la Germandat serien o bé els coneguts o bé els amics. El monjo, però, ofereix una relació diferent amb qui s'apropa al monestir de la que es podria plantejar en un altre lloc. Una relació de profund respecte al visitant; sant Benet diu que *el qui no ho té manat no s'ajunti de cap manera ni parli amb els hostes; però si els troba o els veu, un cop saludats humilment, tal com hem dit, i després de demanar-los la benedicció, que passi de llarg dient que no li és permès de parlar amb els hostes* (RB 53,23-24). No és pas murrieria o tímidesa per part dels monjos sinó per profund respecte que sant Benet aconsella que *amb el cap inclinat o amb tot el cos prostrat a terra, adorin en ells el Crist, que és el qui reben.* (RB 53,7).

La Regla de sant Benet és profundament cristocèntrica i aquest cristocentrisme té una aplicació pràctica en la relació amb els germans de comunitat i amb tots els homes i dones que s'apropen al monestir: reconèixer

en l'altre la imatge de Crist. Aquest és el millor missatge que la nostra comunitat pot transmetre, el millor ensenyament que pot oferir l'Església. Com diu el Papa Francesc *caminar junts és difícil però és en els nostres germans i germanes amb els seus dons i els seus límits que Jesús ve al nostre encontre i es fa reconèixer (...) no es pot estimar a Déu sense estimar als germans; no es pot estar en comunió amb Déu sense estar-ho amb l'Església i no podem ser bons cristians sinó al costat de tots els que busquen al Senyor Jesús, com un únic poble i un únic cos* (Audiència general del 25 de juny de 2014).

Que tinguem tots plegats un bon estiu.

Octavi Vilà, abat

EL RECÉS D'ADVENT

Com cada any, l'abat de Poblet convoca els membres de la Germandat, i aquelles persones que hi vulguin assistir, a preparar el Nadal a l'inici de l'any litúrgic. Ens en fa la crònica fra Bernat Folcrà, monjo de Poblet.

El 19 de novembre hem compartit una jornada de fe i d'esperança amb la Germandat de Poblet. Es tracta del Recés d'Advent que la Germandat realitza cada any en companyia dels monjos de Poblet. La jornada va començar amb l'eucaristia presidida pel P. Abat. Un cop acabada, els assistents es van traslladar al Palau de l'Abat on cap a les 11:30 el P. Salvador Batet els va oferir una conferència sobre el tema: *Advent, el Senyor ve*. Acabada l'exposició del P. Batet, els participants van formar sis grups per fer *lectio divina* a partir dels textos oferts en el decurs de la conferència. Després de resar Sexta i del dinar, en la jornada de la tarda es va realitzar la posada en comú de la *lectio* i, a continuació, el P. Josep Alegre va fer la presentació dels *Comentaris a les Antífones de la O* per a aquest Advent. Finalment, la jornada va concloure amb el res de les primeres vespres de la solemnitat de Jesucrist, Rei de tot el món. Aquest any, com a conseqüència

de la celebració de la cloenda de l'any Toda prevista per al dissabte anterior al primer diumenge d'Advent, el recés es va haver de celebrar una setmana abans.

Advent

Durant la xerrada, el P. Salvador Batet va explicar que "Advent" és una paraula llatina que significa "vinguda". Els cristians ens referim amb aquesta "vinguda" al naixement de Jesús, fet que capgira la història humana en un abans i un després perquè l'omple de Déu. Amb el Nadal el Senyor està dia rere dia en la nostra quotidianitat fins a la fi del món. El temps d'Advent és un temps d'espera d'aquest esdeveniment i implica principalment l'aprofundiment en l'esperança. Aquesta esperança es viu en cada gest d'amor, en cada experiència de confiança en el Pare i en cada alleujament del sofriment. De fet amb aquests actes realitzem ja el Regne de Déu, encara que aquest no hagi arribat en tota la seva plenitud.

L'Advent és, doncs, i d'una manera molt especial, el temps de Maria, és a dir, un temps d'escolta humil, un temps d'alegria i un temps de pregària. L'escolta humil ens porta a copsar el que és concret i a no a quedar-nos en la teoria. No estem davant d'una alegria fàcil, sinó d'una alegria que neix també del dolor. I la pregària la necessitem per poder ser homes i dones profunds ja que sense la pregària no podem fer res. Si ens falta la pregària, correm el perill que tot ens passi de llarg. Hem de fugir de les presses i aturar-nos davant de les coses.

El P. Prior adreçant-se als assistents al recés.

P. Abat amb alguns assistents al recés d'Advent.

La lectio

Després de l'exposició del P. Batet, com ja hem dit, es va procedir a fer la *lectio divina* en grups, centrada en la meditació d'un dels quatre Evangelis del temps d'Advent, de manera que durant la posada en comú general de la jornada a la tarda hi va haver una gran riquesa i varietat de comentaris. Una experiència de *lectio divina* comunitària com aquesta és d'una enorme riquesa, perquè hi ha punts de vista contrastats i complementaris: a una persona li pot tocar el cor una cosa que una altra potser mai no havia pensat.

La *lectio divina* ha sigut i és la pregària de sempre dels monjos, l'aliment quotidià de les seves vides. Els laics d'avui també es beneficien enormement d'aquesta pregària, amb la qual poden omplir de Déu la seva quotidianitat. En la Paraula de Déu sempre hi descobrim una infinitat de lectures, com un pou sense fons, una novetat contínua que transfigura i omple de sentit la realitat.

A més a més sempre és una sorpresa ja que un fragment de l'Esriptura llegit avui no és igual a com l'hem llegit en el passat, ni a com el llegirem en el futur. Exposem a continuació els punts principals de la posada en comú sobre la *lectio* en grups del matí:

- El Senyor ens exhorta a vigilar i a estar desperts, a "estar al peu del canó". Davant de la mort d'un fill o davant d'un fet advers i dolorós no cal perdre mai l'esperança, perquè no és Déu l'autor de les injustícies al món, sinó que som nosaltres.

- L'Advent és un temps de conversió. Convertir-se vol dir girar-se totalment, com algú que ens toca l'esquena per conduir-nos en una altra direcció. Però allò veritablement important és deixar-se conduir, deixar-nos conduir per les mans de Crist que ens toca l'esquena, i deixar de conduir-nos nosaltres mateixos.

- L'esperança que hem de viure és la d'estimar i deixar-nos estimar, i la de tenir

Abans de la posta en comú dels grups de "lectió".

cura dels espais de comunicació i d'escolta profunda.

- La figura de Maria dient sí a Déu, és per a nosaltres una interpretació de radicalitat, perquè Maria dona un sí radical sense tenir cap seguretat. L'àngel no li dona a Maria cap programa. Maria no va donar un sí a cap programa determinat. Tanmateix va ser un "sí" intel·ligent ja que no es va estar d'inquirir com podia ser l'espera d'un fill "si no coneixia baró".

- "Déu no té presses", una frase molt interessant. En el cas de Maria i de Josep, quan tenen problemes, només es recolzen en Déu. Seria interessant que també nosaltres només ens recolzéssim en Déu per combatre la nostra solitud i la nostra ansietat per les presses.

Les Antífones de la O

Finalment, el P. Josep Alegre va fer la presentació dels *Comentaris a les Antífones de la O*, escrits per ell, recollint una gran riquesa de poetes com Valente, Facundo Cabral i Maragall. L'Advent és un viatge, un viatge de Déu cap a l'home i de l'home cap a Déu, i aquest viatge dura tota la vida; és un viatge que es fa sense caure en les presses i en l'exterioritat de la nostra societat, un

viatge on les estrelles són les persones i els nostres sentits interiors. A aquests sentits interiors els manca una evangelització, una evangelització de la mirada més profunda, de la mirada interior. L'obertura dels sentits interiors porta a valorar el silenci, un silenci que és inútil per a molts. Però només del silenci profund brolla la paraula profunda, la paraula que és relació, capaç de crear comunitat, família, societat. El P. Josep Alegre ha

Llibre sobre les Antífones de la O del P. Alegre.

crídat l'atenció sobre la necessitat d'educar aquests sentits interiors, aquesta sensibilitat del cor, com la de molts contemplatius anònims que, sense ser monjos, impedeixen que el món es destrueixi. Ens cal viure com tantes persones senzilles que "vibren davant de la vida", perquè han comprès que "l'Advent és tota la nostra vida ... un camí cap al Senyor".

Bernat Folcrà

DESIGUALTAT I REDISTRIBUCIÓ

Un dels flagells dels nostres dies és la progressivament injusta distribució de la riquesa generada per tots. Ens en parla Joan Colom, membre de la Germandat.

La desigualtat que separa els que tenen més dels que tenen menys és molt gran, i com més riquesa es genera més creix. El segment de població més rica cada vegada ho és més i els pobres són més pobres. És notori que la crisi econòmica ha agreujat la concentració de la riquesa.

Les dades

Segons Oxfam Intermón, a Espanya, el segon estat de la UE on més ha crescut la desigualtat econòmica des del començament de la crisi, l'any 2016 l'1% de la població posseïa més riquesa que el 80%. Els indicadors macroeconòmics van millorant però l'atur, els contractes temporals i precaris, els salaris baixos, els subsidis insuficients, la inflació... encara empobreixen la classe mitjana i augmenten la pobresa. La Comissió Europea, en l'Informe sobre l'economia espanyola del 2017, calcula que el 26'6% dels fills dels treballadors estan en risc de pobresa –el major percentatge de la UE–, sobretot per la situació laboral dels pares i

el dèbil suport a les famílies. És necessari prendre mesures urgents per reduir la desigualtat i per eliminar la pobresa.

El creixement econòmic és insuficient

Ens volen fer creure que per reduir la desigualtat s'ha de produir més creixement econòmic; sols amb això, però, no n'hi ha prou; les solucions han de venir pel costat de la redistribució de la riquesa. Cal, per tant, crear ocupació de qualitat, millorar els nivells salarials, concretar una fiscalitat més progressiva, lluitar amb més eficàcia contra el frau, ampliar la cobertura de les prestacions socials, millorar els serveis públics i erradicar la corrupció i altres males pràctiques. Menció a part mereixen la formació i les polítiques educatives, uns instruments de redistribució eficaç que permeten modificar estructuralment la desigualtat de les rendes de treball. Les tecnologies que s'estan desenvolupant –per exemple, la robòtica– al mateix temps que creen oportunitats poden produir atur. Per evitar-ho cal formació de qualitat a l'abast

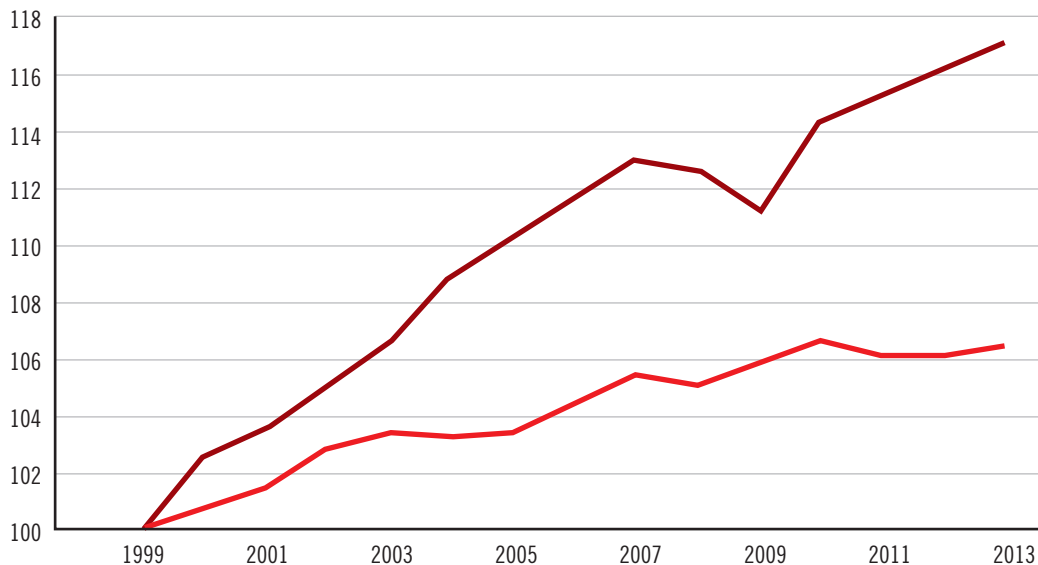
LA CONCENTRACIÓ DE LA RIQUESA MUNDIAL

Riquesa (en dòlars americans)	Percentatge de la població mundial	Nombre d'adults (en milions)	Percentatge de la riquesa mundial	Riquesa total (en bilions de dòlars)
< 10 000	68,7	3 207	3,0	7
10 000 a 100 000	22,9	1 066	13,7	33
100 000 a 1 milió	7,7	361	42,3	102
> 1 milió	0,7	32	41,0	99

Font: *Global Wealth Report* (Zuric: Crédit Suisse)

CREIXEMENT DELS SALARIS MITJANS I LA PRODUCTIVITAT DEL TREBALL
EN LES ECONOMIES DESENVOLUPADES, 1999-2013 (ÍNDEX, ANY BASE= 1990)

ÍNDICE SALARIO REAL

ÍNDICE PRODUCTIVIDAD LABORAL

Font: Informe mundial sobre salaris (OIT, 2014-2015). Base de dades sobre salaris mundials de la OIT.
Tendència dels models econòmics de la OIT (abril de 2014).

de tothom i també una revisió continuada de les polítiques educatives, a fi d'anar adequant l'oferta formativa a les necessitats de les noves professions i dels nous llocs de treball que l'era digital ens anirà portant.

L'exemple dels monestirs

S'ha dit, molt encertadament, que els monestirs són un testimoni de vida a imitació de les primeres comunitats cristianes que, units en la pregària, ho tenien tot en comú i lloaven Déu. Per què parlem dels monestirs ara? Què hi tenen a veure amb la redistribució? Avui, independentment de les creences religioses de cadascú, el testimoni de vida monàstica i de vida cristiana de Poblet –i d'altres monestirs– pot aportar uns valors humans i socials a una societat que en té molta necessitat. Humanitzar és evangelitzar.

Bona part del contingut de la Regla de sant Benet és aplicable més enllà dels closos dels monestirs. De fet, sant Benet es dirigeix a tothom. Moltes disposicions bàsiques sobre el model d'abat que ens presenta la Regla són extensibles a la societat i els seus dirigents. Sant Benet diu: *Que l'abat mostri les coses bones més aviat amb els fets que no pas de paraula, i que sàpiga que més li pertoca servir que manar.* És a dir, l'abat, l'autoritat del qual s'ha de basar en l'exemple, ha d'estar al servei dels monjos, que són humans amb les seves virtuts i les seves febleses; els governants i els líders polítics han de mostrar la seva autoritat no tant en els discursos com en els fets i han d'estar al servei de les persones, especialment de les més vulnerables. Això condueix a la redistribució justa, i la Regla en fa un tractament exemplar. *Es distribuirà tot segons les necessitats de cadascú, diu, i afegeix, no volem pas*

dir amb això que es faci accepció de persones sinó que es tingui consideració de les febleses. Sant Benet compagina la igualtat amb la diversitat. Sigui quina sigui la funció de cada monjo i sigui el que sigui allò que porti a la comunitat no hi caben excepcions, però, reconeixent la diferència, tots han de rebre segons les seves vertaderes necessitats, fins i tot formació si s'escau. Equitat no és el mateix que igualtat: tractar igual el desigual no és just. La Regla parla de manera expressa de les necessitats dels germans malats i dels vells: *Que l'abat posi la màxima cura perquè no sofreixin cap negligència*. I també dedica un capítol als forasters: *Tots els forasters que es presenten han de ser acollits com el Crist*, diu sant Benet. S'han de rebre i acollir amb atencions i amb diligència, norma d'evident rellevància avui que la xenofòbia assoleix nivells preocupants i que centenars de milers de refugiats i desplaçats estan abandonats a la seva sort.

*"El refector". De Daniel Vázquez Díaz.
La vida monàstica pot inspirar sistemes de lideratge i de redistribució de la riquesa en simtonia amb la justícia i la dignitat humanes.*

En un monestir cadascú treballa i ofereix el que pot i a cadascú se li dona segons les seves necessitats o febleses, sense fer accepció de persones.

Una redistribució de la riquesa que seguís, de veritat, aquelles directius de la Regla de sant Benet faria una societat més justa i solidària, si més no, la desigualtat disminuiria i a ningú no li faltaria allò que és més necessari.

Joan Colom

RECÉS D'ADVENT DELS MEMBRES DE LA GERMANDAT 2016

ADVENT: EL SENYOR VE

Durant el recés d'Advent, i amb la intenció de servir de preparació per a la "lectio divina", el P. Salvador Batet, monjo de Poblet, va adreçar als assistents la conferència que reproduïm a continuació.

L'Advent és el període en què els cristians ens preparam i ens entrenem per a la gran festa de Nadal. És el temps litúrgic que ens porta cap a la celebració de l'entrada dins la història humana, fa poc més de dos mil anys, en un poblet de la terra d'Israel anomenat Betlem, d'aquell que és la presència mateixa de Déu, Jesús de Natzaret, el Fill de Déu.

Déu ve a viure la història humana, la nostra pròpia història, fent-se visible als nostres ulls en un infant feble, nascut pobre però acompanyat de tota la tendresa dels seus pares: de Maria "la mare verge", i de Josep "l'home bo", "el just".

Aquest és el primer missatge i la invitació que l'Advent ens convida a viure: la crida a trobar Déu en la petitesa, en la pobresa, en la senzillesa de la nostra pròpia vida de cada dia.

Les tres vingudes del Senyor

L'Advent neix, a l'origen i en la formació de l'any litúrgic, com a preparació de la festa de Nadal. Advent és una paraula llatina que vol dir "vinguda".

I la primera vinguda que preparam és la que es va esdevenir fa poc més de dos mil anys a Betlem. El naixement de Jesús és un

esdeveniment que capgira la nostra història humana, que la renova i l'omple de tot el vigor de Déu mateix, perquè tots nosaltres, tots els homes i dones, caminem per un camí nou i entrem en la seva plenitud de vida.

Però aquest sentit inicial de l'Advent, en tant que preparació de la vinguda històrica del Fill de Déu, ens convida a no quedar-nos només en aquest esdeveniment passat. I és que la vinguda del Senyor es continua rea-

L'Anunciació del pintor italià Simone Martini (segle XIV).

litzant ara, en les nostres vides. El Senyor ve cada dia al nostre cor si l'hi tenim obert, i a través de tot allò que ens envolta i s'esdevé en la nostra vida: tot el que passa en la nostra vida i en el nostre món és una crida del Senyor, una vinguda del Senyor. I juntament amb aquesta vinguda en els esdeveniments de la vida, el Senyor ve també a nosaltres a través de la seva presència eclesial, a través de l'Eucaristia i dels altres sagraments, a través de la Paraula proclamada, a través de la reunió dels creients, tal com ell mateix va prometre: *Jo estaré amb vosaltres, dia rere dia, fins a la fi del món* (Mt 18, 20).

I, finalment, hi ha encara una tercera vinguda. I és la vinguda definitiva del Senyor al final de la història, quan reunirà la humanitat sencera en la vida plena del seu Regne.

Nosaltres, en aquest món, caminem cap a aquesta vinguda definitiva, i ens preparem per estar-hi ben disposats. I ell, Jesús, ens anuncia que aquest camí humà, a vegades tan ple de foscors i de dolors, és cridat a convertir-se, com diu el llibre de l'Apocalipsi, en un cel nou i una terra nova, on Déu serà per sempre Déu amb nosaltres, i on s'acabaran totes les llàgrimes i totes les penes, i l'amor de Déu ho serà tot en tots.

La pregària més pròpia i significativa de l'Advent és com un clam: *Veniu, Senyor Jesús!* I en aquest clam hi ha contingut l'anhel de totes tres vingudes:

- Veniu, Senyor Jesús, per compartir la nostra existència humana, fet infant feble a l'estable de Betlem.

- Veniu, Senyor Jesús, cada dia, a la nostra vida, en cada persona, en cada esdeveniment, i en la realitat plena del pa i el vi de l'Eucaristia.

- Veniu, Senyor Jesús, en el vostre Regne definitiu, per aplegar-nos amb vós en aquell amor que serà ja per sempre. Veniu, Senyor Jesús!

Actituds de l'Advent

El temps d'Advent, com cada un dels temps litúrgics, ens convida a viure unes determinades actituds que ens ajuden a créixer i a progressar en la nostra vida cristiana. Durant el temps d'Advent se'n podrien destacar sobretot cinc:

L'esperança

Esperem la vinguda del Senyor, i esperem que la seva salvació es realitzi en nosaltres i en el nostre món. Ho sabem prou, que aquesta esperança no es realitzarà definitivament fins que arribi el Regne de Déu per sempre, al final de tot, en la vida eterna. I sabem també que el nostre camí en aquest món està orientat i encaminat cap a aquest moment últim, ple, quan Déu reunirà els seus fills i filles en el seu cel nou, on no hi haurà ja dolor ni penes ni tristeses. Però alhora, aquesta esperança es realitza i s'acompleix ja ara. Jesús ens va ensenyar que cada gest d'amor, cada moment de felicitat, cada dolor alliberat, cada injustícia vençuda, cada experiència de confiança en Déu Pare, és ja la realització del seu Regne. I per això, alhora que esperem la vida nova i definitiva que només Déu pot donar, ens alegrem també de les petites o grans realitats de vida nova que s'esdevenen entre nosaltres. I, sobretot, perquè aquesta esperança sigui veritable, tenim els ulls ben oberts davant els mals i mancances que hi ha en nosaltres i en el nostre món: si visquéssim satisfets, si no ens adonéssim del pecat que hi ha en nosaltres i del dolor que hi ha al nostre voltant, què esperaríem?, quin interès tindria per a nosaltres esperar la vinguda del Senyor?, quina il·lusió ens farien les paraules tan lluminoses del profeta Isaïes quan anunciava, per exemple que *aquell dia, el llop conviurà amb l'anyell, la pantera jaurà amb el cabrit, pasturaran junts el vedell i el lleó, i un nen petit podrà guiar-los?* (Isaïes 11, 6).

Preparar el camí del Senyor

És la consigna d'aquest temps, la crida que Joan Baptista feia, allà al riu Jordà, a tots aquells que se li acostaven. El Senyor ve, i la salvació és obra seva, no nostra. Però seria mentida dir que l'esperem si, alhora, nosaltres no treballéssim per començar a fer realitat allò que esperem que ell ens doni. Si anhelem un món on no hi hagi enfrontaments ni llàgrimes, un món on Déu ompli tots els cors, hem de treballar perquè això sigui així. Hem de convertir els nostres cors i hem de fer el que estigui a les nostres mans perquè les nostres vides i el nostre món s'acostin cada cop més al projecte de Déu.

La joia

Semblaria que la joia cal guardar-la per Nadal. Certament que l'esclat de l'alegria per la vinguda del Senyor serà per Nadal, però ja ara, de moltes maneres, se'ns convida a viure la joia de saber que el Senyor és aquí i ens salva. En això, el primer i gran exemple el tenim en els profetes. Ells, fins i tot en les èpoques més difícils de la història d'Israel, convidaven els seus conciutadans a viure l'alegria de saber que el Senyor no els abandonava, que era amb ells, que els guiava i conduïa. I també nosaltres. Nosaltres sabem que el Senyor és aquí, que ve a salvar-nos. És cert que, a vegades, la vida es fa dolorosa i costa més de trobar aquesta alegria. Però sempre, i en aquest temps especialment, ens convé mirar cap al nostre interior i trobar el goig de tenir Déu dins nostre, acompanyant-nos sempre. El gran exemple d'aquesta alegria el tenim en Maria, la Mare de Déu. Només cal veure-la en la seva visita a la seva cosina Elisabet: el fill que ella porta a les entranyes és la més gran alegria, i també la nostra gran alegria. Perquè nosaltres, com Maria, també creiem en Déu i en tot el que ens ha promès.

La pregària

Per viure el que aquest temps significa, perquè entri ben endins nostre, és important dedicar temps a la pregària. Aquest temps ens invita de manera especial a aixecar el nostre cor cap a Déu: per acostar-nos més a ell; per desitjar la seva vinguda; per posar davant seu la feblesa de la nostra condició humana; per reconèixer que sense ell no podríem fer res; per compartir també amb ell les joies i les il·lusions a través de les quals ell es manifesta i ens estimula; per mirar cap al nostre món i presentar-li els nostres desig i el nostre treball per una vida més digna per a tothom... I, sobretot, perquè ens entri ben endins l'alegria de la seva presència salvadora.

Aquest ambient prenadalenc, pot tenir el greu inconvenient de fer, si no vigilem, que tot ens passi molt de pressa, sense adonar-nos-en. Aquests dies tots anirem més aviat força atabalats amb tots els preparatius nadalencs més materials. I per això serà bo que, de la manera que a cadascú li vagi bé, busquem seriosament estones per pregar, per fer entrar dins nostre el que aquests dies d'Advent celebrem i el que celebrarem en els propers dies de Nadal.

La paciència

Moltes vegades els nostres esforços no donen el resultat que voldríem. Treballem per una cosa que creiem que és bona, i no hi ha manera que es faci realitat. Volem convertir-nos i millorar en algun aspecte de la nostra vida, i no ens en sortim. Mirem cap al nostre país o el nostre món, i voldríem que hi hagués més justícia i benestar per a tothom, i ens adonem que hi ha massa interessos que ho impedeixen. Voldríem que Jesús fos més conegut i estimat, i no sabem com fer-ho perquè sigui així. L'Advent és una invitació a treballar sense defallir, encara que les coses no surtin com esperàriem. Ho diu

la carta de sant Jaume, un dels textos que llegim els diumenges d'Advent: *Tingueu paciència, germans, fins que vingui el Senyor. Mireu com el pagès espera els fruits preciosos de la terra, prenent paciència fins que les pluges primerenques i tardanes l'hauran assaonada. Igualment vosaltres tingueu paciència, refermeu els vostres cors, que la vinguda del Senyor és a prop* (Jaume 5, 7-8).

Tenir paciència, i refermar els cors, tot alhora, fins que vingui el Senyor.

Tres personatges de l'Advent: Isaïes, Joan Baptista, Maria

Un dels prefacis que proclamem durant el temps d'Advent diu així: *Aquell que anunciaren els oracles de tots els profetes, aquell que esperà, plena d'amor, la Mare Verge, el que Joan proclamà com el qui havia de venir i el mostrà ja present enmig dels homes, és ell mateix que ara ens dona el goig de preparar-nos per al misteri de Nadal* (Prefaci II de l'Advent). Tres personatges, recorda aquest prefaci, marquen aquest temps de preparació: els profetes, dels quals Isaïes és el més rellevant; Joan Baptista, el precursor; i Maria, la que va infantar el Fill de Déu.

Isaïes

El llibre d'Isaïes és el llibre que més llegim durant el temps d'Advent: gairebé totes les primeres lectures, tant dels diumenges com dels dies feiners, són d'ell. D'aquest llibre és l'anunci de la noia que tindrà un fill i li posarà Emmanuel; d'aquest llibre és l'anunci de la veu que crida en el desert a preparar el camí del Senyor; d'aquest llibre és l'anunci de l'arribada a Jerusalem de gentades de tot arreu portant or i encens per oferir-los al Senyor. En les paraules profètiques d'Isaïes hi llegim l'esperança del Messies que esperem. Però és bo saber, també, que aquest llibre, de fet, és la unió de tres llibres: el primer, del capítol 1 al 39, és el que va escriure aquell profeta que es deia Isaïes i que va viure a Jerusalem al segle VIII abans de Crist, i que és qui més

El profeta Isaïes segons un manuscrit rus del segle XIV.

destaca l'esperança del Messies; el segon, del capítol 40 al 55, és escrit per un altre profeta durant l'exili del poble d'Israel a Babilònia al segle VI abans de Crist, i és tot ell una crida a creure en el retorn a la terra promesa, que serà una gran obra de la salvació de Déu; i el tercer, que ocupa la resta de capítols, és escrit després del retorn de l'exili i anima a reconstruir el país i a confiar en un futur lluminós que Déu crearà. El llibre d'Isaïes és un

gran punt de referència per a la fe cristiana. Fins i tot, el fet que sigui de tres autors diferents ens ajuda a descobrir la diversitat de rostres d'una mateixa esperança: Déu que es farà present per obrir un camí nou per al seu poble, i per a tots els pobles de la terra. I, escoltant les seves paraules, se'ns fa ben viva la llarga història d'esperances d'Israel que nosaltres veiem acomplertes en Jesús.

Joan Baptista

El segon i tercer diumenge d'Advent, en tots tres cicles, llegim les crides que Joan fa al poble perquè es converteixi i es prepari per a la vinguda del Senyor. I és que Joan va ser l'home que va preparar i obrir el camí a la predicació de Jesús. Ell, sentint-se cridat per Déu, va començar un moviment de renovació a la vora del riu Jordà, i entorn seu

Sant Joan Baptista (Pierre Mignard).

va començar a reunir-se gent, i es va formar una mena de campament on hi havia gent que allà s'estava de manera fixa, i altres que venien només per veure'l i se'n tornaven. Joan els cridava a canviar de vida, a ser fidels a l'esperit de vida que Déu volia per al seu poble perquè deia que Déu aviat es faria present per instaurar el seu regnat, i calia estar preparats per no quedar-ne exclosos. I com a signe de purificació i de canvi de vida, batejava tothom qui tenia ganes d'apuntar-se a aquesta proposta de vida renovada. I allà, quan Jesús un dia s'hi va acostar per manifestar també aquesta voluntat de renovació, Joan el va mostrar com el qui venia de part de Déu a fer realitat tot allò que ell havia anunciat. I així, també ara, per a nosaltres, Joan és el qui ens convida amb energia a convertir-nos per rebre el Senyor, i ens el mostra ja present enmig nostre.

Maria

És el tercer personatge de l'Advent. Maria és la que espera com ningú la vinguda de Jesús, perquè el duia dins les seves entranyes. El temps d'Advent és el temps de Maria, la Mare de Jesús, la Mare de Déu. Contemplar-la a ella, veure com Déu actua en ella, veure també com ella hi respon, serà una de les millors maneres de viure l'Advent i de preparar la vinguda del Fill de Déu. D'una manera especial, els darrers dies d'Advent, tota la litúrgia ens convida a posar-hi els ulls. Maria és una noia senzilla, israelita fidel, coneixedora de les esperances del seu poble, que sap prou tot el que els profetes han anunciat i promès, i que espera amb tota la fe l'arribada d'aquell Messies que ha de portar una vida nova per a tothom. I a aquesta noia Déu la crida a ser mare del Messies. I ella respon amb humilitat i amb molta fe a la crida, i es disposa a rebre dintre seu el Salvador del món. I es converteix, així, en la missatgera de l'alegria

La visita de Maria a la seva cosina santa Elisabet, de Maria Heimsuchung (segle XV).

de Déu, la portadora de la Bona Nova per a la humanitat: la Bona Nova que no és cap teoria, sinó una persona, un infant que es forma en el seu si i que naixerà en un estable de Betlem. Com Elisabet, nosaltres també li podem dir a Maria: *Ets beneïda entre totes les dones i és beneït el fruit de les teves entranyes. Felix tu que has cregut! Allò que el Senyor t'ha fet saber, es complirà. I allò que el Senyor li ha fet saber és la salvació per a tots nosaltres.*

Les celebracions: els diumenges

L'Advent comença el quart diumenge abans de Nadal, i, per tant, pot durar, segons el dia de la setmana en què s'escau el 25 de desembre, entre quatre setmanes

senceres i tres setmanes i un dia. La litúrgia dels quatre diumenges d'Advent és la principal guia per viure aquest temps. Els cants, les oracions, tots els elements celebratius hi ajuden. I d'una manera especial les lectures. Fixem-nos com estan distribuïdes:

La primera lectura

Les primeres lectures dels diumenges d'Advent són totes elles oracles profètics que anuncien el Messies o anuncien la salvació de Déu i el món nou que ell farà realitat per al seu poble. Alguns d'aquests oracles, en efecte, parlen d'una persona, el Messies, mentre que altres parlen de la vida nova que es farà realitat per obra de Déu. Però nosaltres hi veiem, tant en els uns com en els altres, l'anunci de la novetat salvadora que representa la vinguda de Jesús.

En el cicle A, aquests oracles són del llibre d'Isaïes tots quatre diumenges; en el cicle B, són d'Isaïes els dels tres primers diumenges, i el del quart és del profeta Natan

El profeta Jeremies a la capella Sixtina (Miquel Àngel).

en el segon llibre de Samuel; i en el cicle C són tots quatre dels profetes Jeremies, Baruc, Sofonies i Miquees. I es pot destacar també que en tots tres cicles, mentre que els tres primers diumenges els oracles són de caire més genèric, en el quart diumenge, amb Nadal ja a tocar, parlen tots molt directament de la vinguda d'un Messies descendent de David.

La segona lectura

La segona lectura dels diumenges d'Advent és sempre una exhortació de les cartes apostòliques convidant-nos a viure les actituds pròpies de l'Advent: l'esperança, la preparació per a la vinguda del Senyor, la fidelitat, la confiança, l'expectació, la pregària... el tercer diumenge, que sempre té un to de més alegria, com una mena d'anticipació del goig de Nadal, en dos dels cicles B i C llegim exhortacions a viure aquesta alegria, i en el cicle A llegim l'exhortació a la paciència i a refermar els cors, de la carta de sant Jaume; especialment destacable és el text del cicle C, de Filipencs 4,4-7: *Viviu sempre contents en el Senyor, ho repeteixo, viviu contents...*

L'evangeli

Els evangelis dels diumenges d'Advent estan clarament dividits en tres grups de temes: el **primer diumenge**, els evangelis ens parlen de la vinguda del Senyor al final de la història, la tercera de les vingudes que celebrem en el temps d'Advent. Cada any llegim un text evangèlic en què Jesús anuncia aquesta vinguda definitiva, segons l'evangelista corresponent (al cicle A Mateu, al cicle B Marc, i al cicle C Lluc). Un anunci que inclou, també, una crida a vetllar i estar-hi preparats. El **segon i tercer diumenge** estan dedicats a Joan Baptista. Al **segon diumenge** llegim la seva crida a preparar els camins del Senyor segons cada un dels evangelistes, i al **tercer** llegim altres

escenes de la seva activitat i predicació. I finalment, el **quart diumenge** està dedicat ja a preparar directament la celebració del Nadal: hi llegim escenes de l'anunci del naixement de Jesús, amb Maria com a principal protagonista.

En el cicle A llegim el somni de Josep en què l'àngel li fa saber que el fill que Maria espera ha estat concebut per obra de l'Esperit Sant, segons se'ns explica a l'evangeli de Mateu (1,18-24); en el cicle B llegim l'escena de l'anunciació de l'àngel Gabriel a Maria (Lluc 1,26-38); i en el cicle C llegim la visitació de Maria a la seva cosina Elisabet (Lluc 1,39-45).

El somni de sant Josep de Vicente López Portaña (1805).

Les lectures dels dies feiners

Per a qui vulgui viure amb més intensitat el temps d'Advent, les celebracions dels dies feiners o ferials són una bona font on alimentar-se. Les lectures seran les que millor ens podran guiar en aquest camí de preparació i vivència de la vinguda del Senyor. En els dies feiners hi ha una divisió molt clara en dues parts: la primera de més baixa intensitat, i la segona més intensa. La primera part va fins el dia 16 de desembre, i la segona des del 17 fins al 24. I les podem caracteritzar de la manera següent:

Primera part de l'Advent

En la primera part de l'Advent, les lectures ens parlen en general de la preparació de la vinguda del Senyor. En els primers dies, el punt de referència és la primera lectura, que sempre ens ofereix anuncis profètics del llibre d'Isaïes, en funció dels quals està triat l'evangeli. En canvi, després el punt de referència passa a ser l'evangeli, en què llegim textos on hi surt Joan Baptista, i les primeres lectures estan triades en funció de l'evangeli.

Segona part de l'Advent

En la segona part de l'Advent tot està centrat en la preparació del Nadal. D'aquests dies, del 17 al 24, se n'ha dit "la Setmana Santa de Nadal", i tenen com una de les seves característiques les anomenades "antífones de la O", unes antífones que es canten a les Vespres i que comencen amb una invocació a Jesús anomenant-lo cada dia amb un títol diferent: Oh Saviesa, Oh Adonai (Senyor), Oh Rebrot de Jesè, Oh Clau de David, Oh Orient, Oh Rei, Oh Emmanuel! En aquests dies, llegim a l'evangeli els relats del primer capítol dels evangelis de Mateu i de Lluc, que narren els esdeveniments que van precedir el naixement de Jesús, i a la primera lectura llegim oracles de

l'Antic Testament que són com anuncis i figures que preparen aquest naixement.

Els signes de l'Advent

Ara anomenarem alguns signes externs i visibles que marquen aquest temps i ens ajuden a tenir més present el que celebrem, tant a l'església com a casa:

L'austeritat litúrgica

El temps d'Advent no és, certament, un temps penitencial com la Quaresma, en què es posa un gran accent en la nostra conversió del pecat per poder celebrar la Pasqua. El color litúrgic de l'Advent és el morat, com a la Quaresma, però el to és més aviat de pau joiosa en l'espera del Senyor: per exemple, a diferència de la Quaresma, a l'Advent no deixem de cantar l'al·leluia. Però tot i així, l'Advent és un temps litúrgicament auster, perquè és un temps de preparació, que portarà a l'esclat de l'alegria de Nadal. Per això és convenient que l'església estigui adornada amb discreció, i que guardem la millor il·luminació i altres ornamentacions per quan arribi el Nadal. I per això també, durant l'Advent no cantem el Glòria, que és l'himne dels àngels a Betlem. Per Nadal el cantarem amb tota propietat.

La corona d'Advent

La corona d'Advent és un costum vingut del nord d'Europa, però que ha arrelat ja entre nosaltres, i que pot resultar molt interessant com a recordatori d'aquest temps. Consisteix en una corona de branques verdes, col·locada en un lloc prou visible i digne, i que té enganxades quatre espelmes vistoses, pels quatre diumenges d'Advent. I el que es fa és encendre el primer diumenge una espelma, el segon dues, el tercer tres, i el quart totes quatre mentre es diu una pregaria, o es canta un cant, o es llegeix una lectura. Es pot fer a l'església, i llavors l'encesa

de les espelmes es fa al començament de la missa, i es pot fer també a casa, i l'encesa es fa el diumenge abans de dinar, o el dissabte al vespre, o en algun altre moment que vagi bé. A l'església, és una manera senzilla i familiar de tenir present aquest temps que ens va portant cap a la festa del Senyor que ve enmig nostre.

La col·lecta per als pobres

És un signe. Donar diners és una clara i precisa realitat que afecta la vida. Fer una col·lecta en la qual es faci visible la nostra voluntat de compartir amb els pobres els nostres béns, és una magnífica manera de preparar el naixement d'aquell que va néixer pobre i ens va dir que el trobaríem en els pobres. És també una magnífica manera de recordar que aquesta crida a compartir els béns ha de ser una característica constant i bàsica de la vida cristiana, i no només el resultat d'un esclat momentani de bons sentiments. La definició de Joan Baptista sobre què significa preparar el camí del Senyor, és certament molt clara: *Qui tingui dos vestits, que en doni al qui no en té, i qui tingui menjar que el comparteixi també amb els altres* (Lluc 3, 10-11).

Fer el pessebre

La millor manera d'acabar l'Advent i enfil·lar el Nadal és fent el pessebre. Més gran o més petit, més senzill o més artístic, és important tenir al menjador de casa (o en un altre lloc adient) aquest senyal tan visible

del que celebrem per Nadal. Serà un bon signe pels qui viuen o vivim a la casa i per als qui puguin venir a visitar-nos. El pessebre convé fer-lo ja cap als darrers dies abans de Nadal, perquè abans és bo de mantenir a casa l'ambient d'Advent mitjançant la corona. I després, un cop fet, podem pensar a fer-hi alguna pregària de tant en tant, o animar-nos a cantar-hi cançons nadalenes...

El pessebre casolà.

Per acabar

Per acabar, desitjar que el Senyor ens ajudi i acompanyi per viure amb intensitat aquest temps d'Advent que ens disposem a encetar. Que sapiguem descobrir el Senyor que plantarà la seva tenda entre nosaltres, i es farà concretament present en la nostra història i vida. Jesús de Natzaret, el fill de Maria, és el Fill de Déu, fet home que ve a compartir la nostra vida i a fer-se trobadís de manera especial en cada un de nosaltres. Que de la seva mà caminem ara i sempre, avançant cada dia més cap a la joia del Nadal, del "Déu-amb-nosaltres".

Salvador Batet

UN POBLE DE CARN I OSSOS

UNA LECTURA D'EZEQUIEL 37,1-14

L'al·legoria dels ossos secs.

Introducció: el llibre d'Ezequiel

Ezequiel, fill del sacerdot Buzí, va exercir el seu ministeri profètic prop dels exiliats a Babilònia entre els anys 597 i 571. André Chouraqui, amb la seva ploma de lector savi de l'Esriptura, ens en dibuixa un cop més el perfil humà i espiritual: *Ezequiel és, en primer lloc, un profeta de l'exili, que conserva el record de la terra d'Israel i l'esperança fervent del retorn. Mai no trencarà el lligam íntim que l'uneix a Sió. Resideixi a Jerusalem, resideixi a Babilònia, el seu Déu és el Senyor, el Déu dels seus pares. És ell qui l'inspira i la font única del seu pensament i de la seva esperança. Professa a aquest Déu i, per causa d'ell, al seu poble, a la seva ciutat i al seu Temple, un zel inextingible, alimentat per un ardor que l'empeny a accions i a paraules que els seus contemporanis troben insensates. Del principi a la fi de la seva carrera profètica, aquest home està obsessionat per la seva primera visió, la del carro que s'emporta el Senyor lluny de Jerusalem. Aquest buit, aquesta mancança inspiren tota la seva vida, el seu pensament i les seves accions. Només trobarà repòs quan vegi omplert aquest buit. Cal que el Senyor torni a la seva ciutat, al seu santuari, per això el llibre d'Ezequiel s'acaba amb la visió d'aquest retorn i amb una minuciosa descripció del Temple reconstruït i renovat. Amb molta més força que Isaïes i Jeremies, utilitza amb veritable mestria el gènere de l'al·legoria, i caldrà esperar Jesús per retrobar un ús tan potent de la paràbola. La seva llengua, nodrida en el silenci d'una veritable contemplació, es torna cant que transcendeix tota frontera entre la prosa i la poesia. Trobarem en el Nou Testament moltes idees i imatges inspirades directament per aquest llibre: l'obra d'Ezequiel, central dins la tradició i la història d'Israel, ha exercit una influència duradora sobre el cristianisme i, a través d'ell, sobre el*

El profeta Ezequiel a la capella Sixtina pintat per Miquel Angel.

pensament del món occidental. (André Chouraqui, Introducció al llibre d'Ezequiel).

En efecte, l'obra d'Ezequiel, el tercer dels profetes majors, i no el podríem acabar d'entendre del tot sense la lectura prèvia d'Isaïes i Jeremies¹, comença a l'exili, amb la visió misteriosa d'un carro, que el profeta quasi no pot descriure, que s'emporta de Jerusalem la glòria, això és, la presència del Senyor (cf. Ez 10,1-22). I acaba amb

¹ Vegeu *La vinya de l'Amic i de l'Amat. Una lectura d'Isaïes 5,1-7*, Revista Poble n. 30, juny 2015, pàg. 28-36 i *L'arbre vigilant. Una lectura de Jeremies 1,1-19*, Revista Poble n. 32, juny 2016, pàg. 14-21.

A l'absis romànic de Santa Maria d'Àneu s'bi representen els carros de foc de la visió d'Ezequiel.

una frase (48,35) que sintetitza el retorn del Senyor a Jerusalem i la reconstitució del poble: *El nom de la ciutat serà des d'ara 'El Senyor és allí'*. Ezequiel és, doncs, el profeta d'un poble que no concep la seva identitat sense Déu i que, de fet, quan es troba sense Déu, deixa d'existir com a poble. I és el profeta d'un Déu que tampoc no té –gosaríem dir– identitat sense el poble, i que quan el poble és deportat de Jerusalem vers l'exili, marxa també i abandona la seva ciutat. Ezequiel és el profeta de l'absència de Déu i del retorn del poble, el profeta de l'absència del poble i del retorn de Déu, el profeta de la paràbola –manllevant paraules del malaguanyat mossèn Josep M. Ballarín– de tots els retorns (*Paràbola dels retorns*, Publicacions de l'Abadia de Montserrat 1986). El profeta mateix esdevé paràbola del poble, d'aquest poble cridat constantment a refer, a reconstituir,

a rellegir la seva identitat teològica, la seva identitat profunda, en un diàleg constant amb Déu a través de la paraula escoltada, meditada i novament pronunciada. És també paràbola d'aquest nou poble que som nosaltres, els seguidors de Jesús que, amb ell, hem abandonat la ciutat per morir, amb ell, fora muralles i, amb ell, passant per la foscor de la no identitat en la glòria de la creu, aprendre a reconstituir-la, a reinventar-la en un diàleg joiós amb ell, el ressuscitat, el retornat per sempre de la terra dels morts al país de la vida.

El llenguatge d'Ezequiel, inspirat per aquesta contradicció, per aquesta tensió entre absència i presència, entre fugida i retorn, és audaç, molt audaç, ple d'imatges que freguen àdhuc la frontera del surrealisme. És un llenguatge transgressor, com ho és el de les paràboles de Jesús, i ho fa notar

encertadament André Chouraqui. Un llenguatge potent, que vol forçar els seus propis límits, perquè es vol Llenguatge en majúscules, expressió, paraula de Déu adreçada al profeta i, a través d'ell, al seu poble. Perquè si Ezequiel és el profeta de l'exili, agafat per la paraula i pel record de Déu, també Israel, i l'Església, són poble de l'exili, agafats per la paraula i pel record de Déu, cridats a ser testimonis de la seva presència en l'absència d'un sepulcre buit, on ja no hi resta ni tan sols la pols dels ossos secs.

1. Lectio: Els ossos secs (Ezequiel 37,1-14)

1 La mà del Senyor es va apoderar de mi. Amb la força del seu Esperit em feu sortir fora i em va deixar al mig de la plana, que era plena d'ossos. 2 Em va fer recórrer tot al voltant aquella estesa d'ossos: n'hi havia moltíssims per tota la plana i eren del tot secs. 3 Llavors em preguntà: «Fill d'home, què hi dius: ¿podran reviure, aquests ossos?» Jo li vaig respondre: «Senyor Déu, només tu ho saps.» 4 Ell em digué: «Profetitza sobre aquests ossos. Digues-los: "Ossos secs, escolteu la paraula del Senyor. 5 Això anuncia el Senyor Déu a aquests ossos: Jo us infondré esperit i recobrareu la vida. 6 Us donaré tendons, faré créixer la carn damunt vostre, us revestiré de pell, us infondré esperit i reviureu. Llavors sabreu que jo sóc el Senyor."» 7 Jo vaig profetitzar, tal com ell m'havia ordenat, i mentre parlava se sentí una remor: amb molt d'enrenou, els ossos es van ajuntar l'un amb l'altre. 8 Llavors vaig veure que es cobrien amb tendons, els creixia la carn i es revestien de pell pel damunt, però no tenien esperit de vida. 9 El Senyor em digué: «Fill d'home, profetitza, profetitza a l'esperit. Digues-li: "Això et mana el Senyor Déu: Vine, esperit, vine dels quatre vents i alena sobre aquests morts perquè recobrin la vida."» 10 Jo vaig profetitzar tal com ell m'havia ordenat, i l'esperit va entrar dins d'ells, recobraren la vida i es posaren drets. Formaven una multitud molt i molt gran. 11 Llavors ell em digué: «Aquests

ossos, fill d'home, són tot el poble d'Israel. Ells van dient: "Els nostres ossos ja són secs, hem perdut l'esperança, per a nosaltres, tot s'ha acabat." 12 Doncs bé, profetitza i digues-los de part meua: "Això us anuncia el Senyor Déu: Mireu, jo obriré els vostres sepulcres, us en faré sortir i us faré tornar a la terra d'Israel. 13 Llavors, poble meu, quan obriré els vostres sepulcres i us en faré sortir, sabreu que jo soc el Senyor. 14 Posaré el meu esperit dins vostre, recobrareu la vida, i us establiré a la vostra terra. Llavors sabreu que jo, el Senyor, ho he anunciat i ho he complert. Ho dic jo, el Senyor."»

Cal llegir diverses vegades aquest text amb esperit poètic i, fins i tot, visualitzar-lo, imaginar-lo, pintar-lo amb els pinzells i els colors de la nostra ment. Colors? Potser no. Potser el quadre seria en blanc i negre, com el *Guernica* de Picasso. La mort és sempre absència de color i de matisos, la mort és monòtona i plana, com un camp d'ossos sota un cel de plom en les vastituds desolades de l'Exili. La mort és la devastació total, la pèrdua total d'identitat. I el nostre text vol evocar aquesta realitat, i ho aconsegueix amb molta força, perquè allò que ens fa semblants a tots els altres homes és precisament l'esquelet, i allò que ens dona identitat i ens distingeix dels altres, és el rostre, fet de carn i de tendons sobre els ossos, i de pell sobre la carn i els tendons, i allò que ens fa únics i valuosos als ulls de Déu dins el conjunt de la Creació és el seu alè vital, l'esperit de vida. I tot això manca en el quadre pintat per Ezequiel: no hi ha alè, ni vida. És el quadre de la no identitat, el mateix que varen contemplar els primers que ven ser escollits per la història per penetrar en els camps d'extermini nazis a la fi de la II Guerra Mundial: ossos calcinats en una muntanya de cendra. El profeta, com els alliberadors dels camps d'extermini, és cridat a recórrer la plana d'ossos, és cridat a fer-se càrrec de la seva vastitud, una vastitud de mort i de desolació.

Ens trobem, doncs, davant d'una al·legoria. Què és una al·legoria? S'assembla a una paràbola. La paràbola –metàfora– és molt més transgressora en tant que ens vol conduir més enllà de la realitat immediata que expressa; i l'al·legoria, en canvi, segueix més les lleis de la semblança. Segons la definició del diccionari l'al·legoria és *allò que representa una cosa, una idea, per semblança suggestiva, consisteix a desenvolupar una imatge o una successió d'imatges de manera que expressin simultàniament un sentit directe i un altre de figurat, ambdós complets* (Diccionari de la Gran Enciclopèdia Catalana): el sentit directe es refereix als ossos i a la seva resurrecció, el sentit figurat es refereix al poble d'Israel mort, és a dir, deportat a l'exili, i ressuscitat, és a dir, retornat a Jerusalem, a la ciutat i al temple.

Un exemple de paràbola, basada en el llenguatge metafòric: la dona que escombra casa seva per trobar la moneda que havia perdut (cf. Lc 15,8-10) remet al mateix Déu que s'escarrassa –fins a enviar el seu propi Fill– per retrobar l'home perdut. La dona que escombra és paràbola del Déu que cerca. I en el llenguatge metafòric transgressor de la paràbola, Déu s'identifica amb aquesta dona, és aquesta dona. L'al·legoria és més racional, en tant que apel·la a la semblança: ho és, per exemple, la del cep i les sarments de l'evangeli de Joan (cf. Jn 15,1-6). Entenem com és el vincle entre Jesús i els deixebles perquè coneixem com és el vincle entre les sarments i la planta principal, el cep, i tenim notícia de la saba vital que, des del cep, s'escampa per totes les sarments. Aquesta imatge no és tan transgressora com la d'abans, perquè no estem dient que la comunitat de Jesús i els seus deixebles és el cep i les sarments, sinó que és com el cep i les sarments. En aquest *com* hi ha la diferència i la clau per distingir l'al·legoria de la paràbola. Tot i que, ben mirat, algunes vegades la frontera entre la paràbola i l'al·legoria és molt subtil, i això passa una

mica en el nostre text: *Aquests ossos, fill d'home, són tot el poble d'Israel* afirma Déu adreçant-se al profeta, donant també al relat de la visió dels ossos un cert sentit metafòric.

Els ossos secs, una gran quantitat, cobrint una plana, és a dir, un espai sense matisos, són com el poble exiliat, que ha perdut els trets distintius de la seva identitat, una identitat –ja ho hem dit moltes vegades– teològica, sense la qual no té ni vida ni rostre: *Els nostres ossos ja són secs, hem perdut l'esperança, per a nosaltres, tot s'ha acabat*. Voleu una frase més devastadora?

2. Meditatio: la impuresa i la maledicció de la no identitat

Hi havia uns homes en estat d'impuresa ritual per contacte amb un cadàver, i per això no podien celebrar la Pasqua el dia assenyalat. Aquell mateix dia anaren a trobar Moisès i Aaron, i els van dir: "Ens trobem en estat d'impuresa pel contacte amb un cadàver. Però, per què ens hauríem de privar de presentar la nostra ofrena al Senyor el dia assenyalat, amb els altres israelites?" (Nm 9,6-7). «*Ai de vosaltres, mestres de la Llei i fariseus hipòcrites, que sou com sepulcres emblanquimats: de fora semblen bonics, però per dintre són plens d'ossos de morts i de tota mena d'impuresa!*» (Mt 23,27). Els ossos són en la Bíblia, per al poble de la Torà, quelcom d'impur, que si es toca, encomana la seva impuresa. La impuresa –també la lepra fa impur– és el nom teològic de la no identitat per a Israel. Quedar impur vol dir quedar privat de tota possibilitat de relació, de diàleg amb Déu, la impuresa ritual priva d'articular aquest diàleg, aquesta relació vital per al poble mitjançant la litúrgia o el culte, i mitjançant l'ètica, la relació amb els altres. L'impur –el leprós– s'ha de separar de la comunitat, no hi pot tenir contacte, i, encara menys, no pot ser admès al temple, al lloc on s'articula teològicament –en el culte– la identitat del poble. Per això el quadre d'Ezequiel, la plana coberta d'ossos secs, posa de relleu també la mort a aquest nivell més profund

que el purament biològic, posa de relleu la mort teològica i social del poble, perquè el poble, a l'exili, és un poble impur, un poble sense Déu, un poble que Déu ha abandonat. És la mateixa experiència que fa Jesús, un maleït penjat d'una creu, quan crida: *Déu meu, Déu meu, per què m'has abandonat?* (Mt 27,46).

«Moriran de mort terrible, ningú no els plorarà ni els enterrarà, seran com fems escampats pels camps, l'espasa i la fam els consumiran. Els ocellots i els animals feréstecs s'atiparan dels seus cadàvers» (Jr 16,4). «Quan un home que ha comès un crim és sentenciat a mort i l'executen penjant-lo en un arbre, el seu cadàver no ha de quedar penjat tota la nit. L'han d'enterrar el mateix dia, perquè tot home penjat en un patíbul és un maleït de Déu. No profanis el país que el Senyor, el teu Déu, et dona en possessió» (Dt 21,22-22,1). Per a Israel un cadàver deixat sense enterrar és signe de maledicció, això és, d'absència de benedicció, signe de l'abandó total per part de Déu. La mort del poble, doncs, representada per aquests ossos al descobert, sense cap pudor, sense el vel de la terra que els sostregui a la mirada dels altres mortals, és molt profunda, és gairebé total, quasi insuperable. Sembla una mort definitiva: «per a nosaltres tot s'ha acabat».

Al meu entendre, però, la imatge més potent, és la de la no identitat, la d'un poble sense rostre. Es tracta d'una massa d'ossos, sense els trets biològics distintius que defineixen una personalitat. Precisament per aquesta pèrdua de concreció, de rostre, no hi ha possibilitat de diàleg, no hi ha possibilitat de vida.

El profeta és cridat a fer arribar la paraula viva del Senyor també a aquesta realitat de mort; com el profeta Jonàs, enviat a predicar la conversió al cor del mal, a Nínive (cf. Jn 1,1-2), Ezequiel és cridat a fer sentir una paraula de vida sobre aquesta realitat de mort. És un tret distintiu del profeta, ser testimoni de la vida de Déu, una vida que s'ofereix a tota realitat, com un do, i que és capaç de transformar la mateixa mort, de capgirar

el seu dinamisme. Es tracta del Déu de la Creació, que té l'Esperit de la vida, el *ruah*, l'alè diví que fecundava la paraula primigènica (*dabar*), origen de les obres de la creació, transformant el caos en un cosmos, la deformitat en bellesa, la buidor en espai per al sentit i la vida. L'alè de Déu que al principi fecundava les aigües, això és, la font de la vida, i que ara, a través del profeta, es disposa a intervenir novament a favor del poble per recrear-lo, per fer-lo passar de la mort a una nova vida, de la no identitat a la seva reconfiguració com a poble de l'Aliança, del diàleg amb Déu.

Ezequiel es mostra ací especialment audaç en la descripció del retorn a la vida dels ossos secs. Una escena digna de qualsevol d'aquests films que, a base d'efectes especials, ens fan experimentar emocions insospitades. Volgudament audaç, perquè es tracta precisament de subratllar la idea de la recuperació de la identitat del poble, del seu rostre concret, de tot allò que el fa ser a la presència de Déu d'una manera concreta. *Recobren la vida* —diu el text—, *es posaren drets i formaven una multitud molt gran*. Es posaren drets, és a dir, tornaren a ser un poble capaç per al diàleg, un poble lliure en la plena possessió de la seva dignitat i del seu lloc en la història.

És la paraula del profeta, portadora del *ruah*, la que obra la recreació del poble. Una paraula potent, capaç de desvetllar del son de la mort. Aquella mateixa paraula que van escoltar molts segles després els congregats a la casa de Llätzer de Betània per plorar la seva mort. És la mateixa paraula del principi de la Creació, però que ara, en la realitat creada, ha de ressonar per força a través del ministeri del profeta, mentre que aleshores sonava de manera immediata, per boca del mateix Déu —el profeta és la boca de Déu en la història²—. Una paraula profètica, que

² *La vinya de l'Amic i de l'Amat. Una lectura d'Isaïes 5,1-7*, Revista Poblet n. 30, juny 2015, pàg. 28.

obre a la vida, que guia la història del poble i la transforma tot renovant-la.

El text, doncs, ens mostra l'estreta vinculació de la profecia, de l'autèntica profecia, amb l'esperit *-ruah-* de Déu. L'esperit és la realitat de Déu que nosaltres podem experimentar en la creació i en la història. Déu en ell mateix no el podem experimentar ni copsar, però sí el seu actuar en la història. I el seu actuar és sempre un projecte de llibertat i de vida, un compromís amb el projecte del poble, amb la història del poble. I només en virtut d'aquest actuar de Déu en la història, el poble pot refer, en diàleg amb ell, la seva identitat i obrir-se a la vida per ministeri del profeta i de la paraula profètica. El profetisme porta sempre la marca d'aquest compromís amb la història del poble com a lloc de revelació del projecte de Déu. Després d'una experiència d'exili i de mort, de pèrdua d'identitat, el poble s'obre a un nou futur, a una nova esperança: *obriré els vostres sepulcres, us en faré sortir i us faré tornar a la terra d'Israel. Us faré ser de nou poble, poble meu, poble de l'Aliança, i només aleshores sabreu que jo soc el Senyor. Notem encara una vegada aquest matís, una mica subtil: no hi ha en joc només la identitat del poble, sinó la de Déu mateix, com a Déu del poble.*

El pas per la mort sembla del tot necessari. El profeta i el poble han de fer aquesta experiència. La mort d'un nou naixement, la mort com a forja i gresol d'una nova identitat més ferma, més pura que l'anterior. N'hi ha alguns exemples que poden completar aquesta lectura del text: Josep és causa de vida per al poble afamat –els seus germans, Israel– només després del seu pas per la mort (la cisterna del desert, la presó de Putifar), on apren la saviesa de la vida i rep també un ministeri profètic capaç de recrear, de reconciliar el poble (cf. Gn 45,4-8). Elies, que amb el seu encontre amb la viuda de Sarepta esdevindrà també el profeta d'una nova vida

Elies i la viuda de Sarepta de Bernardo Strozzi (segle XVII).

i d'un nou futur per al poble en la seva viduïtat, farà igualment la seva experiència de mort, en la seva fugida pel desert i la seva ascensió al mont Horeb on rebrà de Déu el ministeri profètic de ser vida per al poble i d'ajudar-lo a obrir-se al diàleg de llibertat de l'Aliança (cf. 1 Re 17,14 i 19,1-9).

El poble d'Israel, en la seva experiència de mort i de pèrdua d'identitat, l'exili, va ser capaç, pel ministeri de la paraula profètica, de la Paraula de Déu que ressona en la història i que fa brollar les fonts de la vida amagades en la Torà, d'obrir-se a un nou futur. De refer el diàleg interromput, de retrobar els camins del retorn. Seria aquest un bon resum de la *lectio-meditatio* del nostre text. És la Paraula del Senyor actualitzada per l'esperit de profecia la que retorna el sentit i la identitat (la carn, els tendons, la pell) al poble exiliat i mort (els ossos secs i descarnats).

3. **Contemplatio: si creus veuràs la glòria de Déu**

Al capdavant, hem dit, es tracta de la identitat del poble i de la identitat de Déu, l'una amb l'altra, l'una penjant de l'altra. En el llenguatge de la Bíblia, per al qual el terme «identitat» com nosaltres l'entendem és del

tot anacrònic, compta molt més un altre terme, important en el llibre d'Ezequiel, que és el terme «glòria», en hebreu «*kabod*», literalment el pes de Déu, allò que d'ell podem experimentar en la creació i en la història. La glòria és, al capdavant, la credibilitat o no de Déu i del seu projecte, aquella glòria que Ezequiel contempla anant-se'n de Jerusalem, fent que la ciutat ja no sigui ciutat, que el poble ja no sigui poble, sinó un munt d'ossos secs, una massa informe, un camp vast de silenci i de mort. El profeta esdevé el garant d'aquesta credibilitat, i tot el seu ministeri, i la seva pròpia vida, el seu projecte humà, penja d'aquesta credibilitat, de la glòria de Déu.

Al Nou Testament hi ha un relat que, ben mirat, podria completar la nostra lectura del text d'Ezequiel, un relat que podríem anomenar la *contemplatio* de la nostra *lectio* i de la nostra *meditatio*. Hi ha una paraula que els re-

lliga mútuament, aquests dos textos. La paraula és «sepulcre» com a lloc de la mort i, paradoxalment, en els dos relats, com a lloc de la vida gràcies a la paraula profètica, i el relat és el de la resurrecció de Llätzer, que llegim a l'evangeli de Joan (11,1-45), un dels grans signes que fa Jesús amb vista a la fe del poble: «*si creus veuràs la meua glòria*» (Jn 11,40). L'accés, doncs, a la identitat, a la glòria, la porta de la glòria, és la fe, o més que la fe, l'acte de la fe, el creure com a adhesió personal a la paraula i al projecte de Déu.

Llätzer, amb les seves germanes (cf. Lc 10,38-42), representa el poble creient: el poble de l'escolta –Maria–, que viu de la Paraula i de la seva actualització profètica en l'ètica del servei –Marta–. No es poden separar aquestes dues dimensions constitutives del poble, per això Marta i Maria són germanes, i en el relat de Llätzer cal que interactuïn totes dues. I són germanes de

Curació del cec de naixement i resurrecció de Llätzer, s.XII. Pintures provinents de l'ermita de San Baudelio de Berlanga (Castella-Lleó), actualment al Museu dels Claustres de Nova York.

Llàtzer, això és, constitueixen el poble de l'escolta i del servei. Aquest poble, però, es troba abocat a l'esterilitat de la mort: com els germans de Josep, com la viuda de Sarepta a punt de morir de fam amb el seu fill (Gn 45,5; 1 Re 17,12). Llàtzer jeu en un sepulcre, fora de la casa, la casa de Betània, que és l'àmbit i l'escola de la identitat, on s'articulen correctament, com un tot, l'escolta i el servei. Mort de quatre dies, amortallat, ben lligat al lloc del no-res, sembla que també per a ell no hi ha esperança, també per a ell tot s'ha acabat: «*Senyor, si haguessis estat aquí, no s'hauria mort, el meu germà*» —exclama Marta (Jn 11,21)—. El problema és que Marta i Maria (el servei i l'escolta), a causa d'aquesta mort, han perdut la raó del seu ser, no poden interactuar complementàriament. Jesús s'hi fa present amb el ministeri de la seva amistat, una amistat dibuixada per l'autor sagrat amb trets d'una gran tendresa i d'una gran humanitat. L'amistat, amb la seva força profètica, es tornarà atri de la vida a través de la fe. La fe, per al deixeble-amic de Jesús, és la manera concreta d'articular la identitat, la pertinença a Jesús com a mestre i amic. Però en realitat, en el relat de Llàtzer, està en joc també la identitat, la glòria de Déu. Déu és Déu de vida, o Déu de mort?: «*Ell, que va obrir els ulls al cec, ¿no hauria pogut fer que aquest home no morís?*» (Jn 11,37). I al mateix temps hi ha en joc el sentit de la Creació i de la Història, com a espai i com a projecte oberts a la vida. Per això Jesús, davant aquesta realitat de mort, no únicament es commou, sinó que experimenta un moviment molt més profund i dramàtic en el seu interior: el verb grec «*tarasso*» és molt fort, molt més del que pot expressar la nostra traducció «*es contorbà*» (Jn 11,33). Es tracta del dolor de Jesús o, si voleu, del dolor de Déu davant la mort com a fracàs del seu projecte, del projecte de la Creació.

Per això, davant el sepulcre de Llàtzer, davant el lloc tancat de la mort, on acaben

el sentit i l'esperança de l'home, on la creació torna a ser caos i el projecte de la història fracàs, Jesús invoca Déu, el posa en evidència, l'implica amb la seva paraula profètica, com a projecte de vida en el projecte humà de la història: *Pare, et dono gràcies perquè m'has escoltat. Ja sé que sempre m'escoltes, però ho dic per la gent que m'envolta, perquè creguin que tu m'has enviat* (Jn 11,41-42). Perquè vegin la teva glòria, perquè vegin que realment ets el Déu de la vida. I brolla, aleshores, la seva paraula potent i profètica: *Llàtzer, surt a fora* (11,43), i es renova el prodigi d'Ezequiel, el lloc de la mort s'obre a la vida, i el poble torna a ser poble amb el rostre i la identitat recobrades, com expressa bellament la continuació del relat (Jn 12,1-3): *Sis dies abans de la Pasqua, Jesús va anar a Betània, on vivia Llàtzer, aquell que Jesús havia ressuscitat d'entre els morts. Allà li oferiren un sopar. Marta servia, i un dels qui seien a taula amb ell era Llàtzer. Llavors Maria va prendre una lliura de perfum de nard autèntic i molt costós, unguí els peus de Jesús i els hi va eixugar amb els cabells. Tota la casa s'omplí de la fragància d'aquell perfum*. El quadre ara és ple de colors, del blanc i negre del Guernica hem tornat a l'esclat del tapís de la Creació. A la taula de la comunió fraterna, amb Jesús, s'articulen correctament el servei (Marta) i la gratuïtat de l'escolta (Maria amb el seu perfum). Llàtzer, el poble, es viu, i escampa la bona olor de la vida, no la fortor de la mort i de la descomposició del sepulcre (cf. Jn 11,39). Tot plegat com anticipació del signe major de la nostra fe, el sepulcre buit de Jesús de Natzaret.

El poble és recreat per a esdevenir comunitat, església. Per activar en la història, en la realitat humana, el projecte de Déu, un projecte integrador, basat en la gratuïtat del servei i de l'escolta, un projecte obert al futur i a la vida. Això us anuncia el Senyor Déu: *Mireu, jo obriré els vostres sepulcres, us en faré sortir i us faré tornar a la terra d'Israel. Llavors, poble*

Marta i Maria (Vermeer).

meu, quan obriré els vostres sepulcres i us en faré sortir, sabreu que jo sóc el Senyor. Posaré el meu esperit dins vostre, recobrareu la vida, i us establiré a la vostra terra. Llavors sabreu que jo, el Senyor, ho he anunciat i ho he complert. Ho dic jo, el Senyor.

Ho he anunciat i ho he complert. Hi havia en joc la glòria del Senyor i la identitat del poble. Un poble que, ran del sepulcre buit de Jesús, recobra el seu nom i la seva dignitat: *Li diu Jesús: "Maria!" Ella es gira i li diu en la llengua dels hebreus: "Rabuni", que vol dir "mes-tre" (Jn 20, 16).*

4. Oratio: Senyor de la vida

L'Esperit de Déu, que ens arriba amb la seva paraula, ens empeny a la pregària. Ho farem amb dos altres textos, un de l'Escriptura, el salm 30 (29), i un d'un pare de l'Església, dels comentaris de sant Gregori el Gran, papa, al llibre d'Ezequiel.

a) Salm 30 (29)

1 Salm. Càntic per a la dedicació del temple. Del recull de David.

2 Amb quin goig t'exalço, Senyor: m'has tret a flor d'aigua

i no has permès que se n'alegrin els enemics.

3 Senyor, Déu meu, vaig cridar auxili i em vas guarir.

4 Senyor, m'has arrencat de la terra dels morts, quan ja baixava a la fossa, m'has donat la vida.

5 Fidels del Senyor, canteu-li, lloeu-lo recordant que ell és sant.

6 El seu rigor dura un instant, el seu favor, tota la vida.

Cap al tard tot eren plors, l'endemà són crits de joia.

7 Jo pensava, quan em veia segur: «Mai no cauré.»

8 Tu, Senyor, m'afavories i em mantenies en un cim inexpugnable,

però, quan vas amagar la mirada, vaig quedar trabsalsat.

9 He clamat a tu, Senyor, he suplicat al meu Déu:

10 «Què hi guanyaràs que perdi la vida i baixi a la fossa?

¿És la pols que et lloarà i proclamarà que ets fidel?

11 Escolta, Senyor, compadeix-te de mi, vine a ajudar-me, Senyor!»

12 Has mudat en danses els meus planys, m'has tret el dol i m'has vestit de goig.

13 Per això el meu cor et cantarà,

no callaré. Senyor, Déu meu, et lloaré per sempre.

Us el deixo perquè el pregueu i hi deixeu ressonar tot el que hem llegit. Veureu que aquest salm és com un mirall meravellós on s'articulen els dos relats, el d'Ezequiel i el de Llätzer, on s'abracen harmònicament el Vell i el Nou Testament en un mateix anhel profètic de vida i de bellesa. El salteri té sempre aquesta capacitat integradora, la del mirall, que ens mira i permet que ens hi mirem. Fixeu-vos en el títol del salm, el verset 1. És un salm, diu, per a la dedicació del temple, i el temple és el poble. És un salm, doncs,

per a la recreació del poble, per a la configuració de la seva identitat. I encara tenim una pista més, segons el salm: aquesta identitat, que no deixa de ser una paraula una mica vaga i incerta, porta el nom de la joia i de la lloança, expressades, articulades en el cant. Aquesta identitat ens la dona, segons el salm, el rostre, la mirada de Déu.

En el salteri coral de la Comunitat de Sant Egidi, el salm s'acaba amb aquesta bella col·lecta sàlmica: *Sigues lloat, Senyor Jesús, que ressuscitant ens has obert les portes de la vida: fes que ens refiem no de nosaltres mateixos ni del nostre benestar, sinó de la confiança en tu, Senyor de la vida* (Salteri Coral, Comunitat de Sant'Egidio, 2012, pàg. 68).

b) Sant Gregori el Gran

El llibre d'Ezequiel acaba amb la visió del profeta de la ciutat ideal de Jerusalem, amb el temple restaurat al bell mig com a signe de la presència gloriosa del Senyor, i del poble, aplegat ordenadament en tribus i reconfigurat en la seva identitat teològica com a tal entorn del temple (Ez 40-48). Comentant un d'aquests passatges, el papa sant Gregori (540-604) ens deixa aquestes paraules precioses:

Si prenem la porta —es refereix a la porta del temple de Jerusalem— *com a figura de l'Esriptura sagrada, aquesta té igualment dos llindars, un d'exterior i un d'interior, que corresponen als dos sentits de l'Esriptura: la lletra i l'al·legoria. El llindar exterior de l'Esriptura és la lletra, i l'interior l'al·legoria. Anar a l'al·legoria passant per la lletra és com passar al llindar interior venint de l'exterior. A l'Esriptura trobem moltes pàgines que, llegides en el seu sentit literal, edifiquen l'auditor, talment que la seva ànima és atreta a l'interior per allò que s'acompleix a l'exterior. Ací hi trobem en efecte exhortacions a obrar i exemples de virtuts, se'ns hi persuadeix del que hem de fer, àdhuc corporalment, i tot el que se'ns hi prescriu troba el seu model en l'activitat dels sants i d'altres personatges coratjosos: així, ben formats gràcies a aquests*

Sant Gregori el Gran (Francisco de Goya).

ensenyaments tan clars i als sants exemples, encaminem els passos de la nostra ànima fins al llindar interior, és a dir, fins a la intel·ligència mística de la contemplació interior. Esforceu-vos, us ho demano, germans, a meditar les paraules de Déu, no menyspreu els escrits que ens envia el nostre Creador (Grégoire le Grand, *Homélies sur Ézéchiél*, III, 18, Sources Chrétiennes 360).

Per a sant Gregori —com per a Orígenes— el sentit al·legòric de l'Esriptura és en realitat el sentit espiritual, el més profund, el veritable, aquell en el qual Déu ens revela la seva intimitat, el seu amor, la seva tendresa, i hi fa brollar a dolls els rius del seu Esperit (cf. Ez 47,1-12). L'Esriptura esdevé per a nosaltres porta, llindar d'accés al misteri de la seva glòria, i farem bé de prendre'ns seriosament l'exhortació del gran papa: *Dei verba meditari, nolite despiciere scripta nostri Conditoris, quae ad nos missa sunt*: 'mediteu les paraules de Déu, no menyspreu els escrits que ens envia el nostre Creador'.

Lluís Solà

UN ÒRGAN DE DELIBERACIÓ EXEMPLAR

En aquesta secció, el doctor Francesc Torralba, membre de la Germandat i catedràtic de filosofia de la Universitat Ramon Llull, continua exposant la seva visió de la Regla de Sant Benet vista des dels ulls d'un laic.

Lideratge i escolta

En el capítol III de la Regla –*Com s'ha de convocar els germans a consell*– apareix, de nou, el valor de l'escolta. L'abat té el deure d'escoltar, d'assessorar-se, de tal manera que quan hi hagi algun afer important que afecti el conjunt de la comunitat, pugui aconsellar-se abans de prendre la decisió.

El lideratge es basa en la pràctica de l'escolta i l'escolta es relaciona directament amb la humilitat. Qui reconeix la seva feblesa, és capaç d'obrir-se a l'altre i rebre el seu consell. La humilitat obre les portes de l'escolta, mentre que l'arrogància clou la persona en l'hermetisme de l'autosuficiència.

És propi de qualsevol líder haver de prendre decisions. La decisió ve precedida per l'angoixa, especialment quan el marc de les opcions és molt incert. Aconsellar-se no salva, necessàriament, del naufragi, però permet entreveure l'arbre de decisions amb més nitidesa i ponderar els pros i els contres que hi ha en joc.

El do de consell

El do de consell té un valor molt rellevant en la teologia moral medieval. Sobre el do del consell, sant Tomàs d'Aquino escriu que la investigació del consell és infinita, però en l'acte és finita per tres raons: pel terme o conclusió, pel punt de partença i pel coneixement sensible i de les ciències (S. Th., I-II, q. 14 a. 6). En efecte, hom podria prolongar la pràctica del consell fins a l'infinit i no prendre mai la decisió, però, a l'hora de governar, és essencial ser assertiu i

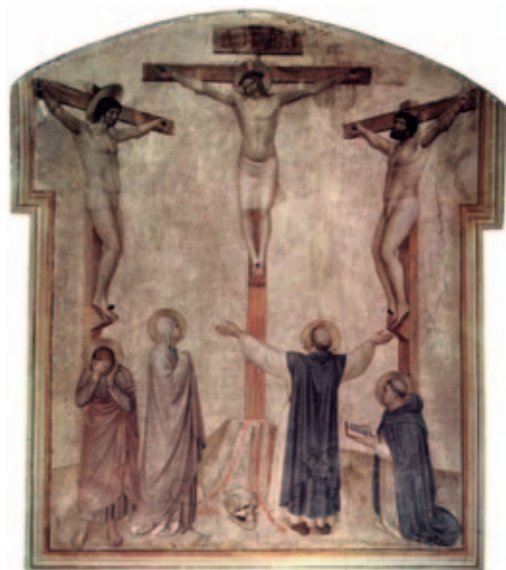

Regla de Sant Benet. Translació al català pel monjo Arnau d'Alfarràs. Ripoll, 1457.

audaç, optar per una via i posar punt final al procés d'aconsellar-se.

El consell sempre s'articula sobre aquelles qüestions que no són evidents, que hi ha un marge d'incertesa i, per tant, d'error. Sobre allò que és clar i evident, no té sentit la deliberació i, per tant, tampoc la pràctica de deixar-se aconsellar. Evident és, segons René Descartes, allò que és clar i distint per si mateix (*clair et distinct pour soi même*). El filòsof i matemàtic francès es refereix bàsicament a proposicions de la lògica, la geometria i l'aritmètica. En la vida de les persones, de les institucions i dels pobles, però, cal prendre decisions que no són evidents, en les quals hi ha marge d'error. D'aquí la importància que té aconsellar-se.

Sant Tomàs escriu que ningú no s'aconsella de les coses que el desesperen, ni de les que són impossibles (I-II, q. 44 a. 2). La desesperació s'oposa radicalment a la virtut

Crist a la creu entre dos lladres, sant Domènec i sant Tomàs (agenollat) de Fra Angèlic.

de l'esperança i consisteix, com diu Søren Kierkegaard, en no veure cap possibilitat, mentre que l'esperança es basa, justament, en la percepció que hi ha possibilitat.

Hom s'aconsella quan veu que hi ha possibilitats de sortir-se'n, de trobar una solució. Quan parteix de la convicció que no hi ha marge de maniobra, que, independentment del que faci, no hi ha sortida possible, tampoc no té sentit aconsellar-se. Per això, la condició de possibilitat per rebre el do del consell i, també, per donar-lo, és partir de l'esperança.

El filòsof danès Søren Kierkegaard.

Les condicions d'un bon consell

Segon el mateix sant Tomàs d'Aquino, a fi que un consell sigui bo, calen tres condicions, el fi adequat, bon mitjà i el temps oportú (II-II, q. 51 a. 1). El consell que demana el líder d'una organització pot concretar-se en aquestes tres àrees: el fi que es persegueix (la visió, si és adequada o no ho és), el mode d'assolir-lo (la forma de portar-la a terme) i, finalment, el moment idoni per desenvolupar-ho (*kairós*).

Al líder escau prendre decisions, assumir l'angoixa que suposa haver de destriar i optar, però per tal de limitar el risc, li cal escoltar i disposar d'un òrgan de deliberació que l'ajudi a entreveure els pros i els contres de cada opció que es plantegen en l'horitzó.

En aquest òrgan tots els monjos del monestir hi estan convocats, perquè tots hi poden aportar algun criteri, algun punt de vista, que ajudi a l'abat a escatir el que és millor per la comunitat.

Es pot llegir en el capítol III: *Sempre que hi hagi algun afer important al monestir, que l'abat convoqui tota la comunitat i exposi ell mateix de què es tracta. I, escoltat el consell dels germans, que s'ho pensi i faci el que cregui més convenient.*

El principi de no exclusió

És especialment valuós el principi d'universalitat o de no exclusió. No es discrimina ningú, perquè es parteix del supòsit que tots els membres que la constitueixen, des dels més joves als més ancians, des dels més saberuts als més rudes, poden aportar criteris.

Subratllo aquest fet, perquè, generalment, en les institucions, els cercles de deliberació són restringits a una petita comunitat selecta, la qual cosa facilita el procés de presa de decisions, però redueix, significativament, el camp de perspectives. Es pot llegir en el capítol II de la Regla que *sovint el Senyor revela al més jove allò que és millor*. Una altra virtut decisiva dels membres d'aquest òrgan de deliberació és la humilitat. Els germans estan cridats a dir el seu parer, a raonar la seva posició, però sense perdre de referència que pertoca a l'abat, escollit per tots, decidir

què cal fer i que això pressuposa que acceptaran la seva decisió independentment de quina sigui. La humilitat, mare de les virtuts segons sant Agustí, és el reconeixement dels propis límits. És bàsica a l'hora de mostrar el propi parer, però, també, a l'hora de rebre'l. Qui creu que ho sap tot, no escolta; però qui creu que el seu punt de vista és l'única veritat, tampoc no tolera la discrepància.

Sant Agustí d'Hipona de Jaume Huguet (segle XV).

L'abat i els ancians

A l'abat se li pressuposen, també, dues virtuts: el seny i la justícia, dues qualitats essencials en l'exercici del lideratge. El seny, que es correspon amb la virtut cardinal de la prudència, és la capacitat de prendre decisions anticipant conseqüències, valorant riscos i després d'haver deliberat atentament sobre la qüestió. S'oposa, per tant, a la temeritat, a la rauxa i a l'actuació eixelebrada.

A l'hora de discernir què cal fer, s'espera de l'abat, que tingui com a punt de referència bàsic la Regla, però la Regla no dona una resposta automàtica a totes les situacions, problemes i adversitats que es plantegen, per això és tan necessari aquest treball hermenèutic a

Sant Benet a la Regla valora el consell dels monjos ancians i compta amb la seva experiència.

la llum del diàleg, tractant de veure com s'ha d'aplicar la Regla amb la màxima fidelitat a l'esperit i a la lletra de sant Benet. En una organització secular, s'espera que el líder prengui la decisió a la llum de la visió, missió i valors de l'organització, en coherència amb el seu ADN espiritual, però, això admet múltiples hermenèutiques en la pràctica professional.

S'hi pot llegir també en el capítol III: *Si es tracta d'afers de menys importància en els interessos del monestir, que demani el consell només dels ancians, tal com està escrit: "Fes-ho tot amb consell, i, un cop fet, no te'n penediràs"*.

També és valuós el reconeixement que es presta en la Regla a les persones grans, als monjos amb més experiència vital i bagatge. Seran consultats en les qüestions transcendents, com tots els altres, però en aquelles més conjunturals o accidentals, només es prestarà atenció al parer dels més grans, perquè, s'entén que l'experiència acumulada durant els anys de vida pot ser decisiva a l'hora d'escatir què cal fer. Amb tot, correspon al líder distingir entre la qüestió substancial i l'accidental, entre allò que és important i allò que és relatiu.

Aquest reconeixement de les persones grans com a consultors o a assessors és força absent en la societat que vivim. En termes generals, es descarta el seu punt de vista o bé s'ignora i, obrant així, es perd un dipòsit d'experiència molt valuós, a l'hora d'afrentar desafiaments del present i del futur.

Francesc Torralba

NOTES SOBRE LA DIMENSIÓ TEOLÒGICA DE LA CURA DE LA NATURALES

Cada dia s'incrementa més la preocupació pel medi ambient i el manteniment del seu equilibri ecològic. L'Església, sobretot recentment, ha expressat el seu magisteri sobre qüestions ambientals. Ens en parla, en el marc de la dimensió teològica, el doctor i poeta David Jou, catedràtic de Física a la Universitat Autònoma de Barcelona.

En aquest text tractem algunes qüestions de la relació dels humans amb la naturalesa, en el marc de la doctrina social de l'Església, amb les seves arrels en la visió bíblica del món com a Creació, en l'esperit de les benaurances evangèliques, i en la preocupació dinàmica pels problemes de l'actualitat. Considerem tres facetes d'aquesta relació entre humans i naturalesa: ser naturalesa, habitar la naturalesa i transformar la naturalesa.

La qüestió ambiental en la doctrina social de l'Església

La doctrina social de l'Església constitueix una de les propostes socials més obertes, estructurades, equilibrades i dinàmiques, tot i que formulada de vegades amb un llenguatge excessivament eclesiàstic que en redueix el ressò per sota del seu autèntic interès i valor. El tema de les relacions amb la natura –tan present en les tradicions espirituals franciscana i benedictina– ja apareix de forma genèrica en l'encíclica *Rerum novarum* de Lleó XIII (1891), pel que fa al destí universal dels béns de la natura. Tot i això, no és relacionada específicament amb la temàtica de l'ambient fins alguns documents del Concili, en especial la constitució pastoral *Gaudium et spes* (1966).

De Lleó XIII (Rerum novarum) fins al papa Francesc (Laudato si) passant per Pau VI (Populorum Progressio) i Joan Pau II (Centesimus annus) els documents pontificis manifesten un interès creixent per les relacions dels humans amb la natura.

Poc després, la trobem en les encíclicques *Populorum progressio* (1967) i *Octogesima adveniens* (1971) (n. 21) de Pau VI, en el context del desenvolupament, la fam, la descolonització, l'explosió demogràfica, la urbanització i l'abandonament dels camps, amb fragments lúcids i premonitoris. Apareix en les encíclicques de Joan Pau II, *Sollicitudo rei so-*

cialis (1988) (n. 34) i *Centesimus annus* (1991) (n. 37), en què es lliga ecologia natural i ecologia humana i es parla de la desaparició d'espècies i d'intervenció tecnològica (ja el 1981 el Papa s'havia interessat per les novetats biotecnològiques en un discurs a la Pontifícia Acadèmia de Ciències, i pel canvi climàtic el 1987); en *Caritas in veritate* de Benet XVI (2009) (nn. 48-52), se'n parla encara més, amb atenció al tema energètic; i esdevé motivació central en l'encíclica *Laudato si'* (2015) del papa Francesc, a partir d'una inquietud mundialment generalitzada per un possible canvi climàtic, i sumant-hi la preocupació pels més vulnerables. També apareix en discursos papals a científics i a polítics, i en documents de conferències episcopals i de l'Església ortodoxa, impulsora des de 1989 de la Jornada Mundial de Pregària per la Creació, a la qual s'ha sumat l'Església catòlica. Destaco aquests punts per tal de subratllar el dinamisme i actualitat de l'esmentada doctrina social.

En el *Compendi de la Doctrina Social de l'Església* (2005) del Pontifici Consell Justícia i Pau, la qüestió ambiental apareix en el Capítol IV (referent al destí universal dels béns, la subordinació de la propietat privada a aquest destí universal i a les exigències del bé comú, el paper del treball i la seva relació amb el sentit i la finalitat de l'acció humana, i l'opció preferencial pels pobres) i en el Capítol X, salvaguardar el medi ambient (amb temes com els aspectes bíblics, la crisi en la relació entre els humans i el medi ambient, l'ambient com bé col·lectiu i responsabilitat comuna; ús de biotecnologies; i nous estils de vida).

Tres fonts de la visió teològica de la natura: Creació bíblica, Utopia evangèlica i preocupació per l'actualitat

Fonts primordials de la visió teològica de la natura són la Creació bíblica, la Utopia evangèlica –el “Regne de Déu”– i el compromís amb l'actualitat. Creació i Regne de Déu es refereixen a Déu com a relació –aquesta és la idea cristiana de la Trinitat: un Déu que, per sobre d'Essència, és Relació–, una relació que és Amor, caracteritzada pel reconeixement de l'altre, la benvolença envers

La Trinitat és relació que abraça la humanitat sofrent.
Escultura en terracota de la germana dominica suïssa
Caritas Müller de Cazis.

l'altre i la col·laboració amb l'altre –portats, per part de Déu, a l'extrem.

La relació és el tema central de l'ecologia, que és l'estudi de les relacions entre les diverses espècies biològiques que habiten en un ambient o ecosistema, i que, a través d'aquesta xarxa de relacions, formen un tot particular. La proposta social de l'Església és, en certa manera, una ecologia de l'ecosistema vital i moral humà, considerant-ne les relacions laborals, polítiques, culturals, espirituals, socials, nacionals. Com que els humans som part de la natura, en depenem i hi interaccionem, és lògic que l'aspecte ambiental hi hagi anat creixent, a mesura que han crescut el nombre d'humans, les possibilitats de la tecnologia i la intensitat de les interdependències.

Creació

El concepte de Creació és ric i polifacètic. En un sentit molt restrictiu, alguns grups de cristians fonamentalistes i de científics ateu l'identifiquen amb el començament del món descrit en una lectura literal del Gènesi, i estableixen batalles dialèctiques fútils a l'entorn d'aquest tema. En un sentit més ampli, el podem considerar com un esdeveniment –un acte diví– que dona origen a l'univers i la vida, independentment de la forma concreta. En un sentit encara més general, independent de si l'univers ha tingut o no un començament, el concepte de Creació diu que el món no és una necessitat lògica; que el món depèn d'una realitat més àmplia; que el món no és Déu; i que el món ha estat fet per amor i per a tots. Els dos primers aspectes són compatibles amb la cosmologia física; sobre els altres dos, la ciència no en diu res, perquè ni Déu ni la justícia no formen part dels seus interessos.

Quan diem que el món no és Déu, marquem distàncies amb el panteisme, que identifica Déu amb el món a tres possibles nivells: la Terra, l'univers, i la racionalitat

abstracta del món. Un cert ecologisme sembla retornar al punt de vista, més de sentiment que d'intel·lecte, de la Terra com a divinitat materna, amb una intensitat emotiva que li dona intolerància dogmàtica. Tot i això, pot ser que la Terra sigui madrastra més que no pas mare: terratrèmols, sequeres i inundacions produeixen milers de morts. Però avui, més que la Terra com a mare o com a madrastra preocupa la Terra en la seva dimensió vulnerable.

El concepte de Creació té implicacions intel·lectuals i morals pel que fa al paper dels humans en el món. Han tingut una incidència especial els versets 27-28 del primer capítol del Gènesi ("Déu va crear l'home a imatge seva, el va crear a imatge de Déu, creà l'home i la dona. Déu els beneí dient-los: –Sigueu fecunds i multipliqueu-vos, ompliu la terra i

*Adam i Eva, de Jan Gossaert (segle XVI).
El fet que tots siguem fills d'Adam i Eva revela
la germanor de tots els humans.*

domineu-la"). Això pot deixar entendre que el món ha estat fet per als humans, o posat al seu servei, cosa que ha estat objecte de crítica pels qui creuen que aquesta invitació al domini ha estimulat una possessió despòtica del món per part dels humans. Paradoxalment, qui més ho ha criticat ha estat una modernitat entusiasta de la tecnologia que ha dut a l'extrem aquesta dominació.

Tres altres aspectes bíblics sobre la relació amb la terra són el segon capítol del Gènesi (verset 15: *El Senyor-Déu va prendre l'home i el va posar al jardí de l'Edèn perquè el conreés i el guardés*) que convida a «treballar i tenir cura» del jardí del món; la germanor universal dels humans, pel que fa uns orígens compartits (Adam i Eva); i el repòs del sàbat i el de la terra en l'any sabàtic. La conseqüència pràctica més revolucionària de la idea religiosa de Creació és que el món ha estat fet per a tots, i que tots tenen dret a allò imprescindible per a una vida plena. Creació, doncs, no s'exhaureix en una imatge del començament de l'univers, sinó que dona un valor addicional a cada criatura; limita el caràcter absolut de la propietat privada; i ens recorda les nostres obligacions envers els altres, el bé comú i la casa comuna de la Terra.

Utopia

Les religions no es limiten a la contemplació; també exigeixen acció. En aquest sentit, tenen una dimensió de transformació del món, en què poden confluïr, parcialment, amb utopies laiques. En els Evangelis, la utopia es presenta com a adveniment del Regne, descrit per l'amor a Déu i als altres, concretat en la justícia, les obres de misericòrdia i les benaurances. En el segle XIX pren gran volada la utopia del progrés, en què conflueixen el desenvolupament tecnològic i una consciència de reivindicació social, de més educació, de més justícia, de més igualtat, d'oportunitats per a tots. Dissortadament,

d'aquestes dues dimensions del progrés, la dimensió social ha estat la més fràgil (potser perquè és la més difícil), mentre que la dimensió tecnològica s'ha anat expandint i accelerant, fins al punt de proposar-se com a salvadora de la humanitat i del planeta i de prometre entreteniment, poder, salut i fins i tot immortalitat. Tot i això, ha mostrat aspectes foscos –armes químiques, nuclears i biològiques, acumulació de residus, escalfament de la Terra, control informàtic, espionatge generalitzat–, ha imposat un ritme accelerat de canvis, fins i tot en el més profund de la natura, i s'ha aliat amb l'economia especulativa, deixant de banda l'interès per la justícia i per les necessitats dels desprotegits.

Així, veiem dos obllits notables de la ciència i de la tecnologia: per a la primera, la Creació esdevé tan sols la qüestió d'un inici llunyà de l'univers, sense implicació en el sentit de la vida ni l'exigència de justícia; per a la segona, la utopia es converteix en una cursa de mitjans tecnològics. Totes dues, a la seva manera, presenten un aspecte d'"opi del poble", com el que denuncià Marx referint-se a cert tipus d'experiència religiosa alienadora. Davant de la deriva seductora, enlluernadora, magnífica –però indiferent al patiment social– de la tecnologia, les utopies socials –laiques o religioses– han de fer sentit amb energia la seva veu, i les humanitats han d'accentuar la seva consciència crítica.

Davant de la deriva seductora de la tecnologia, indiferent al patiment social, les utopies laiques o religioses han de fer sentit amb energia la seva veu i les humanitats han d'accentuar la seva consciència crítica.

Anàlisi, crítica i proposta en l'encíclica *Laudato si'*

Aquí destacaré cinc aspectes de l'encíclica *Laudato si'*, referits al lligam entre ambient natural i humà; crítica a l'economia i la política; crítica a la tecnociència; proposta d'una ecologia integral; i aspectes espirituals de la preocupació ecològica. En sintetitzaré fragments que il·lustren la constatació del problema, la crítica a les seves arrels, i les propostes per a solucionar-lo.

Ambient natural i humà

L'ambient humà i l'ambient natural es degraden junts, i no podem afrontar adequadament la degradació ambiental si no prestem atenció a causes que tenen a veure amb la degradació humana i social. De fet, la deterioració de l'ambient i la de la societat afecten d'una manera especial els més febles. Avui no podem deixar de reconèixer que «un veritable plantejament ecològic es converteix sempre en un plantejament social», que ha d'integrar la justícia en les discussions sobre l'ambient, per tal d'escoltar

«tant el clamor de la terra com el clamor dels pobres» (nn. 48-49). La injustícia no afecta sols individus, sinó països sencers, i obliga a pensar en una ètica de les relacions internacionals. Perquè hi ha un veritable «deute ecològic», particularment entre el Nord i el Sud, relacionat amb desequilibris comercials amb conseqüències en l'àmbit ecològic, com també en l'ús desproporcionat dels recursos naturals dut a terme històricament per alguns països. El deute extern dels països pobres s'ha convertit en un instrument de control, però no passa el mateix amb el deute ecològic (nn. 51-52).

Crítica a economia i política

Crida l'atenció la feblesa de la reacció política internacional. Hi ha massa interessos particulars i molt fàcilment l'interès econòmic arriba a prevaler sobre el bé comú i a manipular la informació per a no veure afectats els seus projectes. L'aliança entre l'economia i la tecnologia acaba deixant fora el que no formi part dels seus interessos immediats. Mentrestant, els poders econòmics

La city de Londres. En l'actual sistema mundial hi domina l'especulació i la recerca de renda financera en detriment de la dignitat humana i els efectes en el medi ambient.

continuen justificant l'actual sistema mundial, on dominen una especulació i una recerca de la renda financera que tendeixen a ignorar els efectes sobre la dignitat humana i el medi ambient (nn. 54-56). La política no ha de sotmetre's a l'economia i aquesta no ha de sotmetre's als dictàmens i al paradigma eficientista de la tecnocràcia. Necessitem imperiosament que la política i l'economia, en diàleg, es col·loquin decididament al servei de la vida (n. 189).

Crítica a la tecnociència

L'immens creixement tecnològic no ha estat acompanyat d'un desenvolupament en responsabilitat, valors i consciència (n. 105). El problema fonamental és més profund encara: la manera com la humanitat de fet ha assumit la tecnologia i el seu desenvolupament «junt amb un paradigma homogeni i unidimensional.» La intervenció humana en la natura sempre s'ha esdevingut, però durant molt temps va tenir la característica d'acompanyar, de plegar-se a les possibilitats que ofereixen les coses mateixes. En canvi, ara el que interessa és extreure tot el que sigui possible de les coses per la imposició de la mà humana, que tendeix a ignorar o oblidar la realitat mateixa del que té al davant. D'aquí es passa fàcilment a la idea d'un creixement infinit o il·limitat. El paradigma tecnològic s'ha tornat tan dominant, que és molt difícil prescindir dels seus recursos, i més difícil encara fer-los servir sense ser dominats per la seva lògica (nn. 106-108). El paradigma tecnològic també tendeix a exercir el seu domini sobre l'economia i la política. L'economia assumeix tot el desenvolupament tecnològic en funció del rèdit, sense prestar atenció a eventuais conseqüències negatives. Les finances ofeguen l'economia real. No s'han après les lliçons de la crisi financera i amb molta lentitud s'aprenen les lliçons de la deterioració ambiental. L'espe-

cialització pròpia de la tecnologia implica una gran dificultat per a mirar el conjunt. La fragmentació dels sabers compleix la seva funció a l'hora d'aconseguir aplicacions concretes, però sol portar a perdre el sentit de la totalitat (nn. 109-110).

Propostes d'una ecologia integral

No ha de buscar-se que el progrés tecnològic reemplaci cada vegada més el treball humà. El treball és una necessitat, part del sentit de la vida en aquesta terra, camí de maduració, de desenvolupament humà i de realització personal. Però l'orientació de l'economia ha propiciat un tipus d'avanc tecnològic per a reduir costos de producció en raó de la disminució dels llocs de treball, que es reemplacen per màquines (nn. 128-129). Juntament amb el patrimoni natural, hi ha un patrimoni històric, artístic i cultural, igualment amenaçat. Per això l'ecologia també suposa la cura de les riqueses culturals de la humanitat. De manera més directa, reclama prestar atenció a les cultures locals a l'hora d'analitzar qüestions relacionades amb el medi ambient. És la cultura no sols en el sentit dels monuments del passat, sinó especialment en el seu sentit viu, dinàmic i participatiu. La visió consumista de l'ésser humà, encoratjada pels engranatges de l'actual economia globalitzada, tendeix a homogeneïtzar les cultures i a afeblir la immensa varietat cultural, que és un tresor de la humanitat (nn. 143-144). La noció de bé comú incorpora també les generacions futures. Quan pensem en elles, entrem en una altra lògica, la del do gratuït que rebem i comuniquem (nn. 156-159).

Suggeriments espirituals de la preocupació ecològica

L'educació ambiental ha anat ampliant els seus objectius. Si al començament estava molt centrada en la informació científica

Dos homes contemplant la lluna, de Caspar Dietrich Friedrich.

i en la conscienciació i prevenció de riscos ambientals, ara tendeix a incloure una crítica dels «mites» de la modernitat basats en la raó instrumental (individualisme, progrés indefinit, competència, consumisme, mercat sense regles) i també a recuperar els distints nivells de l'equilibri ecològic: l'intern amb un mateix, el solidari amb els altres, el natural amb tots els éssers vius, l'espiritual amb Déu. L'educació ambiental hauria de disposar-nos a fer aquest salt cap al Misteri, des d'on una ètica ecològica adquireix el seu sentit més pregon (n. 210). L'espiritualitat cristiana proposa una manera alternativa d'entendre la qualitat de vida, i encoratja un estil de vida profètic i contemplatiu, capaç de gaudir profundament sense obsessionar-se pel consum. La constant acumulació de possibilitats per a consumir distreu el cor i impedeix valorar cada cosa i cada moment. En canvi, fer-se present serenament davant cada realitat, per petita que sigui, ens obre moltes més possibilitats de comprensió i de realització personal. L'espiritualitat cristiana proposa un creixement amb sobrietat i una capacitat de gaudir amb poc. És un retorn

a la simplicitat que ens permet d'aturar-nos a valorar les coses petites, agrair les possibilitats que ofereix la vida sense enganxar-nos al que tenim ni entristir-nos pel que no posseïm (nn. 222-223). Cap persona no pot madurar en una felicitat sobrietat si no està en pau amb si mateix. Part d'una adequada comprensió de l'espiritualitat consisteix a ampliar el que entenem per pau, que és molt més que l'absència de guerra. La pau interior de les persones té molt a veure amb la cura de l'ecologia i amb el bé comú, perquè, autènticament viscuda, es reflecteix en un estil de vida equilibrat unit a una capacitat d'admiració que porta a la profunditat de la vida (n. 225).

Veiem, expressats de forma sintètica i acurada, el diagnòstic, la crítica i la proposta; en particular, la qüestió ambiental com a estímul espiritual, com a possibilitat de més consciència i més obertura.

Conclusions: ser natura, habitar la natura, transformar la natura

Aquestes reflexions teològiques inviten a examinar alguns aspectes actuals de tres facetes de la nostra relació amb la natura: ser natura, habitar la natura, i transformar la natura.

Ser natura: antropocentrisme i biocentrisme

Som natura, sí, però com ho som? Som només natura? Hi ha un dret natural? La família és una institució natural? La desigualtat i la violència són naturals? Quina part de natura i de cultura hi ha en el sexe i en el gènere? Quins són els fonaments d'una suposada dignitat humana o dels drets humans? L'evolució biològica ens situa com una espècie sorgida d'espècies anteriors, cosa que, espiritualment, ens anima a sentir-nos més propers i vinculats al conjunt de la natura i a algunes espècies animals en particular. Aquest reconeixement de proximitat invita

a passar d'un antropocentrisme a un biocentrisme més atent a reconèixer les subtils dels animals i els seus patiments. Alguns, però, porten aquest eixamplament conceptual a l'extrem de negar qualsevol singularitat o preeminència –i no diguem qualsevol dimensió transcendent– a la persona humana, i posen molt més interès a salvar una espècie exòtica que una col·lectivitat humana o una cultura amenaçada.

El fet que sapiguem que compartim un tronc comú amb altres espècies animals ens fa sentir més biocèntrics que en èpoques anteriors.

Tot i reconèixer la fascinació de com va sorgint en els animals un cert grau de consciència, d'astúcia, de sensibilitat, de sentiment preliminar de justícia, els humans presentem una sèrie de característiques evolutives diferencial –llenguatge, intel·ligència simbòlica, art, música, matemàtiques, eines que desemboquen en tecnologia i en medicina–, que suposen una singularitat qualitativa respecte de la naturalesa, en el sentit d'arribar a poder modificar aspectes de l'evolució biològica i de la constitució genètica humana, i d'obrir-se a un tipus de realitat simbòlica diferent de la realitat material. En aquest sentit, l'esperit religiós invita a veure la vida com un do i l'obertura a Déu com una riquesa.

Habitar la naturalesa: migracions i desarrelament

En el darrer segle hi ha hagut un gran increment de la població urbana respecte

de la rural, i el pes de l'economia primària –agricultura, ramaderia i pesca– ha crescut molt en el PIB. La vida urbana suposa un allunyament de la natura, en estar voltats arreu d'un ambient artificial –pocs arbres, poques estrelles, menjars de totes les temporades, més vida nocturna amb il·luminació artificial–. La vida rural ha tingut un cert recolzament gràcies a segones residències i al turisme rural, però els pagesos i els ramaders són cada vegada més mal pagats. S'hauria de potenciar el país en xarxa, amb més recolzament a ciutats petites que poguessin atendre eficaçment el seu entorn; augmentar el consum de proximitat; millorar la remuneració i les condicions de vida de la gent al camp i incloure en la política agrària la conservació de l'entorn.

De veure una Terra immensa hem passat a veure-la petita, a causa de la facilitat de desplaçament i de globalització econòmica i transferència d'informació, i també per la visió des de satèl·lits, que ens n'ofereixen una visió global i ens guien arreu d'ella. Ha augmentat el nombre d'humans i ha crescut el seu nivell de consum, de manera que la Terra també queda petita en recursos i gran en petjada ecològica, amb possibles problemes per a mantenir tanta gent. Les migracions desarrelen la gent del seu entorn i la seva cultura i afebleixen el contacte amb un lloc concret, i poden disgregar les societats. L'esperit religiós hauria d'invitar a reconèixer l'altre, a incentivar la dimensió comunitària i el diàleg interreligiós per sobre de l'individualisme desvinculat, i a considerar la naturalesa amb mirada més atenta i més espiritual.

Transformar la naturalesa: economia i ecologia

Des del neolític, amb l'agricultura i la ramaderia, estem transformant la natura. Els paisatges de vinyes, camps i boscos, poden tenir una gran bellesa i capacitat d'evocació

L'esperit religiós hauria d'incentivar la dimensió comunitària i el diàleg interreligiós i a considerar la naturalesa amb mirada més atenta i més espiritual.

i d'humanitat. Però la intensitat de la nostra actuació ha crescut fins a extrems de depredació. Cal una economia ecològica que inclogui en els seus comptes no tan sols la producció, sinó també la gestió de residus i les conseqüències ambientals. D'altra banda, podem produir noves espècies biològiques i, qui sap, si vida en el laboratori, mitjançant la biologia sintètica.

La tecnologia ja no és un instrument que es pugui dominar sinó una atmosfera cognitiva i valorativa, no necessàriament al nostre servei. Les màquines han fet desbordar la nostra naturalesa: microscopi, telescopi, ordinadors, telecomunicacions, robots, intel·ligència artificial, enginyeria genètica. Sembla que estiguem adquirint una nova naturalesa, capaç de canviar l'evolució i de produir vida al laboratori. També podem canviar la nostra espècie, amb gens, nanomàquines i implantacions, com ho pretén el transhumanisme per a superar els límits físics (força, resistència, velocitat, resistèn-

cia a malalties), psíquics (memòria, equilibri emocional, intel·lecte, sentits), socials (més col·laboració). L'esperit religiós invita a conservar un esperit crític que examini la legitimitat i conveniència dels fins i no es quedi en el desenvolupament dels mitjans i a mantenir un esperit curiós, creatiu i innovador.

En aquest panorama fascinant i preocupant, el missatge religiós no és superflu, com tampoc no ho són les humanitats ni la política quan mira més enllà del poder i aspira a servir i a proposar fites i prioritats a la societat. Totes elles inviten a depassar la fragmentació del saber, la dispersió de les distraccions, la pressa de la competitivitat, i a pensar amb capacitat crítica sobre els objectius finals de les accions i sobre les responsabilitats que impliquen, a diferència de la tecnologia, que tendeix a l'especialització, a la rapidesa, i al desenvolupament dels seus mitjans, si pot ser sense cap trava.

David Jou

OBSOLESCÈNCIA I CANVI DEL PROCÉS FORMATIU

Els canvis accelerats tecnològics i socials fan que el nostre sistema de formació —tant el bàsic com l'adreçat als adults, presenti símptomes alarmants d'obsolescència. Antoni Garrell, membre de la Germandat, ens exposa el perfil de la societat del demà, ja present avui, i ens proposa els canvis urgents que ha de tenir el nostre sistema formatiu.

Un nou entorn

Durant l'any 2016 les formes habituals de produir, aprendre, relacionar-nos o comunicar-nos de fa encara ben pocs anys, han evidenciat la seva obsolescència. El paradigma d'aquestes accions està canviant acceleradament.

Les informacions que, dia darrere dia, omplen els mitjans de comunicació palesen que ens trobem a l'albada d'una nova era que es va imposant de forma accelerada, mentre una gran part de la societat actua com si sols ens trobéssim al mig d'una tempesta pasatgera, una tempesta que quan finalitzi ens permetrà tornar a la situació precedent. Encara són molts el qui creuen que totes aquelles eines i instruments que ens permetien crear valor, generar treball i assolir millors cotes de benestar i progrés social tornaran a ser les mateixes d'abans.

Aquesta esperança d'un retorn al d'abans és, sens dubte, una visió errònia que no aguanta cap anàlisi seriosa i que respon a actituds de certs sectors o col·lectius interessats a mantenir l'*status quo* o a negar la realitat. Serveixi com a exemple el fet que l'economia, segons els indicadors, va bé. Fins i tot molt bé segons alguns analistes. La desigualtat i la pobresa, però, és molt elevada, les taxes d'atur segueixen sent molt altes i una gran part dels llocs de treballs tenen un alt grau

de precarietat¹. I això sense oblidar, d'una banda, que s'incrementa la pèrdua de llocs de treball desenvolupats per humans en benefici de màquines més o menys intel·ligents i, de l'altra, que el salari del treball que es crea està desajustat respecte del cost real de la vida. Aquest darrer aspecte l'explicà el passat mes d'agost Adecco². Segons aquesta empresa la retribució mitjana per a joves de menys de 26 anys se situa en 11.817 euros anuals; per als treballadors d'entre 41 i 45 anys, amb àmplia experiència, la remuneració mitjana se situava en 25.735 euros bruts anuals amb una mitjana salarial de 21.842 euros i amb diferències notòries si considerem els nous contractats, el gènere del treballador, el tipus de contracte —indefinit o temporal—, la formació dels treballadors, el lloc de treball i els diversos sectors econòmics.

Un nou escenari

Ens trobem en un nou escenari en el qual el coneixement i el capital humà es dibuixen com les bases imprescindibles per vertebrar

¹ A l'estiu del 2016 a Catalunya l'11,2% del total d'assalariats (343.500 persones) tenen una renda disponible inferior al llindar de risc de pobresa segons dades INE (Instituto Nacional de Estadística).

² Adecco és una de les companyies més grans en solucions de Recursos Humans. Està implantada en 60 països (disposa de més de 5.500 oficines). L'oficina central és a Zurich (Suïssa).

L'economia, segons els indicadors, pot anar bé alhora que l'atur pot ser alt i moltes persones trobar-se per dessota del llindar de la pobresa.

una societat més justa tot disposant d'un model productiu competitiu, innovador, sostenible i capaç d'assegurar treball estable i ben retribuït. Conseqüentment es requereixen persones amb capacitat de discernir l'essencial i el necessari en l'oceà d'informacions disponibles i immediates, de prendre decisions, d'ajudar a definir la millor manera de fer la feina, en definitiva, persones amb sòlida formació i que han interioritzat els reptes i les oportunitats de la globalització, dels avenços tecnològics, de la intel·ligència artificial, dels nous models productius en xarxa i de la telepresència en qualsevol lloc i moment. Tot un conjunt de fets que obren finestres d'oportunitats a societats avançades, amb bons sistemes formatius i especialment a les persones digitalment natives, és a dir, aquelles que han crescut amb dispositius electrònics a les mans. Persones que al 2020 seran el 50% de la població activa.

En aquest escenari de futur la formació de les persones, la innovació i la dotació de capital humà dels col·lectius esdevindrà la clau ja que l'obsolescència accelerada de les accions i instruments presents, els canvis permanents, el trencament de paradigmes i la vertebració dels nous, són trets característics d'una generació en canvi que exigeixen més coneixements i una molt millor formació.

Pensant en els canvis continuats i en la necessitat de més i millor formació –entenenent d'una vegada que la formació és l'actiu més important per a tot col·lectiu i persona– em va venir a la memòria un discurs del papa Francesc. En aquest discurs el papa insistia sobre el fet que les escoles i universitats cristianes són centres que ofereixen a tots els alumnes, amb independència de les seves creences, una proposta educativa que mira al desenvolupament integral de la persona i respon al dret de tots a tenir accés al saber i al coneixement. I en concret va afirmar: *l'educació es dirigeix a una generació que canvia i, per tant, tot educador –i tota l'Església que és mare educadora– està cridat a canviar, en el sentit de saber comunicar-se amb els joves que té al davant (...); cal emprar, doncs, els millors recursos, despertar la passió i posar-se en camí amb paciència al costat dels joves...*³

Una nova formació

Així, doncs, el futur, que ja és present, requereix assumir que el canvi esdevé un desafiament indefugible. Això ens obliga a acceptar, en primer lloc, que el món ha canviat molt en els darrers 15 anys per la ràpida expansió de la tecnologia i pels canvis socials que se n'han derivat. I de retruc també ha canviat el món laboral per l'impuls d'aquestes modificacions. En segon lloc, hem d'entendre que ens cal adoptar noves actituds i aptituds. Un canvi que obliga a ajustar els mètodes i les eines emprades en el sistema d'educació –potser millor anomenar-lo d'instrucció com es denominava a la Segona República Espanyola–. Un sistema que assumint la importància de les humanitats i el mètode científic, s'ajusti de manera simbiòtica amb la societat present i les exigències de futur, tot entenent a la vegada que estudiar i aprendre –acceptant que el procés d'apre-

³ Del discurs del papa Francesc als participants a la plenària de la Congregació per a l'Educació Catòlica, sala Clementina, febrer de 2014.

mentatge es multifactorial— no sols s'assoleix llegint, escoltant, experimentant i observant. Per aprendre també esdevé imprescindible estimular la voluntat de superació i l'ambició de millorar, de superar reptes i d'assolir èxits amb lleialtat i respecte als altres. Una ambició que sembla que hagi estat foragitada de l'escola actual, com si conduir les persones al millor de si mateixes i desplegar tot el seu potencial fos quelcom de negatiu. Una escola desconnectada de la societat no és un bon presagi de futur. Aquest és un fet explicat reiteradament pel filòsof Gregori Luri el qual ens alerta: *El que veuen els alumnes és que l'ambició s'estimula en l'esport, en l'empresa i en altres molts entorns. Però a l'escola s'ha fet sospitosa. Això és terrible. No obstant això, ¿què és educar, sinó fer desitjables les possibilitats més altes de cada un?, ¿ci com es poden visualitzar aquestes possibilitats si no s'és ambició? Jo defenso el deure moral de ser intel·ligent, que és el deure de no mutilar ni la nostra intel·ligència, ni el millor de nosaltres mateixos. Em resulta més estimulante una efectiva mobilitat social que una mediocritat equitativa. Em pregunto, ¿quina confiança en si mateix pot tenir un país que no valora el talent? Quin futur li correspon a un país en què sols el 3% dels seus universitaris volen crear la seva pròpia empresa?*⁴

Així, doncs, l'adquisició de coneixements hauria de desenvolupar-se simultàniament amb la construcció d'actituds associades a l'assumpció de compromisos i a l'acceptació de contratemps i la força de superar-los per tal d'aconseguir l'excel·lència en les activitats, a donar el millor de nosaltres mateixos i, a la vegada, a assumir amb naturalitat la incertesa pròpia d'una nova era on gairebé tot varia o pot variar. Les persones hem d'adquirir la fortalesa arrelada en la pau interior, hem de saber escoltar i observar, hem de sobreposar-nos a l'adversitat, tot entenent

4 Gregorio Luri Medrano (Azagra, Navarra, 1955) és doctor en filosofia per la Universitat de Barcelona i llicenciat en ciències de l'educació. Ha estat mestre de Primària i professor de Secundària.

El filòsof i educador Gregorio Luri.

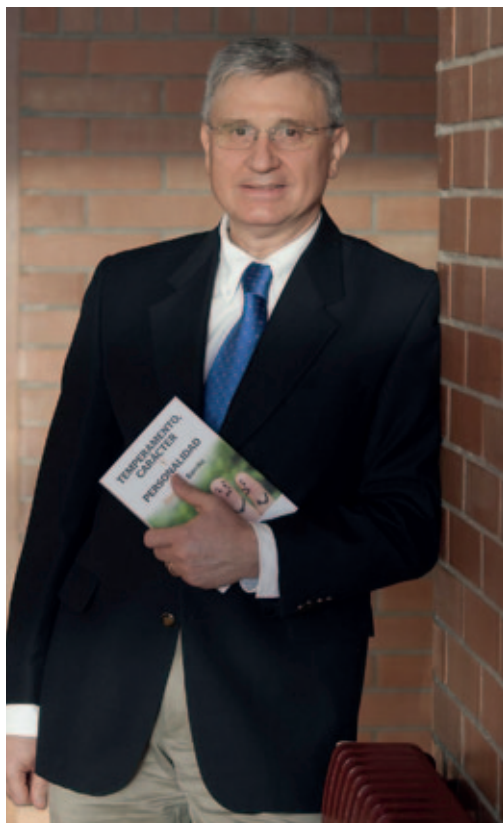
que la seguretat plena no existeix i que és impossible tenir-ho tot. Cal assumir que la superació de dificultats ens permet aprendre i millorar, i ens obre la porta a l'adquisició d'una experiència que ens permeti entomar desafiaments que no estan predefinits. Tot plegat ens exigeix educar en l'esforç ja que, com bé explica el psiquiatre Fernando Sarráis, *no és bo alleugerir cada petita situació adversa que afronten els nens i joves. Els éssers humans som imitadors, aprenem imitant. Així creem hàbits. És molt important que els pares siguin bons models, que ensenyin a patir amb bon humor, posar bona cara al mal temps, que no adoptin actituds de sobreprotectors*⁵. La por al futur, a la pèrdua de la confortabilitat, sol arrelar-se en les vivències del passat i en les pors de la infància que es projecten cap al futur i condicionen les actituds pròpies tot afectant la formació dels fills i la convivència. Vèncer les pors 'posar bona cara al mal temps' és un requisit indispensable per educar millor, per ensenyar a entomar amb optimisme i determinació els desafiaments associats als canvis, a la incertesa o a les dificultats.

Instaurar a l'escola un ecosistema divergent amb els models socials porta indefugi-

5 El professor Fernando Sarráis és especialista en l'àmbit educatiu, psiquiatre per la Universitat de Navarra i investigador per la Universitat d'Ottawa.

blement al fracàs escolar; com també s'incrementa si el sistema formatiu i el professorat no disposen dels recursos, i de les millors eines disponibles o possibles d'acord a les aportacions dels avenços tècnics i científics així com de les infraestructures requerides. Conseqüentment millorar les eines pedagògiques, utilitzant tota la capacitat implícita en la tecnologia computacional i telemàtica esdevé una obligació indefugible per a tots aquells que creiem que la clau de tot col·lectiu és la seva dotació en sabers. Noves eines per millorar la forma d'ensenyar, tot potenciant l'adquisició de competències imprescindibles com ho són el domini de diversos idiomes, disposar d'una potent formació cultural i de coneixements abstractes, saber explicar-se i desenvolupar idees i projectes, interioritzar capacitat d'emprendre i

El psiquiatre Fernando Sarraís.

saber actuar autònomament amb responsabilitat.

Essent, doncs, imprescindible una nova formació de nens i joves –i també d'aturats o de treballadors en actiu– cal assumir una certa obsolescència dels mètodes i procediments emprats en l'actualitat si hem de donar resposta a una nova societat complexa, heterogènia i globalitzada. La nova formació ha d'assumir la complexitat i l'horitzó imprevisible de professions encara no definides en un marc caracteritzat per la digitalització, la computació, la intel·ligència artificial, la immediatesa, la realitat augmentada i les telecomunicacions d'abast universal.

Un futur predictable ja present

La sostenibilitat indefugible

No podem oblidar els problemes associats al canvi climàtic que ja és poden predir avui. És una evidència científica que el planeta s'escalfa, que augmenta el nivell del mar, que els glaciars s'estan desfent, que hi ha destrucció d'ecosistemes, onades de calor i sequeres i que s'estenen les malalties tropicals. Tot plegat ens obligarà, més d'hora que tard, a significatius canvis de la quotidianitat, si no es redueixin dràsticament l'emissió de gasos d'efecte hivernacle i si no es regula la sobreexplotació planetària amb l'ús abusiu dels seus recursos. Aquesta sobreexplotació avui és ben mesurada objectivament per l'anomenada "empremta ecològica"⁶. Sabem avui que la Terra necessita 1 any i 5 mesos per regenerar els recursos que la humanitat consumeix en un any⁷, una xifra creixent des del 1970. Segons l'ONU,

⁶ Indicador desenvolupat per William Rees i Mathis Wackernagel definit com: *L'àrea de territori ecològicament productiu (cultius, pastures, boscos o ecosistemes aquàtics) necessària per produir els recursos utilitzats i per assimilar els residus produïts per una població definida amb un nivell de vida específic indefinidament, on sigui que es trobi aquesta àrea.*

⁷ Segons estudis de Global Footprint Network.

Ja és del tot urgent reduir dràsticament l'emissió de gasos a l'atmosfera si volem preservar el medi ambient i no en volem una degradació irreversible.

si es mantenen els ritmes actuals de consum, l'any 2025 caldran 24 mesos per regenerar el consum d'un any. Aquest fet, ja indiscutible avui, comporta la necessitat d'un canvi cultural profund encaminat a canviar els nostres hàbits de consum i la vida útil dels productes, amb la finalitat de vertebrar un desenvolupament sostenible tot convertint els residus en recursos.

L'impacte de la tecnologia sustentada en la computació i les telecomunicacions

Cal tenir també present els impactes de futur de les tecnologies sustentades en la computació i les telecomunicacions, impac-

El despatx d'advocats Baker&Hostetler, una des les més grans dels Estats Units, va contractar Ross, un sistema computacional provist d'intel·ligència artificial que és capaç d'utilitzar llenguatge natural i respondre les preguntes formulades oralment. El futur ja és present.

tes que han estat estudiats i que canviaran en profunditat tot el que ens envolta, des de la manera d'interactuar, produir i rebre fins a la de prestar serveis. Un nou escenari on els béns i els serveis, amb més o menys grau d'intel·ligència, incrementaran la seva presència i en el qual els robots superaran l'estadi de màquina capaç d'executar seqüències simples o repetitives d'alta precisió⁸.

L'impacte de la tecnologia esdevé un desafiament enorme per a moltes persones. Serveixi com a exemple de l'impacte sobre el treball l'informe de l'agència europea *Center for Development of Vocational Training* del desembre del 2008, el qual, situant-se en l'horitzó 2020, explicava que el 31% dels llocs de treball requeriran persones altament formades. Sis punts percentuals més que en l'actualitat. També ho ratifica l'estudi *The future of employment: how susceptible are jobs to computerisation?*, elaborat el 2013 per la Universitat d'Oxford, el qual indica que la tecnologia futura podria desplaçar gairebé la meitat dels llocs de treball als Estats Units. Sense oblidar l'estudi *The future of jobs, 2025: working side by side with robots*, elaborat recentment per l'empresa Forrester, en el qual s'explicita que, sols als Estats Units, 22,7 milions de llocs de treball passaran a mans de robots en els propers 10 anys. Robots que ocuparan tota mena de llocs de treball, inclosos aquells en què el

⁸ Els autòmats han aconseguit un estadi evolutiu que els permet realitzar tasques complexes com l'efectuada per Ross, el robot advocat articulad en el sistema Watson d'IBM; prendre decisions, entendre els nostres estats d'ànim i interactuar amb els humans com ho fan els robots Tibi i Dabo de l'IRI de Barcelona o el Pepper de l'Institut Shoshi; desenvolupar tasques de vigilància i seguretat com el robot xinès Anbot; efectuar tasques agrícoles i ramaderes com fan els robots desenvolupats per Australian Centre for Field Robotics de la Universitat de Sydney..., un estat evolutiu que segueix progressant gràcies a la intel·ligència artificial i que, lentament, però de forma irreversible, està canviant els entorns d'aprenentatge, relació, joc i molt especialment el treball desenvolupat pels humans.

La senyora Nadia Thalmann (a l'esquerra de la imatge) al costat del robot humanoide 'Nadine' que fa de recepcionista a la Universitat tecnològica de Nanyang (Singapur).

contacte persona a persona és molt intens i determinant, com els que es desenvolupen en centres d'acollida, informació o benvinguda d'empreses i institucions⁹. Robots que poden entendre i crear quelcom tan humà com és l'humor¹⁰.

És ben cert que la història ha demostrat que les prediccions solen ser un xic exagerades i que sempre sorgeixen nous camins no

⁹ Les aplicacions de robots hominoides està present en diversos sectors i empreses, entre ells la robot *Nadine* recepcionista de la Universitat Tecnològica de Nanyang a Singapur, que reconeix les persones, adreçant-s'hi pel seu nom i mirant-los als ulls i que empatitza amb les persones alegrant-se o posant-se trista en funció de la conversa. *Nadine*, amb aparença 100 per 100 humana, fou construïda per científics de la UNT (dirigits per Nadia Thalmann) i en el futur podria ser utilitzada per acompanyar i tenir cura de nens i gent gran.

¹⁰ Arjun Chandrasekaran, tecnòleg del Virgínia Tech, va donar a conèixer, el gener de 2016, les bases d'un algoritme d'aprenentatge per reconèixer escenes d'humor i fins i tot crear-les. Arjun Chandrasekaran treballa en el camp de Visió per Computador, aprenentatge automàtic i intel·ligència artificial, en l'equip del Dr. Devi Parikh, director del laboratori de Computació de la visió en el departament d'ECE de Virgínia Tech.

previstos. Ara bé, és inqüestionable que en aquesta cursa de futur, l'element cabdal és el capital humà.

Un futur altament interconnectat

Un nou entorn, molt tecnificat, que guanya terreny de forma accelerada conduint-nos vers un futur en el qual no sols les persones estaran interconnectades sinó també tots els productes i sistemes de producció –tant els interns com els externs– i tots ells sincronitzats en temps real. Processos productius de molta més complexitat movent-se en una triple direcció: adaptació als canvis del mercat; maximització de la productivitat i valorització dels avenços tècnics i científics amb rapidesa. Els sistemes productius i els estris quotidians de la societat 4.0 seran intel·ligents o no existiran. Els avenços en aquest camp es veuen molt esperonats per la nova generació de xips¹¹ i els nous algorismes matemàtics desenvolupats simbòlicament amb dispositius electrònics¹². Conseqüentment els professionals hauran de disposar de les actituds i els coneixements requerits per aquests nous escenaris. La formació, doncs, esdevé el pal de paller per vertebrar l'esdevenidor. Cal entendre que, en el futur, disminuiran els llocs de treball que comportin un baix ús de coneixements i avenços tècnics i científics, tot incrementant-se els que incorporen els coneixements i les tecnologies més noves i innovadores en un context de globalització.

¹¹ Des del 2014 IBM té disponible un xip d'ordinador que funciona emulant el cervell humà, el qual permet desenvolupar processos similars a sentir, assaborir, olorar, escoltar i entendre l'entorn. El disseny es basa en 4.096 nuclis, 1 milió de "neurones" i 256 milions de "sinapsis".

¹² El Projecte BIOMACHINELEARNING, dirigit pel Dr. Schmuker, ha permès la creació d'una xarxa neuromòrfica destinada al reconeixement d'olors en temps real. Una nova eina que permetrà crear olfactors robòtics, els quals podran emprar-se en la detecció del grau de maduresa dels fruits i en els diagnòstic de malalties entre d'altres funcions.

Les capacitats dels treballadors en el nou sistema productiu

Així, doncs, la formació, tant la bàsica com la universitària, i molt especialment la professional, a l'igual que l'associada a l'actualització de coneixements dels treballadors actius i a la dotació de nous coneixements als aturats (amb la finalitat d'incrementar la seva ocupabilitat), ha de ser revisada. Cal acceptar que és imprescindible reajustar els models productius i redefinir el treball, tot considerant que les persones hauran d'interactuar en un món productiu en el qual esdevé imprescindible ser capaç de:

a) Recolzar-se en el coneixement, de tal manera que aquest es converteixi en motor de desenvolupament;

b) Disposar de la capacitat d'extreure productivitat de la tecnologia, tot recolzant-s'hi per innovar;

c) Vertebrar serveis d'alt valor destinats a aportar coneixement i innovació arreu, tenint en compte la progressiva interrelació humans-robots o amb estris intel·ligents i interactius;

d) Potenciar el treball a distància i la deslocalització, un fet que porta a la vegada una clara tendència a reduir la mobilitat obligada de residència als llocs de treball, tot potenciant-se el treball en xarxa i avançant en la sostenibilitat i la conciliació vida laboral-familiar;

e) Articular capacitat de treball multisectorial amb professionals altament qualificats i compromesos en el si de les organitzacions socials i les empreses, que assumeixin el repte de la competitivitat, la innovació, la sostenibilitat i els aspectes relatius a la responsabilitat social;

f) Escurçar el cicle de vida dels productes, apropar la fabricació al consumidor final i sincrònicament allargar-lo quant a assegurar-li una segona vida útil o el seu reciclatge i, a la vegada, potenciar la tendència que els

consumidors es converteixin en fabricants de part de la seva energia i dels béns que consumeixen —de consumidors a *prosumers*—;

h) i, finalment, introduir-se en la comunicació a les xarxes socials, que no entenen d'horaris, ni de fronteres, ni de limitacions per normatives locals.

Reformular la formació d'acord a la nova era

La nova formació

Pocs són els qui posen en qüestió que vivim en un nou ecosistema en el qual les tecnologies han capgirat la quotidianitat, han aparegut nous mètodes de fabricació, de presa de decisions, de relacionar-se i d'aprendre. Aquesta nova realitat exigeix que la formació es redefineixi completament. Cal una reforma del sistema educatiu que hauria de sustentar-se en aspectes irrenunciables, atemporals, que garanteixin el progrés i la convivència, amb processos encaminats a ensenyar com afrontar els desafiaments que presentarà el desenvolupament vital de cada persona i la col·lectivitat, assumint que som ciutadans d'un mateix planeta però que interactuem a escala global i ens desenvolupem en un ecosistema específic, on dia a dia, com a membre d'una comunitat, s'ha de complir amb les obligacions sabent que es reconeixen i protegeixen els drets. Per tant, el procés educatiu, en un marc de deures ètics universals, ha de fugir de les visions parcials de la realitat i la història, ha de facilitar, sense renunciar als aspectes identitaris dels col·lectius humans, l'adquisició d'una visió global, transcultural i cosmopolita, tot possibilitant la comprensió del rerefons dels conflictes, reptes i èxits de la humanitat. Ha d'ensenyar a emprendre, a desenvolupar la capacitat d'observar, analitzar, raonar i proposar, treballant alhora per ajudar a descobrir el que més agrada i

Roger Schank és especialista en intel·ligència artificial i proposa un canvi radical en la formació escolar.

apassiona a cada alumne i identificar si es disposa de capacitats per fer-ho. Per a això la formació ha de ser flexible, adaptativa i s'han d'oferir programes oberts sustentats en tècniques de simulació i realitat virtual¹³ per simular i facilitar les preses de decisió. La clau es troba, doncs, en els continguts i mètodes, és a dir, en quines matèries permeten assolir les capacitats associades als anteriors objectius i com s'han d'ensenyar, assumint que sempre hi haurà matèries que poden no interessar inicialment, però que esdevenen requerides per assolir una formació integral que permetin seguir aprenent i desaprenent al llarg de la vida.

L'actuació en tres eixos

En aquest context els models i mètodes

¹³ El científic i especialista en intel·ligència artificial Roger Schank, pedagog controvertit per la seva visió utilitarista quant al procés formatiu, va fundar en la dècada dels 80 l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de Northwestern (Chicago) i en l'actualitat desenvolupa i aplica a través de la seva empresa *Socratic Arts* (creada al 2001) sistemes alternatius d'aprenentatge basats en l'ensenyament virtual.

emprats en l'actualitat, encara que no es percebi, estan esdevenint obsolets de forma accelerada si pensem, en primer lloc, en els requeriments de l'esdevenidor i dels futurs professionals; en segon lloc si observem els models d'aprenentatge i aplicació del coneixement de les organitzacions més avançades; i en tercer lloc, si analitzem com els nadius digitals s'informen, es relacionen, aprenen i actuen. Conseqüentment cal treballar amb la mirada posada en el futur i actuar en tres eixos.

El primer eix

El primer eix es el relatiu a modificar completament l'entorn docent, assumint la digitalització i la cooperació, amb criteris de *partneriat*, entre el món educatiu i el sistema productiu. El segon eix fa referència a les eines i la possibilitat d'adquirir experiència simultàniament a l'adquisició de nous coneixements, gràcies a l'ús de sistemes experts i de simuladors híbrids, quant a món real i virtual. El tercer eix d'actuació consisteix a desenvolupar metodologies ajustades

a les característiques específiques de cada persona, mitjançant la incorporació de tutors personals basats en sistemes sustentats per la intel·ligència artificial.

En relació al primer eix: **modificar completament l'entorn docent**¹⁴. Cal treure la docència de les aules i assolir una col·laboració de *partneriat* entre el món acadèmic i el sistema productiu. Cal superar el model dual, acceptant que el procés d'aprenentatge és un procés mixt i simbiòtic en la línia desenvolupada amb èxit en l'àmbit de les Ciències de la Salut i molt especialment en la Medicina. A la vegada cal interioritzar que el coneixement i la informació està digitalitzada a la xarxa i no sols en els llibres. Els llibres són el coneixement d'ahir, la xarxa és el coneixement d'avui i de les tendències de futur.

A les aules cal aprendre a aprendre continguts concrets, i també cal aprendre a desaprendre'ls quan convingui, cal aprendre a analitzar i a discernir entre veritat i falsedat; a saber detectar tendències i com aplicar els coneixements; a adquirir les aptituds requerides per a l'exercici professional, cada cop més configurat per equips heterogenis, quant a coneixements, tarannàs i cultures primigènies. Cal aprendre, a dins de l'empresa, a aplicar els coneixements amb criteris de productivitat, a aportar a l'equip i a l'organització, a assumir compromís i a respondre, amb encert i rapidesa, a les necessitats dels clients i als requeriments i oportunitats dels mercats.

¹⁴ Finlàndia, país capdavanter en compromís amb la formació que des de fa anys disposa d'un dels millors sistemes de formació d'Europa, aquest darrer curs, segons ha dit Anita Lehtikoinen del Ministeri de formació i cultura finlandès, ha iniciat una important reforma *per canviar la cultura de l'escola, ja que esdevé imprescindible una major intervenció de les tecnologies i de l'entorn*. L'objectiu és ajustar-lo a les necessitats i oportunitat de la societat 4.0 i als requeriments de les noves professions i professionals del futur.

El segon eix

En relació al segon eix relatiu a les eines i la possibilitat d'adquirir experiència simultàniament a l'adquisició de nous coneixements. Avui en dia la creació de mons virtuals i escenaris amb realitat augmentada, així com l'ús de productes *smart*, permeten aplicar coneixement i adquirir destresa en el seu ús en bancs de simulació i proves que incorporen intel·ligència artificial. Bancs vertebrats amb sistemes experts i simuladors híbrids. Conseqüentment, els centres formatius han d'incorporar aquestes eines amb la finalitat que, en finalitzar el període d'aprenentatge, ja es disposi de la pràctica associada a l'exercici professional en les seves primeres etapes d'activitat. Desenvolupar eines, aplicant les tècniques dels videojocs, i recreant espais productius, mitjançant holografies immersives o realitat augmentada, esdevindran, a curt termini, eines molt útils i, a mig termini, indispensables. A l'igual que ho han estat, des de fa anys, en entrenaments de pilots d'aviació¹⁵, astronautes o capitans de grans vaixells. Sense oblidar les tècniques de simulació amb realitat virtual immersiva, disponibles per a personal de professions de risc, o les pròpies de simulació habitualment emprades en escoles de negocis. Noves eines i instruments que permetin assolir el millor nivell d'aprenentatge a cada persona d'acord a les seves possibilitats, un fet que exigeix adaptar els ritmes d'exposició als estats d'ànim en què es troba cada persona en cada moment del procés d'aprenentatge. Es-

¹⁵ Els simuladors més avançats –com els utilitzats per millorar la capacitació de pilots d'aviació de combat– utilitzen intel·ligència artificial. El grau d'expertesa d'aquets simuladors es concreta en la seva capacitat d'anar sempre per davant dels humans, àdhuc del més expert i entrenat, conseqüentment permet portar-los al màxim nivell de les seves capacitats. Aquest és el cas d'ALPHA, simulador desenvolupat per l'empresa Psibernetix creada per Nick Ernest, investigador de la Universitat de Cincinnati.

tar amatent als signes que identifiquen l'interès o avorriment és, sens dubte, un aspecte cabdal que utilitzen els professors i tutors. En aquesta línia i pensant especialment en els processos d'autoestudi –adaptant els ritmes i complexitat de les temàtiques en tots els processos de d'ensenyament a distància o d'assimilació i ampliació de coneixements– dotar als materials digitalitzats de la capacitat de detecció de "l'estat d'ànim" seria una eina que aportaria millores significatives a l'aprenentatge, una eina indispensable i a l'abast¹⁶ que obre portes enormes a l'oportunitat de millorar.

Un robot que simpatitza amb els nens d'entre 11 i 13 anys d'edat en la tasca d'aprendre la lectura de mapes, seguir instruccions i, mitjançant tècniques de joc, aprendre sobre temes ambientals relatius a recursos i mitjans (Emote project).

El tercer eix

En relació al tercer eix en què cal treballar la redefinició del sistema educatiu, relatiu a tutors personalitzats. Consisteix a acceptar la igualtat del punt de partida, però no el d'arribada. Cada persona ha de poder desplegar el màxim d'acord amb les seves potencialitats cognitives. Ajustar els

¹⁶ El Dr. Harry Witchel, expert en llenguatge corporal, responsable de l'àrea de Fisiologia a Brighton i Sussex Medical School (BSMS), va explicar aquest 2016 com els ordinadors són capaços de llegir el llenguatge corporal d'una persona per saber si estan avorrits o interessats en el que veuen a la pantalla.

ritmes d'aprenentatge i d'assistència personalitzada requerida a cada persona esdevé fonamental per evitar l'exclusió i el fracàs en tot procés formatiu. L'ús de robots tutors¹⁷ personals basats en intel·ligència artificial¹⁸ és l'eina imprescindible de futur.

El procés d'aprenentatge basat en continguts digitals pot permetre, si es disposa d'eines adequades, que es desenvolupi plenament en entorns cibernètics interconnectats, on el procés està 'assistit' pel propi ordinador, que esdevé tutor, el qual guiarà el

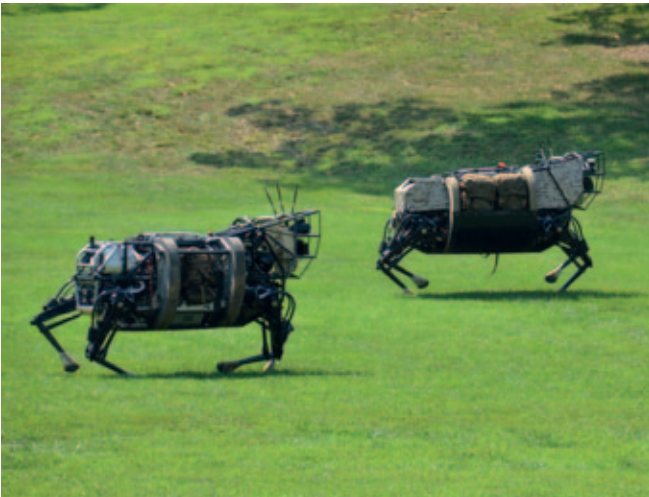
¹⁷ Com a exemples:

1. ROBOTC, llenguatge de programació robòtica per sistemes de robòtica educativa, disposa d'un tutor en versió beta per ensenyar a programar (<http://www.robotc.net/tutor/>).

2. LEMOTE PROJECT (<http://gaips.inesc-id.pt/emote/about-emote>), projecte de recerca que finalitzà el passat març vertebrant, gràcies a robòtica social, tutors robot que simpatitzen amb els nens d'entre 11 i 13 anys d'edat, en la tasca d'aprendre la lectura de mapes, seguir instruccions i, mitjançant tècniques de joc, aprendre sobre temes ambientals relatius a recursos i mitjans.

3. La tecnologia MSEE de l'agència DARPA del Departament de Defensa USA, encaminada a dotar de capacitat d'aprendre observant als robots la qual cosa, entre d'altres aplicacions permetria avançar que els robots tutor s'adaptessin automàticament aprenent de les actituds dels seus tutoritzats. La tecnologia MSEE ja ha arribat a un nivell en què els robots, observant vídeos de YouTube, recullen diferents dades i aprenen a aplicar-los realitzant tasques senzilles.

¹⁸ La idea d'aprofitar les eines informàtiques juntament amb la Intel·ligència Artificial sorgeix amb l'interès que l'ordinador es converteixi en més que un dispositiu d'arxiu, memòria, i de processament de dades. El propòsit és recolzar els processos d'aprenentatge, de les activitats dels docents, i que serveixin com a eines complementàries d'estudi. Eines per reforçar l'aprenentatge i la comunicació dels estudiants actuant d'aquesta manera com a tutors particulars, adaptant-se al ritme d'aprenentatge de cada persona amb llibertat d'actuar d'acord a les necessitats de l'estudiant, les seves accions, el nivell de coneixements previs, el ritme i capacitat d'aprenentatge, els rendiments, etc. Es van desenvolupar alguns sistemes d'aquest tipus en els camps de la medicina, matemàtica, física, i fins per a la creació de bases de dades. RUDDY MORALES PENYA (enginyer en Computació. Docent de escola d'Enginyeria en Computació. Escola Especialitzada en Enginyeria ITCA-FEPADE, Santa Tecla) al document 'La intel·ligència artificial en la actualitat'.

Mecanismes amb tecnologia MSEE de l'agència DARPA del Departament de Defensa USA, encaminada a dotar de capacitat d'aprendre observant als robots.

progrés incrementant la dificultat o disminuint-la en funció dels resultats, tenint cura dels estats d'ànim i entorns mitjançant eines de reconeixement d'imatges i actituds, i informarà als pedagogs, identificant afinitats. Tutors que són l'expressió de posar la intel·ligència artificial al servei de les persones, al servei del procés més important o que hauria d'esser el més important, que és el procés formatiu tan en el nivell bàsic com en la millora continuada.

Desenvolupar eines altament innovadores i amb tecnologies pioneres, per possibilitar la concurrència en assimilació de nous coneixements i adquisició d'experiència de forma simultània i emprar, a la vegada, de forma sistemàtica la intel·ligència artificial per configurar tutors cibernetics, que acompanyin el procés d'estudi i aprenentatge, no sols repercutiria en una millora molt significativa en el procés d'estudi i adquisició de coneixements i habilitats sinó que comportaria, a la vegada, el sorgiment d'un nou sector d'activitat extremadament competitiu, altament qualificat, capaç de valoritzar

coneixements, crear valor i amb incidència en el món global, atès que l'eficiència dels processos d'aprenentatge no poden ser exclusius de cap col·lectiu; ben al contrari, cal que esdevinguin universals per assegurar la minimització de l'exclusió i el desenvolupament harmònic de la humanitat

A tall de conclusió

En síntesi, la formació no pot seguir ajustant-se al que es fa ara. Cal actuar per redissenyar-la de nou, en una modificació que ha d'afectar tots els nivells. Ara bé, si en algun àmbit els canvis són molt urgents és en la formació professional, atesa les seves peculiaritats i, a la vegada, les urgències del sistema productiu si vol, i de ben segur que ho vol, continuar existint i generant progrés social en un món sostenible.

Així, doncs, evitar l'obsolescència del procés formatiu esdevé una obligació indefugible i irrenunciable per a tots els qui creiem que cal posar les persones i el seu desenvolupament i progrés en el centre de tota decisió. Per tant és l'hora de foragitar excuses, cooperar per competir trencant compartiments estancs i, cadascun de nosaltres, assumir amb determinació els reptes que es dibuixen a l'horitzó. Uns reptes al nostre abast si, per un costat, assolim la col·laboració de les Administracions, els sindicats, els centres de formació, les universitats i les empreses, ja que sense elles el procés de formació mai no serà plenament eficient i eficaç i, per l'altre, si despleguem aquella empenta que caracteritzà els nostres avantpassats, aquells que sense recursos naturals ni matèries primeres van saber entomar els desafinaments de totes i cadascuna de les revolucions industrials i, és bo recordar-ho, van fer de Catalunya un país compromès amb el progrés econòmic i social.

Antoni Garrell

VIATGE AL VIETNAM

El P. Lluc Torcal, monjo de Poblet, en la seva condició de Procurador General de l'Orde ha estat recentment als monestirs del Vietnam on floreixen moltes vocacions monàstiques malgrat la migradesa del nombre de catòlics (8% del total de la població).

De l'11 al 22 de febrer, amb l'Abat General, l'Abat de Lérins i altres monjos i monges benedictins, vam ser al Vietnam per oferir un curs de formació i visitar una sèrie de monestirs.

Curs d'acompanyament espiritual

El curs va tractar de l'acompanyament espiritual dels monjos en les comunitats. L'Orde Cistercenc compta al Vietnam amb comunitats molt nombroses: en total uns mil cinc-cents monjos i monges, els quals representen gairebé la meitat de tot l'Orde. Atès aquest nombre ingent de monjos i monges, resulta impossible fer-los venir a

Roma per participar en cursos de formació. Per aquesta raó, en el darrer Capítol General es va pensar que seria una bona manera d'ajudar la formació d'aquelles comunitats, desplaçar al Vietnam els superiors i els formadors amb la finalitat que alguns membres d'aquestes comunitats, un cop rebuts certs instruments de formació, puguin al seu torn esdevenir formadors ells mateixos.

Dit i fet, aquest curs representa el primer d'una sèrie que volem anar fent en aquest sentit. Enguany hi van participar al voltant d'un centenar de monjos i monges, entre cistercencs i benedictins. Aquesta col·laboració entre ordes monàstics comença a ser habitu-

Un racó del monestir vietnamita de Phuoc Son.

Els monjos vietnamites cistercencs només porten l'hàbit en les celebracions litúrgiques.

al en els nostres àmbits de formació: en part per l'ajuda que es rep de la AIM (Associació Inter-monàstica), en part i sobretot, per la necessitat que tenim tots d'ajudar-nos mútuament atesa la fragilitat actual de la vida monàstica arreu del món i en totes les seves dimensions i manifestacions.

El curs va durar una setmana sencera, de dilluns a dissabte, i va tractar el tema indicat sota diversos punts de vista, des de l'espiritualitat i la història del fundador de *Phuoc Son*, fins al dret canònic i el vessant més psicològic o patristic. Un matí vàrem comptar també amb la presència d'un monjo i una monja budistes, la filosofia dominant al país, per parlar de l'acompanyament espiritual des de la perspectiva budista. El curs estava enfocat sobretot de cara al diàleg: per aquesta raó, les intervencions dels ponents ocupaven només una part del matí o de la tarda i deixaven molt d'espai a les discussions, intervencions, preguntes o comentaris. I en aquest sentit, cal dir que el curs va ser molt ric i molt enriquidor també per als ponents.

L'Estat del Vietnam és comunista

Al Vietnam es viu encara sota un règim comunista, tot i que ja una mica descafeïnat. Si bé en el passat el cristianisme havia estat perseguit i molts monjos van haver de passar per la presó, alguns d'ells força anys, la situació actual és més permissiva. Un detall: normalment als estrangers se'ls obligava a pernoctar en hotels; aquesta vegada hem pogut dormir tots a l'hostatgeria del Monestir, la qual cosa ha estat d'agrair. També comencen a ser més fàcils les ordenacions sacerdotals de monjos: els permisos necessaris per part de les autoritats civils s'atorguen amb menys dificultats. Aquesta laxitud del règim fa que els monestirs, en general, puguin viure amb més tranquil·litat la seva vida cristiana, la seva vida de fe i monàstica. Ara com ara la vida monàstica al Vietnam està en plena florida amb una gran presència de monjos joves i molt joves en totes les comunitats, tant masculines com femenines. Per exemple el monestir de *Phuoc Son* on celebràvem les jornades de formació compta

Un dels treballs dels monjos i les monges cistercenques és la cura de piscifactories.

amb 180 monjos i, a diferència de molts monestirs occidentals, hi ha molts pocs cabells blancs. Les comunitats de monjos són centres de fe importants on molts laics assisteixen a les celebracions litúrgiques, totes elles celebrades en vietnamita i amb cants i músiques autòctons i molt bonics.

La jornada monàstica

La jornada monàstica comença en general molt d'hora: a les 4 h. ja són a l'església per pregar Matines. L'horari però està en harmonia amb l'horari civil, ja que la missa del diumenge se celebra a les 5 del matí per poder anar a treballar després de la celebració, ja que el diumenge també es treballa. De fet es treballa sempre, llevat dels dies del cap d'any xinès, ja que, malgrat tot, el país continua sent comunista. Una altra manifestació viva del règim són les cantarelles triomfalistes que cada matí sonen des d'altaveus instal·lats al llarg de totes les poblacions a quarts de cinc del matí. Sortir de matines amb cants i marxes comunistes

no és el que hom s'espera trobar en un monestir: malauradament això és el que han de suportar cada dia els monjos. També s'explica una mica més i s'entén que la majoria de monestirs –almenys els de la zona central del Vietnam (prop de Saigon)– estan situats dins dels pobles.

Els pobles solen estar construïts a partir d'un petit nucli, a tocar de les carreteres principals, de forma que, al llarg de molts quilòmetres, hi ha cases a ambdós costats de la carretera: cases, casetes i monestirs. *Phuoc Son* es troba en una d'aquestes vies, té l'entrada directament per la carretera i, com totes les altres cases, té a cada costat un edifici. Per la part del darrere la major part de les cases s'obren al camp. Concretament a un dels costats de *Phuoc Son* hi ha un hotel. Si al matí són els cants comunistes els que donen el bon dia, la bona nit la fan cants més occidentals del *karaoke* que hi ha a l'hotel. És la diversió nacional: després d'una jornada intensa de treball, molts es distreuen cantant fins gairebé les 10 del vespre quan van

a dormir. I així dia rere dia ja que no hi ha descans setmanal, llevat de les escoles.

Uniformitat de vida i la festa del diumenge

Aquesta uniformitat de vida, sense festes ni descans, afegit al fet que el dia i la nit duren més o menys el mateix i les estacions no canvien massa (Vietnam és molt a prop de l'equador), fa que la societat civil visqui sense massa esperances, sense massa mires vers un futur diferent. Malauradament es viu en una mena de cicle on la uniformitat és la regla. Potser per això la majoria de vietnambes són budistes: viuen en l'acceptació d'un destí que se'ls presenta com ineludible. La presència cristiana dels monestirs és l'única realitat que trenca una mica aquest esquema.

En efecte, almenys als monestirs el diumenge es fa festa i es dedica principalment a

la pregària i al lleure. La pregària és el centre de totes les jornades. Hi passen moltes hores, des de bon matí. Entre l'ofici, la meditació privada, la lectura de la Paraula i altres devocions, la jornada es veu sembrada de molts moments de contacte amb Déu. Això fa que, aparentment, sembli que les hores dedicades al treball són poques. Amb l'horari a les mans sembla que hi hagi un desequilibri entre el treball i la pregària. Aquest desequilibri, però, és aparent: el fet de ser tants a la comunitat fa que les hores de treball rendeixin moltíssim. Fonamentalment es dediquen a tasques agrícoles, a les granges o a les piscifactories, la major part de les quals es desenvolupen dins del monestir. També tenen terres allunyades del monestir, la qual cosa obliga un petit grupet de monjos a viure fora del monestir o a desplaçar-se (en motocicleta com la major part dels seus

El P. Lluç Torcal amb l'abat del monestir de Phuoc Son.

connacionals) a aquestes terres. Les monges també viuen d'aquestes activitats, tot i que n'afegeixen d'altres, com costura (fan els hàbits dels monjos) i productes alimentaris.

L'hàbit dels monjos i monges

Parlant d'hàbits, els monjos i les monges solen portar el típic hàbit cistercenc, blanc i negre, durant les celebracions litúrgiques. Fora dels moments de celebració litúrgica, en els moments de treball o en altres actes de comunitat, van amb la vestimenta pròpia del seu país: camisa i pantalons, ells, camisa llarga fins al genolls, pantalons i vel, elles.

Una missió inculturada

Des dels seus inicis, enguany farà 100 anys, la vida monàstica vietnamita ha estat del tot inculturada. Un missioner de les Missions estrangeres de París enviat al Vietnam, el P. Martin Mendiboure, va veure clar que per evangelitzar el país no només havia de parlar vietnamita sinó que havia d'ensenyar a pregar en vietnamita i a viure com ells. Per això va crear una petita comunitat de vida cristiana que després va esdevenir un incipient monestir. El sacerdot va demanar ser incorporat dins els ordes monàstics clàssics, benedictins, trapencs i cistercencs. Davant la negativa dels dos primers –fonamentalment pel fet de pregar en vietnamita i no en llatí– va trucar a les portes de casa nostra i els les van obrir. El P. Mendiboure va prendre el nom de Bernat i pronuncià els seus vots solemnes davant del Vicari Apostòlic a Hué, Mons. Chabanon, delegat de l'Abat General del Cister. Naixia així el primer monestir cistercenc anomenat *Notre Dame d'Annam*, a Phuocson. El P. Bernard en va ser el primer prior i va rebre la professió solemne dels seus germans de vida monàstica. Aquest primer monestir cistercenc, entre guerres i comunisme, ha canviat de lloc quatre vegades: però la comunitat és

l'hereva d'aquella primera sembra i avui rep el nom simplement de *Phuoc Son*. L'abadia és la mare (o l'àvia) de tots els monestirs vietnamites cistercencs i encara hi ha en alguna de les seves filles algun monjo centenari que va conèixer el fundador de la vida monàstica cistercenca al Vietnam.

Conclusió

En general tant els monjos com les monges són molt acollidors i amables. Es van desviure per obsequiar-nos en cada vista que vam fer als monestirs un cop acabada la setmana de formació. En cada una d'elles teníem una petita reunió comunitària per saludar els monjos o les monges i parlar amb ells una bona estona. Estaven molt interessats sobretot a conèixer el naixement de la nostra vocació, especialment els membres més joves.

Els monestirs solen ser llocs molt bonics, amb construccions típiques que recorden les pagodes orientals. Entre els edificis hi ha molts jardins. L'austeritat és la regla, fins i tot en les esglésies, que si bé tenen elements decoratius “de marca oriental” no estan gens carregades. Això sí, sempre hi ha alguna imatge amb la seva il·luminació una mica naïf.

L'experiència ha estat molt positiva, molt millor del que em pensava que seria. L'atenció als cursos i la participació de tots els membres va ser excel·lent; l'acollida molt atenta i les vistes pel país molt interessants i profitoses. Això és un gran consol, tant pel que fa a la vida monàstica en si mateixa al Vietnam com pel que fa als futurs cursos de formació que hi haurem d'anar fent.

Lluc Torcal

GERMANA MARIA DEL MAR ALBAJAR I VIÑAS

ABADESSA DEL MONESTIR DE SANT BENET DE MONTSERRAT

Sant Benet de Montserrat és un monestir de monges benedictines situat en un vessant de la serralada montserratina, al damunt d'un erm que domina el camí que va de Monistrol al monestir masculí. Data del 1952 com a resultat de la fusió dels monestirs de Santa Clara de Barcelona i de Sant Benet de Mataró. L'edifici actual va ser construït el 1954. La segona abadessa d'aquest monestir, la germana Montserrat Viñas, després de vint anys d'abadiat va presentar la seva renúncia per motius d'edat. Per substituir-la l'11 de juny del 2015 la comunitat va elegir la germana Maria del Mar Albajar i Viñas (Barcelona, 1970). Va rebre la benedicció abacial al monestir veí de Santa Maria de Montserrat el 19 de setembre del mateix any de mans del bisbe de Sant Feliu Agustí Cortés. La germana Maria del Mar és diplomada en Ciències Empresarials i llicenciada en Ciències Econòmiques per la universitat de Barcelona. És també diplomada en Ciències Religioses per l'ISCREB i llicenciada en Teologia per Berkeley (EUA). És també Trainer en Focusing per l'Institut de Focusing de Nova York. L'entrevista per a nosaltres el director de la revista "Poblet".

Li agraeixo en nom dels lectors d'aquesta revista que hagi accedit a concedir-nos una entrevista. Som conscients que vostè ha de tenir una agenda atapeïda. Si li sembla bé, per començar, podríem fer un breu recorregut pel seu perfil biogràfic a fi que els nostres lectors coneguïn la seva dimensió més personal i humana. Encetem, doncs, les primers preguntes a propòsit del seu entorn familiar. Quina era la professió dels seus pares? Com recorda el seu ambient familiar? Com va rebre la fe?

El meu pare era director tècnic d'una empresa de metall dur a Caldes de Montbui i la meva mare treballava a casa, amb la família. Tots dos eren creients. De diferent manera, però de fet tots dos eren catòlics practicants. Vaig rebre, doncs, la fe a casa

Maria del Mar Albajar i Viñas.

molt simplement, com una cosa ben natural dins de l'ambient familiar.

Té germans?

Jo sóc la cinquena de sis germans: quatre nois i dues noies.

Com recorda l'ambient de Caldes on va créixer durant la seva infantesa i la seva joventut?

Doncs recordo Caldes com un poble agradable, d'ambient de poble. Certament no està massa lluny de Barcelona i això també facilita la relació amb la ciutat. Era un poble, però. I això afavoria poder anar a l'escola a peu, tenies a mà moltes activitats culturals com la música, el teatre... i moltes altres activitats extraescolars. I això en un ambient, com he dit, molt agradable.

On va estudiar la primària?

Al col·legi de les Carmelites. Bé, en dèiem de les Carmelites, però de fet eren Vedrunes.

I la secundària també la va fer a la mateixa escola?

No. El BUP i el COU els vaig cursar a l'institut públic de Caldes que duia el nom del polifacètic artista català "Manolo Hugué".

I què en recorda d'aquest institut?

En tinc una altra mena de record. El període de l'institut pertany a una altra època... i jo, d'altra banda, també em trobava en un altre moment de la meua vida. Estava en plena

adolescència, una època de descobriments, quan comences a anar a festes, etc. A l'institut hi havia un ambient, no sé ben bé com dir-ho, desorganitzat, una mica caòtic... Hi havia bons professors i s'hi vivia molt bon ambient...

Després de l'etapa de l'institut, segons tinc entès, vostè va cursar Ciències Econòmiques i empresarials. Què ens podria explicar sobre els seus estudis universitaris i aquesta etapa de la seva joventut?

De fet jo volia estudiar Ciències Polítiques però a la meua època no existia un primer cicle d'aquesta especialitat. Calia fer el primer cicle d'una carrera abans d'entrar-hi. Per aquesta raó em vaig matricular primer a Ciències Empresarials i després a Ciències Econòmiques tot i que no era la meua primera intenció.

I tanmateix no va continuar després amb les Ciències Polítiques...

No. De fet estudiant Ciències Econòmiques vaig descobrir que endinsar-me en la dimensió econòmica de la realitat era també una forma d'entendre el món. Jo en aquell moment, suposo que ja en parlarem després, de fet des dels catorze o quinze anys, havia abandonat la fe. Tanmateix continuava

tenint una certa inquietud per poder entendre aquesta societat mundial tan dividida en primer i tercer món. En aquella època això és el que em cridava més l'atenció i em va semblar que des de l'economia alguna cosa

« De fet estudiant Ciències Econòmiques vaig descobrir que endinsar-me en la dimensió econòmica de la realitat era també una forma d'entendre el món »

« En aquella època, de fet, jo estava allunyada de tot el que tingués a veure amb la religió, la missa... Des de l'adolescència em semblava que la religió era gairebé incompatible amb el fet de ser una dona lliure, de ser qui jo era i qui jo volia ser. »

podria fer a escala internacional per pal·liar aquestes diferències tan injustes...

Va tenir algun tipus de relació amb el monestir de Sant Benet durant aquests anys universitaris?

No. En aquella època, de fet, jo estava allunyada de tot el que tingués a veure amb la religió, la missa... Des de l'adolescència em semblava que la religió era gairebé incompatible amb el fet de ser una dona lliure, de ser qui jo era i qui jo volia ser.

En parlarem més endavant. Continuem amb el fil dels aspectes humans. També consta en la seva biografia que vostè va estudiar música des de petita.

Sí, efectivament.

Com va entrar en el món de la música i quina importància ha tingut i té per a vostè i per al monestir?

Quan jo era petita, la música, igual que la fe, anaven de bracet. Vaig néixer en aquest ambient. Quan jo tenia tres anys el meu germà gran va entrar a l'escolania de Montserrat. Així, doncs, des dels meus tres anys fins als setze he tingut un germà a l'escolania. Això va suposar viatges familiars sovintejats per escoltar com cantava l'escolania. Aquesta ha estat una de les relacions directes i constants amb la música.

Però a banda d'escoltar un germà a l'escolania de Montserrat, vostè també va estudiar música, oi?

Sí, a casa, des de petits, tots estudiàvem música. De petita i de no tan petita vaig estudiar piano, solfeig, teoria de la música, etc. Per a mi estudiar música ha estat un re-

gal, una gran sort. Jo crec que la música ens configura com a persones perquè hi ha una manera de fer, o d'escoltar, o de percebre i experimentar la vida que és el resultat de la formació musical. Quan vaig començar la carrera, però, vaig deixar el piano perquè en aquell moment necessitava quasi tantes hores per una cosa o per l'altra. I vaig haver d'escollir. I la vaig deixar.

Creu que cantar és pregar dues vegades?

Per a mi cantar és l'expressió d'un amor o d'una passió que sents molt endins... i sí, cantar és una manera d'expressar aquesta emoció que no crec que es pugui dir només amb paraules. Hi ha emocions i vivències que, si no és a través de la música, costa molt expressar-les. Crec que la música ajuda a entrar en alguns llocs de l'ànima o de l'ésser on sense la música no resultaria fàcil... només amb paraules hi ha àmbits interiors que resulten difícilment accessibles... Mira, la poesia pot ser un altre mitjà, no? Però, insisteixo, només amb les paraules és fa difícil a vegades crear uns determinats ambients o

« Jo crec que la música ens configura com a persones perquè hi ha una manera de fer, o d'escoltar, o de percebre i experimentar la vida que és el resultat de la formació musical. »

Monestir de Sant Benet de Montserrat.

expressar uns certs sentiments o manifestar unes vivències específiques...

Continuem amb els seus estudis. En la seva biografia consta que és diplomada en Ciències Religioses per l'ISCREB. ¿Què la va impulsar a fer aquests estudis? ¿Quan els va fer?

Els estudis de l'ISCREB els vaig fer quan vaig sortir del monestir.

Jo vaig entrar a Sant Benet i hi vaig romandre 4 anys. Després en vaig sortir. Al llarg d'aquests quatre anys havia començat a estudiar Teologia. En sortir vaig seguir amb l'estudi de Ciències Religioses perquè necessitava entendre'm i entendre Déu i explicar Déu d'una manera que respongués a la meva experiència. Jo tenia una experiència de Déu que em donava vida, que era alliberadora i que era, no ho sabia dir millor, com molt natural en mi. I, d'altra banda, la cultura religiosa que jo tenia no m'ajudava gens. Fins i tot, segons com, m'era contrària al que jo vivia. Per això em calia estudiar per poder entendre la meva fe i per poder-li donar paraules que l'expressessin.

Amb aquesta resposta em dóna peu a entrar en un segon bloc de l'entrevista. Parlem de la fe i de la vocació a ser monja. ¿Com va recuperar la fe i com va ser que va decidir fer-se monja? Ja ens n'ha dit abans alguna cosa, però ara ens ho podria concretar una mica més, si li sembla bé.

Doncs la fe va entrar en la meva vida, com ja he dit, a casa de petita. Jo recordo ser creient. Fins i tot diria que era "naturalment" creient. Recordo les misses de petita. Jo no sabia què s'hi deia, però anar a missa era, per dir-ho d'alguna manera, com anar a

casa meva. Aquell espai, l'església, era una mica casa meva. I tot allò, de petita, jo ho relacionava amb l'estimació de Jesús, amb

l'amor de què em parlaven... De petita, doncs, jo vaig tenir una relació natural, no massa conceptualitzada, amb l'experiència religiosa.

Però això, tal com ja ha avançat, a l'adolescència va canviar, oi?

Sí. A mesura que vaig anar creixent va arribar un moment en què la religió que vaig rebre, el cristianisme en general que a mi em va arribar, semblava incompatible amb qui jo era, amb les meves ganes de viure, les meves ganes de ser persona, de descobrir el món, de ser qui sóc. I així em vaig anar fent adulta sense fe.

Què en pensava de la fe en aquests moments?

Doncs em semblava que la fe era un invent dolç i amable que ens havíem muntat per poder viure més suaument en aquesta vida i consolar-nos en els moments de dificultats i de la mort. Així ho vaig viure enmig de la família. Tot i que la família era creient, jo me'n vaig distanciar.

I quan va arribar el moment de recuperar-la?

Va arribar quan tenia 26 anys. Jo duia una vida de ritme força accelerat, amb molta vida social, amb molta activitat: la meva joventut va ser molt vital! Resulta que vaig acabar la carrera d'Econòmiques abans que no em pensava, al mes de juny, quan jo pensava que l'acabaria al setembre. Per aquesta raó per primera vegada no em vaig programar cap viatge per a l'estiu. Aleshores em vaig trobar com en una mena de buit. No tenia feina,

« Jo tenia una experiència de Déu que em donava vida, que era alliberadora i que era, no ho sabia dir millor, com molt natural en mi. I, d'altra banda, la cultura religiosa que jo tenia no m'ajudava gens. Fins i tot, segons com, m'era contrària al que jo vivia. »

no tenia massa diners... va ser un estiu molt tranquil. Atribueixo a aquesta tranquil·litat inesperada l'experiència de retornar a connectar amb la religiositat natural de la meva infantesa que havia tingut abandonada. Va ser com un daltabaix en la meua vida: vaig recuperar la meua relació amb Déu. I, d'una manera bastant seguida, aquesta experiència va anar connectada a una crida a viure prioritàriament de l'Absolut. I aquesta crida havia de ser aquí, a Sant Benet.

Per què havia de ser aquí a Sant Benet?

Això no ho sé. Havia de ser Sant Benet però no pas per cap raó lògica. No va ser pas perquè fos benedictina, ni perquè fos la muntanya... és que no ho sé. Va ser així. Recordo que vaig venir aquí i vaig entrar a l'església. D'una banda sentia la necessitat de respondre a aquesta crida... de l'altra no ho volia... Una part de mi sentia que el monestir era casa meua i una altra part de mi s'hi oposava...

En unes declaracions que li he escoltat diu textualment vaig fer tot el possible per no ser monja i no me'n vaig sortir. Què volia dir exactament?

Vaig fer tot el possible perquè aquesta crida que sentia no fos veritat, perquè jo no volia ser monja. Jo havia crescut creient en altres coses, en altres valors... jo esperava tenir èxit, o bé pensava que ser feliç era tenir una vida amb sentit, era treballar, gaudir de la vida social, volia incidir en la societat, tenir una relació de parella... en fi, volia viure d'una manera molt diferent a la vida que es duu en un monestir... Sí, sí, vaig intentar que la crida no fos veritat, però no me'n vaig sortir.

Abans d'entrar al monestir, quan es plantejava aquest esforç de discerniment, ¿tenia parella?

Sí. Jo havia sortit amb nois i en el moment en què es plantejava aquesta situació estava sortint amb un noi. Va ser una dificultat afegida que feia la decisió encara més difícil.

La seva vocació es pot considerar una vocació tardana, per edat?

Ara no. I llavors tampoc. Jo tenia 26 anys.

Quan vostè va demanar l'ingrés al monestir, l'abadessa era la seva tia. Va trobar una bona disposició per part seva? El parentiu va ajudar, va ser un estímul o va posar algun entrebanc a la seva vocació?

Quan ho va saber es va quedar molt parada perquè no s'ho esperava gens. Bé, no s'ho esperava ningú, ni jo mateixa. I ella tampoc. Al principi no estava massa engrescada perquè la meua petició era molt sobtada i molt contrària a la vida que havia dut fins a aquell moment. Crec

que també va haver de fer el mateix procés que jo per fer-nos a la idea que anava de debò.

Vostè va entrar al monestir als 26 anys però en va sortir al cap de quatre.

Al cap de tres... va ser el 1999. En entrar al monestir tenia clar que havia de ser monja encara que no ho volia. Va ser tot un procés d'anar-me reconciliant amb aquesta vocació. Gairebé com els profetes bíblics que senten que Déu els demana alguna cosa i ells s'hi resisteixen, com Jonàs, per exemple...

« A mesura que vaig anar creixent va arribar un moment en què la religió que vaig rebre, el cristianisme en general que a mi em va arribar, semblava incompatible amb qui jo era, amb les meves ganes de viure, les meves ganes de ser persona, de descobrir el món, de ser qui sóc. I així em vaig anar fent adulta sense fe. »

Interiorment sentia que volia seguir aquest camí, però no podia fer una promesa pública perquè no l'havia recorregut tot.

Es refereix a la professió?

Efectivament. El temps de fer la professió era arribat i jo no em veia amb cor de fer-la, no podia. Per això vaig sortir. Vaig aprofitar aquest temps per anar buscant el que m'havia portat al monestir o quin trauma s'hi amagava al darrere... Estava convençuda que si ho trobava ja no em caldria tornar. Per això vaig passar quatre anys fora, treballant i estudiant Ciències Religioses a l'ISCREB, tal i com ja he dit. I va ser aleshores quan vaig començar a estudiar el *focusing* com a eina d'escolta interior per identificar i descobrir aquest trauma...

Del *focusing* ja en parlarem més endavant... Abans, però, digui'm si quan va sortir del monestir ho va fer amb la idea de tornar o bé perquè li va semblar que no era la seva vocació.

Vaig sortir sense pensar massa què venia després. Només sabia que havia de sortir en aquell moment sense saber què passaria. Recordo que ho vaig viure com un gran alliberament. Perquè en el fons encara era ben viva aquella part de mi que deia que no... però al llarg d'aquests anys de discerniment, d'anar intentant entendre'm, va arribar un punt en què em va semblar inevitable: el meu lloc era el monestir de Sant Benet. No ho podia evitar. Tanmateix encara vaig esperar un any més per acabar de discernir del tot la meva vocació. No volia precipitar-me... i vaig tornar a ingressar al monestir. Hi havia alguna cosa superior a la meva voluntat que m'hi menava.

I aleshores va trigar molt a fer la professió solemne?

Vaig seguir el procés normal. Vaig tornar al monestir el 2003. Al 2004 vaig fer la professió simple i el 2007 vaig fer la solemne.

Segons tinc entès un cop va fer la professió solemne vostè va anar a la Jesuit School of Theology de la Universitat de Santa Clara a Berkeley (Califòrnia) per cursar la llicenciatura en teologia. Com és que va anar tan lluny tenint altres possibilitats més a prop de "casa"?

En aquell moment era possible sortir i anar a fora a estudiar. I el que sí que volia era anar a estudiar a un lloc on hi hagués llibertat d'esperit per poder pensar i per poder fer teologia. Berkeley va ser una de les possibilitats que se'm va oferir... Vaig mirar

les facultats de Llatinoamèrica, que també m'interessaven per estudiar teologia, però en aquell moment no em van aconsellar que hi anés. La tria va quedar reduïda a Boston o a Berkeley i vaig anar a parar a Califòrnia fonamentalment

per l'ambient acadèmic ric i estimulants que hi havia...

Quant de temps va estar a Berkeley?

Un any i mig.

Vostè és membre de l'Associació Europea de Dones en la Investigació Teològica (ESWTR). Quina tasca porta a terme aquesta associació? El treball que fan en aquesta Associació és realment valorat o simplement consentit en el món teològic?

Aquesta associació europea pretén potenciar la recerca teològica feta per dones.

« ... al llarg d'aquests anys de discerniment, d'anar intentant entendre'm, va arribar un punt en què em va semblar inevitable: el meu lloc era el monestir de Sant Benet. No ho podia evitar. »

A veure, hi ha molts àmbits teològics, i depèn de en quin àmbit teològic et situes no coneixen la feina que es fa des d'aquesta Associació de dones de recerca teològica a escala europea. I, en canvi, hi ha d'altres que sí que en són interlocutors perquè la majoria de membres d'aquesta associació són professores a universitats, per tant aquest diàleg amb altres teologies hi és. Però és veritat que hi ha àmbits en el nostre país que segurament en desconeixen gairebé l'existència.

En el moment de ser elegida abadesa vostè era mestra de novícies. ¿Quines van ser les seves ocupacions habituals en el monestir abans?

Quan vaig tornar de Berkeley em van demanar que fos la Majordoma, és a dir, que m'encarregués de l'economia del monestir. I pels meus coneixements de música de seguida em van demanar que fos la mestra de cor.

Una de les activitats originals que ofereix el monestir de Sant Benet són els cursos i pràctiques de Focusing. Vostè és Trainer de Focusing per l'Institut de Focusing de Nova York. Què és el Focusing? Com és que vostè va a Nova York a aprendre'n? Ens en podria fer cinc cèntims?

A l'Institut de *Focusing* de Nova York —que ara ha canviat el nom i es diu *Institut Internacional de Focusing*— hi vaig anar quan estava estudiant teologia a Berkeley. El *focusing* el vaig conèixer aquí en el decurs dels quatre anys que vaig ser fora del monestir. El *focusing* és una eina de coneixement personal. És una eina d'escolta molt simple que t'ajuda a escoltar no pas allò que ja saps, sinó aquell coneixement pre-verbal i intuïtiu que tenim més

enllà de la nostra ment conscient. El *focusing* es basa en la idea que ser persona és escoltar aquest coneixement intern i expressar-lo. Anem esdevenint persones escoltant el nostre interior i expressant-lo.

Consisteix a esbrinar el que pensem de la vida en el fons del nostre cor?

No exactament. El coneixement del nostre interior preverbal és la nostra vivència de la vida i no pas el que pensem de la vida. Tampoc és el que sentim de la vida sinó l'experiència que en fem. El procés d'escoltar aquesta petjada que la vida deixa en nosaltres i expressar-la procedeix de la filosofia experiencial, la filosofia que es troba al darrere del *focusing*. Expressa allò que tu ets en el nivell en el qual tu experimentes la vida.

«Quan vaig tornar de Berkeley em van demanar que fos la Majordoma, és a dir, que m'encarregués de l'economia del monestir. I pels meus coneixements de música de seguida em van demanar que fos la mestra de cor.»

Campanar del monestir de Sant Benet de Montserrat.

I com és en el terreny pràctic?

La pràctica consisteix a escoltar una sensació interna que en algun moment tots hem tingut. És la sensació que hi ha alguna cosa que encara no la sabem en l'àmbit conceptual o verbal. Es tracta, doncs, d'escoltar, de fer cas d'aquesta sensació i de permetre que aquesta sensació digui la informació que conté, que pot ser tan senzill com: ¡ai! m'he deixat les claus a casa. Pot ser tan senzill com això o pot tenir més contingut.

Quina filosofia, o quins autors hi ha al darrere del focusing?

El *focusing* comença amb un autor que es diu Eugene Gendlin, un filòsof jueu nascut a Viena el 1926. Com tants d'altres jueus va marxar de Viena per l'amenaça nazi i va esdevenir professor a la Universitat de Chicago durant 40 anys ensenyant filosofia. El *focusing* és la part pràctica de la seva filosofia teòrica i està dintre de la línia de la filosofia experiencial. Està en relació també amb la psicologia experiencial humanista, on trobem persones com Maslow, Rogers i d'altres autors. Gendlin seria el pare del *focusing*, tot i que ell també es basava en filosofies anteriors.

Quina relació pot establir-se entre el focusing i l'espiritualitat, entre el focusing i la pràctica cristiana de la pregària o de la meditació?

Per a mi l'espiritualitat és aquesta fe, aquest amor absolut de Déu per nosaltres. I el *focusing* el que fa és descobrir i reconèixer això que som fins al màxim, no només el que sabem que som, sinó com vivim... ¿com t'ho diria? El misteri més gran de la nostra fe és que Déu s'ha encarnat. Que s'hagi encarnat

vol dir que si volem trobar Déu l'hem de buscar en la persona humana, de fet en tots els éssers vivents, però especialment en la persona humana. I per descobrir Déu el que necessitem és escoltar-nos i prendre'ns molt seriosament, perquè és Déu qui actua en nosaltres per tal que ens puguem expressar i ser al màxim qui som. Així és com rebrem Déu escoltant-nos. Jo entenc que això és el que va fer Maria de Natzaret. Va tenir una vivència profunda, però no racional, no lògica, sinó en un altre àmbit. I ella s'ho va prendre seriosament; va escoltar profundament aquell desig que naixia en ella, aquella crida que naixia amb ella i la seva vida... I va expressar aquella vida, va fer cas d'aquell missatge i el va viure; i per a mi aquesta és la relació amb el *focusing*: fer cas de Déu, d'aquest Déu que creu absolutament en nosaltres. I

llavors és creure absolutament en nosaltres per expressar, per compartir qui som d'una manera més originària.

Ara m'entretindria a fer-li un munt de preguntes més sobre el *focusing*... però no acabariem. Parlem una mica,

si li sembla, del monacat i de l'Església actual. ¿Quin sentit té la vida monàstica avui amb tantes necessitats com hi ha al món? No farien més bona feina en la pastoral activa, als hospitals, a les presons, a les missions, a l'ensenyament, a les parròquies...?

A mi el que m'agrada és ser i formar part d'aquesta "casa pairal", que és el monestir. Del monacat, per simplificar, en des-tacaria l'acolliment. El monestir és un lloc on la gent pot venir i parlar, si ho vol, del que necessita. Hi ha gent que només ve a descansar; n'hi ha que realment ve a pregar; d'altres venen a buscar unes relacions dife-

« Per a mi l'espiritualitat és aquesta fe, aquest amor absolut de Déu per nosaltres. I el *focusing* el que fa és descobrir i reconèixer això que som fins al màxim, no només el que sabem que som, sinó com vivim... »

rents de les que avui trobem en el nostre entorn. Aquesta és la meua alegria; formar part d'aquesta "casa pairal" i ajudar totes les persones que vulguin venir a trobar el que necessitin. I que marxin quan vulguin i tornin quan vulguin... Aquesta "casa pairal" per a mi té molt de sentit ara.

O sigui que el sentit és, fonamentalment, acollir, i per acollir amb qualitat i poder donar cal ser molt profundament alguna cosa.

Exacte, poder oferir el que la gent demana avui, poder oferir vivència de recerca d'aquest absolut que anomenem Déu...

I per oferir-lo cal que la comunitat això ho tingui, i ho treballi, ho busqui i ho ofereixi.

Naturalment. Si no fos així no seria possible oferir res...

Arreu del món occidental les vocacions religioses escassegen. Vostè, que ha estat mestra de novícies ¿com ho veu des de sant Benet? Què és el que resulta més difícil per ser monja d'un orde monàstic?

Home, hi ha moltes coses que són difícils. Nosaltres no estem molt tancades tot i que sortim molt menys que una persona que viu a fora del monestir. Aquest vincular-te amb un grup de dones, el compromís comunitari a llarg termini i de per vida... També l'obediència mútua... Avui ja no es tracta de l'obediència a una autoritat, a l'abadessa, és més aviat l'obediència a la

comunitat. Estar disponible per a la comunitat no és una cosa fàcil. També hi podríem afegir la disciplina diària, l'horari fix de cada dia... tampoc no és una rutina fàcil de seguir. Tot plegat són elements que dificulten que una noia o una dona d'avui s'orienti cap a aquest camí.

Tenen demanda de vocacions o persones que s'interessin per ingressar a la vida monàstica?

Sí, poques, però sí que n'hi ha. Ara en aquest moment, per exemple, hi ha una noia que està fent un procés de discerniment i que segurament entrarà aviat al monestir.

S'ha dit que l'Església, amb el papa Francesc, viu una nova primavera. ¿Hi està d'acord? Què li sembla que es vol dir amb aquesta expressió? És que abans es vivia un hivern?

Hauríem d'aclarir que l'Església no és només el papa Francesc. L'Església és una comunitat molt àmplia, un gran mosaic.

Però és cert que si el cap visible de l'Església té el tarannà que té Francesc, doncs és veritat que ajuda a regenerar la institució. Crec que el papa Francesc l'està fent més permeable a l'Esperit, i per tant, més propera a l'evangeli. En aquest sentit crec que sí que és una nova primavera. Ara bé, ell no pot fer aquest camí de renovació tot sol, tots hi hem de participar.

Quins són, a parer seu, els principals problemes que dins de l'Església i de la formulació de la doctrina

«**Del monacat, per simplificar, en destacaria l'acolliment. El monestir és un lloc on la gent pot venir i parlar, si ho vol, del que necessita. Hi ha gent que només ve a descansar; n'hi ha que realment ve a pregar; d'altres vénen a buscar unes relacions diferents de les que avui trobem en el nostre entorn. Aquesta és la meua alegria; formar part d'aquesta "casa pairal" i ajudar totes les persones que vulguin venir a trobar el que necessitin.**»

necessiten una revisió o un aggiornamento urgent per utilitzar la paraula de sant Joan XXIII?

Un dels problemes és la nostra adaptació a la pobresa. Estem sortint d'una estructura passada, més rica i poderosa, que ja no hi és i que segurament no tornarà. I realment, passar d'aquesta estructura i d'aquesta vivència a una altra Església més pobra i més senzilla no és fàcil. Tenim dificultats per fer aquest salt tant pel que fa a la institució eclesial com en l'àmbit de les congregacions religioses o en tots els altres àmbits. Ens hem d'anar preparant per a un altre tipus d'Església més de petites comunitats.

Una altra dificultat eclesial és, a parer meu, la mala comprensió que s'ha fet del presbiterat. El clericalisme. El presbiterat és un servei eclesial al qual se li han afegit moltes altres tasques que no té perquè assumir, i que podrien ser gestionades per persones laiques. No cal que preveres i bisbes siguin gestors.

Un altre tema és el paper de la dona dins de l'Església. No sembla que s'entengui a la pràctica que la dona és un ésser humà igual que l'home...

Precisament també li volia preguntar com veu la situació de la dona a l'Església. A molts ens estranya que en ple segle XXI la dona, com aquell qui diu, no pugui ser ni acòlita. Que en cap nivell de decisió de l'Església hi sigui present: ni en l'elecció de Papa, ni en els sínodes, ni els dicasteris, ni en la diplomàcia... ni tan sols en les paròquies. Sempre cal un baró per presidir l'elecció d'abadessa i en altres dimensions de la vida monàstica o religiosa. ¿Com

creu que hauria d'evolucionar la situació de la dona en el si de l'Església?

És tan evident que no se'ns tracta com a éssers humans o com a persones en tots els àmbits de l'Església! Als monjos se'ls tracta d'una manera i a les monges se les tracta d'una altra; les dones no participen, ja ho dius tu, en cap àmbit de decisió o de pensament... comença a haver-hi alguna figura femenina, com la directora dels Museus Vaticans... Però és que no es tracta que la dona arribi a un lloc determinat; es tracta, senzillament, que es reconegui la dona com un ésser humà igual a l'home, com ho diu el Gènesi, que Déu va crear l'home i la dona. I punt. I que no només es digui sinó que s'obri en conseqüència...S'ha fet molt de mal, i encara es fa molt de mal en aquesta qüestió. Perquè l'actitud de l'Església amb

la dona és, per a mi, contrària a l'evangeli de Jesús. Aquesta actitud i malfiança envers les dones no es pot deduir de l'evangeli ni del que Jesús deia. Ben al contrari.

Aquesta imatge de postergació de la dona

dins de l'Església no constitueix potser un entrebanc seriós per a les dones creients, o per difondre la fe entre la joventut femenina?

Pot ser. En la meua etapa no creient jo pensava que dins de l'Església no podies ser una dona intel·ligent, amb veu pròpia, amb criteri, amb personalitat. No m'estranyaria gens que aquesta imatge de l'Església pel que fa al paper de la dona dins del seu marc institucional, fos un element dissuasiu per a moltes noies.

Una de les germanes de la comunitat que vostè dirigeix ha tingut un impacte im-

« Estem sortint d'una estructura passada, més rica i poderosa, que ja no hi és i que segurament no tornarà. I realment, passar d'aquesta estructura i d'aquesta vivència a una altra Església més pobra i més senzilla no és fàcil. »

Entrada del monestir de Sant Benet de Montserrat.

portant en els mitjans i també en el si de l'Església. Em refereixo a la germana Teresa Forcades. Com valora la seva trajectòria pública? Quina és la seva situació actual respecte de la comunitat?

En aquests moments la seva situació és d'exclaustració. És, per entendre'ns, com una mena d'excedència de tres anys. Se li acaba l'any que ve. Continua vinculada al monestir i segueix la seva recerca teològica i de comprensió. Jo crec que és una persona necessària. És a dir: necessitem veus com les de la germana Teresa que, estant-hi d'acord o no, ens ajudin a avançar i a qüestionar-nos.

Parlem per acabar sobre el país, sobre Catalunya. Quina veu d'Església hauríem de seguir atès que hi ha hagut veus discordants d'alguns bisbes espanyols respecte dels catalans? Creu que és legítim i democràtic convocar una consulta perquè els catalans decideixin el seu futur com a nació?

Jo crec que l'escolta d'un poble és un dret legítim. Jo crec que a Catalunya hi ha

un moviment important que demana aquesta consulta. Crec que és un dret legítim del poble català.

¿Com veu la situació social i política? Com veu vostè el problema actual de les tensions entre Catalunya i l'Estat espanyol? Com la viu? O com la viu el monestir?

Jo la visc, parlo només per mi, una mica com des de fora, amb la sensació que ens estan dient el que volen dir-nos i sense saber massa què està passant en realitat. No tinc accés a fonts de primera mà i no sé què està passant en realitat.

I, per acabar, ¿què creu que ha de dir o fer el monestir de Sant Benet sobre aquest problema?

Ser molt fidels a la nostra missió, ser molt fidels en la pregària. Cal que siguem molt fidels a creure en les persones i a donar suport als seus drets. Cal que siguem fidels a la nostra vocació de fe, d'escoltar, d'aquesta escolta profunda que volem que sigui la vida al monestir. I fer aquesta casa pairal per a tothom que vulgui ser coherent, per a tothom que vulgui ser lliure, per a tothom que vulgui dir la veritat.

Moltes gràcies, germana abadesa, pel seu temps i per les seves paraules.

Cristòfol-A. Trepat

« Jo crec que l'escolta d'un poble és un dret legítim. Jo crec que a Catalunya hi ha un moviment important que demana aquesta consulta. Crec que és un dret legítim del poble català. »

Foto: Sam Soler

La imatge de la portada ens mostra un fragment de la tomba de Ramon Folch de Cardona, l'anomenat Prohom Vinculador, feta al primer quart del segle XIV per un autor anònim que anomenem Mestre d'Anglesola per considerar-lo el mateix autor del retaule gòtic d'aquesta vila, el qual avui es troba a Boston (EUA). No sabem el primer lloc on es trobava l'esmentat sepulcre (Palau i Dulcet l'ubica al costat de l'escala del dormitori dels monjos al creuer, i Altisent no ho diu) fins que al segle XVII la Casa de Cardona va canviar la tomba gòtica per una altra més del gust de l'època que ja abominava de l'art medieval i que va encarregar als germans Grau de Manresa. Aquesta sí que es va situar al costat de l'escala.

La tomba gòtica va ésser aprofitada per dipositar-hi les restes de Rodrigo de Rebolledo, cavaller de Joan II (segle XV). Sembla que es trobaven en una tomba de fusta que se suposa malmesa pel temps. La documentació gràfica del segle XX ens mostra la part superior de la tomba, ja malmesa pel van-

dalisme destructor, situada al creuer, al costat de la porta de pujada al cimbori. Eduard Toda, com a conseqüència de la neteja de l'església abacial, la va traslladar a la capella de santa Úrsula on es troba en l'actualitat amb altres fragments que devia trobar a la part inferior del sepulcre.

Malgrat la gran destrucció soferta, encara avui podem admirar l'excel·lent qualitat de l'obra, sens dubte la millor de tot l'art funerari que encara es conserva a Poblet juntament amb els dos arcs que sostenen les tombes reials. La fotografia ens permet veure dos apòstols, sant Pau i sant Joan, del fris que en el seu temps tenia les imatges del col·legi apostòlic i del qual avui només se'n conserven quatre de senceres. Una esperada, desitjada i molt encertada restauració permetria admirar aquesta peça tan important del patrimoni pobletà i que avui és pràcticament desconeguda.

Jesús M. Oliver

CRÒNICA DE LA COMUNITAT

De novembre del 2016 a l'abril del 2017

NOVEMBRE

Dia 2, dimecres: La Junta de la Cambra de Comerç de Reus ha visitat el P. Abat.

Dia 5, dissabte: Al matí, reunió de la Junta de la Germandat de Poblet. A la nit, ha tingut lloc l'últim concert del IV Festival Internacional Orgues de Poblet. Els organistes francesos Olivier Vernet i Cédric Meckler han interpretat a quatre mans un programa amb el títol de «iPasió!». A més han inaugurat el nou orgue de cor, interpretant-hi una peça d'Isaac Albéniz, i dues cançons tradicionals catalanes: «L'hereu Riera» i «La cançó de lladre».

Dia 6, diumenge: El P. Abat junt amb el dos novicis F. Jurijus Šablinskis i F. Llorenç Villagrasa han anat al monestir benedictí de Santo Domingo de Silos per al recés previ a la professió temporal. El P. Maties Prades ha anat a Vinaròs per predicar-hi una setmana d'exercicis espirituals a l'asil de les Germanetes dels Ancians Desemparats.

Dia 10, dijous: A la tarda, Mn. Joan Torra ha donat una conferència dins del cicle sobre sant Agustí.

Dia 12, dissabte: El P. Rafel Barruè, prior, ha anat a Barcelona per participar en la XII Jornada del Grup Sant Jordi de Defensa i Promoció dels Drets Humans, que tenia per títol: «Déu: filosofia i conversió». Hi ha hagut a Poblet la VI Trobada d'Intel·lectuals i Professionals Catòlics amb el tema «Qui va ser i qui és Jesús de Natzaret?».

Dia 13, diumenge: Al matí, a la sala capitular, després de Laudes, els novicis F. Jurijus Šablinskis i F. Llorenç Villagrasa han fet la professió temporal per tres anys. A la tarda, el P. Abat ha beneït el nou oratori de la infermeria, sota el títol de la Mare de Déu dels Dolors. Un cop beneïts l'oratori i l'altar, s'hi ha celebrat l'Eucaristia per primera vegada, amb l'assistència d'una vintena de monjos, comptant-hi els malalts. El disseny i la decoració són obra del P. Rafel Barruè. El calze, la patena i els canelobres, de ceràmica, són obra de F. Bernat Folcrà.

Dia 17, dijous: Trobada de la Congregació de la Corona d'Aragó amb motiu dels 75 anys de la restauració monàstica de Poblet. S'hi han aplegat els monjos i monges de Solius, Vallbona i Valldonzella. La trobada ha començat amb la celebració de la missa, presidida per Mons. Jaume Pujol, arquebisbe de Tarragona. A continuació, el P. Lluc Torcal, Procurador General de l'Orde, ha donat una conferència amb el títol «L'Orde Cistercenc als inicis del segle XXI». Després del rés de la Sexta a l'església, del dinar al refetor i de la recreació, els monjos i monges han pogut visitar l'Arxiu del President Tarradellas. La jornada s'ha acabat amb la pregària de les Vespres.

Dia 18, divendres: Visita de la Junta de la Congregació de la Mare de Déu de la Soledat de Tarragona.

Dia 19, dissabte: Ha tingut lloc el recés d'Advent de la Germandat de Poblet. La jornada ha començat amb la missa conventual, seguida d'una conferència a càrrec del P. Salvador Batet amb el tema «Advent: el Senyor ve». A continuació, per grups, s'ha fet la *lectio divina*. Després de la Sexta, resada a l'església, ha tingut lloc el dinar a l'hostatgeria externa. A la tarda, s'han posat en comú les reflexions del matí i el P. Josep Alegre ha presentat el seu comentari a les antífonas de la O. La jornada ha acabat amb el rés de les primeres Vespres de la Solemnitat de Crist Rei.

Dia 20, diumenge: El P. Maties Prades ha celebrat l'aniversari dels 25 anys de professió. Durant la missa conventual ha fet la renovació de la professió. A la recreació, s'ha pogut menjar un gran pastís, obsequi de la seva germana. A la tarda, concert a l'església del Cor de la Institució Cultural del CIC.

Dia 21, dilluns: Abans de Vespres, el P. Abat ha donat el sagrament de la unció dels malalts al P. Jordi M. Bou, en presència dels germans de la comunitat a la infermeria.

Dia 23, dimecres: Aquest matí ha mort el P. Jordi M. Bou. Tenia 91 anys, en feia 71 de la seva professió i 65 de la seva ordenació sacerdotal.

Dia 24, dijous: Presidits pel P. Abat, han tingut lloc la missa exequial i l'enterrament del P. Jordi, amb la presència de nombrosos familiars i amics. Ha tingut lloc a Poblet la Reunió d'Abats i Provincials de Catalunya, que han celebrat la missa a la capella de Santa Caterina i s'han reunit i han dinat a l'hostatgeria externa del monestir.

Dia 26, dissabte: Al matí, ha tingut lloc la passejada literària «Eduard Toda i el renaixement de Poblet». Unes 50 persones han recorregut diversos llocs del monestir relacionats amb Eduard Toda, tot llegint diversos textos adients. Després, al refector de conversos, s'ha projectat el documental «Les set vides d'Eduard Toda». Hi han assistit, entre altres, Josep Poblet, President de la Diputació de Tarragona, i Jordi Agràs, Delegat territorial del Departament de Cultura de la Generalitat a Tarragona.

Dia 27, diumenge: A les Laudes d'avui, primer diumenge d'Advent, el P. Abat ha beneït el nou orgue de cor, obra de l'orguener barceloní Joan Carles Castro. A la missa d'1 s'ha celebrat la missa per als difunts de la Germandat de Poblet. A la tarda, a l'església, ha tingut lloc un concert de l'Orfeó Català com a cloenda de les celebracions del 75 aniversari de la restauració monàstica de Poblet. Sota la direcció de Simon Halsey, i amb David Malet a l'orgue de cor, han interpretat l'Oda infinita de Salvador Brotons i el Rèquiem de Gabriel Fauré.

DESEMBRE

Dia 1, dijous: El P. Abat ha anat a Barcelona, on al monestir de Valldonzella, ha celebrat una missa pels difunts de la Germandat de Poblet.

Dia 2, divendres: TV Canal Reus ha gravat un programa al monestir de Poblet sobre Eduard Toda.

Dia 10, dissabte: Al matí, ha tingut lloc novament la passejada literària «Eduard Toda i el renaixement de Poblet».

Dia 12, dilluns: El P. Abat ha anat a Tarragona per predicar un recés d'Advent per als preveres de l'arxidiòcesi.

Dia 13, dimarts: El P. Abat ha anat a Vilafranca del Penedès per predicar un recés d'Advent per als preveres de la diòcesi de Sant Feliu de Llobregat.

Dia 14, dimecres: A la tarda, el P. Abat ha anat al convent de les carmelites descalces de Tarragona, on ha presidit l'Eucaristia en la festa de sant Joan de la Creu.

Dia 15, dijous: Organitzada pel Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació de la Generalitat, ha tingut lloc al palau de l'abat la «Diada de la innovació agrària i agroalimentària».

A la tarda, en presència de la Consellera Meritxell Serret, s'han lliurat els «Premis a la innovació tecnològica agroalimentària» del 2016. També a la tarda, Mn. Joan Torra ha donat una conferència dins del cicle sobre sant Agustí.

Dia 23, divendres: El P. Abat i el P. Prior han anat a participar en el dinar de Nadal de l'Escola d'Hoteleria de Poblet.

Dia 25, diumenge: A la missa del Gall s'han estrenat dos nous canelobres processionals, obra dels argenters Capdevila de Barcelona, i donació de la Germandat de Poblet amb motiu dels 75 anys de la restauració de la vida monàstica.

Dia 27, dimarts: Mons. Jaume Pujol, arquebisbe de Tarragona, ha dinat amb la comunitat i ha participat en la recreació.

ANY 2017

GENER

Dia 6, divendres: Mons. Joan Josep Omella, arquebisbe de Barcelona, ha concelebrat a la missa conventual del dia d'Epifania.

Dia 9, dilluns: Mons. Romà Casanova, bisbe de Vic, ha vingut a Poblet per passar-hi una setmana de recés espiritual. A la nit s'ha començat a resar una nova versió de les Completes amb els salms cantats i noves músiques per als himnes i el Càntic de Simeó.

Dia 11, dimecres: Mons. Romà Casanova ha presidit la missa a la capella de la infermeria.

Dia 13, divendres: Mons. Romà Casanova ha presidit la missa conventual. F. Marc Vallès ha complert 80 anys. S'ha celebrat l'aniversari amb un pastís a la recreació.

Dia 17, dimarts: El P. Maties Prades ha anat a Tarragona per assistir a la reunió del Consell del Presbiteri de l'Arquebisbat.

Dia 18, dimecres: Membres del claustre de l'Escola Blanquerna han visitat el monestir. També l'ha visitat la Junta del Gremi de Pagesos de Sant Isidre de Tarragona.

Dia 19, dijous: A la tarda, ha tingut lloc a l'hostatgeria externa i a la sala dels cups la «Tercera Jornada de Debat GovernosLocals.cat a les comarques de Tarragona». Hi eren reunits els alcaldes de les comarques tarragonines, presidits per la Consellera de Governació, Administracions Públiques i Habitatge, Meritxell Borràs.

Dia 20, divendres: El P. Abat ha anat a Tarragona a visitar el President de la Diputació, Josep Poblet.

Dia 21, dissabte: El P. Abat junt amb un nombrós grup de monjos han anat al monestir de Solius on s'ha celebrat l'aniversari dels 50 anys de la fundació. Presidia la festa el P. Mauro-Giuseppe Lepori, Abat general de l'Orde Cistercenc.

Dia 23, dilluns: Joan Capdevila i Ferran Civit, diputats catalans, han visitat el P. Abat.

Dia 30, dilluns: Joaquim Coello i Marta Esteve, President i Directora general de la Fundació Carulla, han visitat el P. Abat. Mn. Ignasi Font, Vicari regional de l'Opus Dei a Catalunya, ha visitat el P. Abat i ha dinat amb la comunitat.

FEBRER

Dia 3, divendres: El President de la Generalitat, Carles Puigdemont, ha vingut en visita privada a Poblet. Ha començat visitant l'Escola d'hoteleria. Després s'ha entrevistat amb el P. Abat, ha assistit al rès de la Pregària del Migdia, ha dinat amb la comunitat al refetor i ha participat a la recreació, on ha respost a les preguntes que li han fet els monjos sobre les seves estades a Poblet durant la seva joventut i sobre temes d'actualitat. Finalment ha visitat l'Arxiu del President Tarradellas.

Dia 4, dissabte: Membres de la família de Luis Monreal Tejada, que era comissari del Patrimoni Artístic Nacional en el moment del retorn dels monjos l'any 1940, han visitat el P. Abat.

Dia 9, dijous: A la tarda, Mn. Joan Torra ha donat una conferència dins del cicle sobre sant Agustí.

Dia 13, dilluns: F. Borja Peyra ha anat al monestir de monges cistercenques de Boulaur a França per recollir un grup de monges que junt amb ell assistiran durant els dies 15 a 19 a un curset sobre permacultura al monestir de Le Bec, a la Normandia.

Dia 14, dimarts: El P. Abat ha anat al Tanatori de les Corts de Barcelona per donar el condol a la família de Victòria Mora, antiga presidenta de l'Arxiu Bibliogràfic de Santes Creus.

Dia 15, dimecres: La Junta de la Reial Societat Arqueològica Tarraconense ha visitat el P. Abat i les obres del museu.

Dia 19, diumenge: F. Josep Antoni Peramos ha fet 40 anys i s'ha celebrat el seu aniversari amb un pastís a la recreació.

Dia 20, dilluns: Francesc Benet Ribé, President del Consell Comarcal de la Conca de Barberà, ha visitat el P. Abat.

Dia 21, dimarts: El P. Abat ha anat al monestir de Valldonzella, de Barcelona.

Dia 22, dimecres: Joaquim Nin, Secretari general de la Presidència de la Generalitat, ha visitat el P. Abat per parlar dels actes que organitza la Generalitat per celebrar els 40 anys del retorn del President Tarradellas.

Dia 24, divendres: Un grup d'ESADE s'ha reunit a l'hostatgeria externa i ha saludat el P. Abat.

Dia 25, dissabte: El P. Abat ha anat al Seminari de Barcelona per donar inici a un curs virtual de teologia espiritual a través d'Internet a l'Institut Superior de Ciències Religioses de Barcelona.

MARÇ

Dia 2, dijous: A la tarda, Mn. Joan Torra ha donat una conferència dins del cicle sobre sant Agustí.

Dia 3, divendres: El P. Abat ha anat a Tarragona per entrevistar-se amb l'Arquebisbe Mons. Jaime Pujol.

Dia 4, dissabte: Ha tingut lloc al palau de l'abat una convivència adreçada als membres que realitzen el Curs Alpha a l'arxidiòcesi de Tarragona. Hi han participat un centenar de persones. A la tarda, a l'hostatgeria externa, un grup de membres de la Germandat de Poblet han seguit una sessió de «lectio divina». Ha vingut a Poblet un grup de fidels de la parròquia francesa de la Mare de Déu

de Lourdes de Barcelona per estar-s'hi tot el cap de setmana, hostatjats a l'hostatgeria externa. També ha vingut la Junta de la Reial Congregació de la Puríssima Sang de Nostre Senyor Jesucrist de Reus i ha visitat el monestir.

Dia 5, diumenge: El P. Josep Alegre ha anat al monestir de monges cistercenques de San Benito de Talavera de la Reina per predicar-hi una setmana d'exercicis espirituals.

Dia 6, dilluns: A la tarda, hi ha hagut una xerrada sobre les psicopatologies del Dr. Jordi Font, jesuïta, seguida d'una altra sobre afectivitat i vida religiosa de Maite Valls, religiosa de Jesús i Maria.

Dia 8, dimecres: El P. Abat ha anat a Barcelona al Palau Moja per entrevistar-se amb Jusèp Boya, Director general de Patrimoni de la Generalitat.

Dia 11, dissabte: Reunió de la Junta de la Germandat.

Dia 13, dilluns: Òscar Peris, Delegat territorial de la Generalitat a Tarragona, i Jordi Agràs, Delegat territorial del Departament de Cultura de la Generalitat a Tarragona, han visitat el monestir i han dinat amb la comunitat.

Dia 14, dimarts: Pilar Casas, Directora del Centre de Restauració de la Diputació de Tarragona, ha visitat el monestir.

Dia 18, dissabte: Els membres de la Junta de la Fundació MAT de Tarragona han visitat l'Arxiu Tarradellas i han dinat amb el P. Abat.

Dia 19, diumenge: A la recreació s'ha festejat l'aniversari dels 50 anys de l'ordenació sacerdotal del P. Alexandre Masoliver, que es va escaure el dia d'ahir. A més ha concelebrat a la missa presidida pel P. Abat a la capella de la infermeria.

Dia 20, dilluns: Ha començat la setmana d'exercicis espirituals, que enguany són dirigits per Claire Marie Stubbemann, professora de teologia espiritual a la Facultat de Teologia del Norte de España, a Burgos.

Dia 27, dilluns: El P. Abat ha anat a Solsona per predicar-hi un recés quaresmal per als preveres de la diòcesi.

Dia 28, dimarts: El P. Abat ha anat al monestir de Valldonzella de Barcelona.

Dia 31, divendres: El P. Abat ha anat a Tarragona per presentar l'opuscle de la Congregació de la Mare de Déu de la Soledat.

ABRIL

Dia 2, diumenge: El P. Abat ha anat a l'Espluga de Francolí on ha presidit una missa en el dia del centenari del naixement de Mn. Ramon Muntanyola.

Dia 3, dilluns: El P. Abat ha anat al monestir de Solius, on s'hi estarà fins dimecres vinent per fer-hi unes xerrades de formació.

Dia 10, dilluns: El P. Rafel Barruè, prior, ha anat a Tarragona per concelebrar a la missa crismal de

la catedral. El P. Abat, acompanyat del P. Salvador Batet, ha anat a la Seu d'Urgell per participar a la missa crismal i donar una xerrada als preveres de la diòcesi.

Dia 14, divendres: Josep Miró i Ardèvol, President d'e-Cristians, ha visitat el P. Abat.

Dia 16, diumenge: A la vetlla pasqual de la nit de Pasqua ha estat batejat el jove Àlex Romero, de 17 anys, que ha estat hoste diverses vegades al monestir. Li ha fet de padrí F. Borja Peyra.

Dia 17, dilluns: A la tarda, ha arribat Mons. Johan Bonny, bisbe d'Anvers (Bèlgica) per començar a peu la Ruta del Cister.

Dia 19, dimecres: Visita a Poblet de les monges benedictines de Catalunya. Eren dels monestirs de Sant Pere de les Puel·les de Barcelona, Sant Benet de Montserrat, Sant Daniel de Girona, Santa Maria de Puiggraciós i Santa Maria de Vallbona. En aquesta jornada han compartit amb els monjos de Poblet la missa conventual, el dinar, la recreació i les Vespres. També han visitat per grups diverses dependències del monestir.

Dia 20, dijous: El P. Abat ha anat a l'Espluga de Francolí per participar en un programa de la ràdio local.

Dia 22, dissabte: El P. Abat junt amb un grup de monjos de Poblet han anat al monestir de Vallbona per a la professió solemne de Sor Josepa Pont. A la tarda, ha tingut lloc a l'església un concert del Cor Vivace, del barri de Gràcia de Barcelona, dirigit per Tomàs Rosado.

Dia 24, dilluns: Pilar Casas, Directora del Centre de Restauració de la Diputació de Tarragona, ha visitat el monestir. També Jordi Agràs, Delegat territorial del Departament de Cultura de la Generalitat a Tarragona, ha visitat el monestir.

Dia 26, dimecres: Josep M. Grau, President del Centre d'Estudis de la Conca de Barberà, ha visitat el P. Abat.

Dia 27, dijous: Visita anual del Reial Cos de la Noblesa de Catalunya. Han tingut una missa a la capella de Sant Jordi i han dinat amb la comunitat.

Dia 28, divendres: Aquest matí, a les sales gòtiques, el Conseller de Cultura de la Generalitat, Santi Vila, i el P. Abat, han signat un conveni de col·laboració, per un any, per al tractament arxivístic dels arxius del monestir. També ha fet lliurament al monestir d'una estatueta procedent de la tomba gòtica de Ramon Folc VI de Cardona, que estava dipositada fins ara al Museu de Lleida.

Dia 30, diumenge: Al matí, el P. Abat ha anat al Tanatori de Sant Gervasi de Barcelona per assistir a l'enterrament de Maria Glòria Molins, àvia de F. Borja Peyra, que va morir abans d'ahir a l'edat de 100 anys. A la tarda, el P. Abat ha anat al convent de carmelites descalces de Tarragona, on ha donat una conferència i ha participat a les Vespres.

Xavier Guanter

CINQUANTA ANYS DEL MONESTIR DE SOLIUS

El 21 de gener de 2017 el monestir de Santa Maria de Solius va celebrar a les onze del matí l'Eucaristia d'acció de gràcies pels cinquanta anys de la seva fundació. Va ser presidida pel P. Mauro-Giuseppe Lepori, Abat General de l'Orde Cistercenc. Va ser una emocionant i molt participada cerimònia celebrada a l'església parroquial de Santa Agnès, l'església del monestir. Hi van assistir el bisbe de Girona, Francesc Pardo, el bisbe emèrit Carles Soler, el P. Abat de Poblet, Octavi Vilà, i una representació de les comunitats de Vallbona, Valldonzella i Poblet. També hi van ser presents les abadeses dels monestirs benedictins de Sant Benet de Montserrat, Sant Pere de les Puelles i Sant Daniel de Girona.

Un dia com avui, el vint-i-u de gener de 1967, quatre monjos del monestir de Poblet, amb el P. Edmon M. Garreta, que n'era fins a llavors l'abat, van començar aquesta meravellosa aventura, va dir el P. Prior de Solius, Josep Peñarroya, en la salutació del començament de l'Eucaristia. Els quatre monjos fundadors que van acompanyar el P. Abat Edmon Garreta van ser el P. Enric Benito, el P. Jordi Gibert i el G. Albert Fontanet. Van començar aquesta aventura monàstica moguts per l'Esperit renovador del recent Concili Vaticà II... amb el desig de viure la vida monàstica amb més autenticitat.

I així, des de fa 50 anys, la vida monàstica a Solius ha estat "un foc" per a la societat, el foc d'uns valors que són avui més necessaris que mai, com el silenci, la pau, la senzillesa, la contemplació, la lentitud, el sentit profund de la vida, uns valors que, quan falten, fan que l'Esperit mori de fred.

Després, en l'homília, el P. Abat General de l'Orde Cistercenc, el P. Mauro-Giuseppe

Solius. Oratori de l'hostatgeria.

Lepori, va comparar la vida monàstica amb la bella paràbola del tresor amagat en el camp (Mt 13, 44). La vida monàstica és un tresor amagat en el camp de la nostra humanitat, amagat perquè és un tresor preciós, que cal protegir, i perquè busca els valors més profunds de la vida: *El veritable problema de la humanitat és que molts s'accontenten amb els tresors que produeixen o construeixen ells mateixos en la superfície del camp del món. El problema és que per al món, el tresor es troba en la superfície, és més, és la mateixa superfície, l'amplària, la quantitat de terra que es posseeix. El problema de l'home, sempre i avui més que mai, és que no busca el tresor en la profunditat de la seva experiència humana, en la profunditat del seu cor,* va assenyalar el P. Abat General. I el monjo deixa de ser-ho quan això passa en la seva vida, quan ja no es busca més la profunditat, quan els silencis propis de la seva vida deixen de ser sonors i sorprenents. D'aquesta

Processó d'entrada de la missa.

manera el foc de la vida monàstica s'arrela a la terra humida de la humilitat i de la profunditat del cor i no en la superfície de l'asfalt i del ciment. Al monjo només li cal ser terra humida per trobar el tresor amagat, la perla preciosa de Déu en el seu propi cor, i això no ho pot canviar per l'afany de les obres, per un simple construir en la superficialitat. Més aviat el veritable tresor el Senyor el confia en camps que són com pessebres, com un dels bells pessebres que s'exposen a Solius, obra del recordat fra Gilbert.

El monestir cistercenc de Santa Maria de Solius va ser fundat, com un tresor amagat en el camp verd i ple de boscos de la terra de Girona, en el cor de l'Església i de la humanitat, el dia 21 de gener de 1967, i pertany a la Congregació Cistercenca de la Corona d'Aragó, juntament amb l'Abadia de Poblet i els monestirs femenins de Vallbona i Valldonzella.

Fra Bernat Folcrà

BENEDICCIÓ DE L'ORGUE DE COR

«Senyor Déu nostre, bellesa sempre antiga i sempre nova, que regiu el món amb saviesa i orneu l'univers amb la vostra bondat; us lloen els cors dels àngels, que sempre obeeixen les vostres decisions; us canten els estols dels astres, que compleixen les vostres ordres amb el seu continuat giravoltar; tots els redimits us proclamen sant amb una sola veu i un sol cor, amb la boca i amb la vida, i us exalcen amb gran exultació. També nosaltres, el vostre poble sant, reunits amb alegria en aquesta església volem ajuntar les nostres veus a l'harmonia universal; ara, doncs, perquè els nostres cants pugin amb més dignitat fins a la vostra majestat, us dediquem aquest orgue perquè el beneïu a fi que, acompanyats amb el seu so, el cant de les nostres lloances i pregàries sigui més

harmonios i melodiós.» (Oració de benedicció d'un orgue).

Durant les Laudes del diumenge 1r d'Advent, el dia 27 de novembre de 2016, el P. Abat Octavi Vilà va beneir el nou orgue de cor del monestir, construït pel mestre organer Joan Carles Castro. L'orgue, que ja va sonar durant el tercer concert del IV Festival Internacional Orgues de Poblet, el 5 de novembre, tocat pel duo Vernet-Meckler, acompanyarà a partir d'ara la litúrgia coral de la nostra comunitat. Plenament integrat en les estalles del cor, podrà contribuir, de ben a prop, a l'embelliment de la salmòdia monàstica.

El P. Abat va pronunciat l'oració de benedicció, després de la lectura i el responsori breu de Laudes, i tot seguit va aspergir i encensar el nou instrument, que va sonar per primera vegada acompanyant la litúrgia amb el cant joiós del salm 150 i, tot seguit, del Benedictus amb la seva antífona: «L'Esperit Sant baixarà a vós, Maria. No tingueu por, portareu el Fill de Déu en les vostres entranyes. Al·leluia.»

Del web de Poblet

CLOENDA DEL 75è ANIVERSARI DE LA RESTAURACIÓ DE LA VIDA MONÀSTICA DE POBLET

El dijous 17 de novembre de 2016 va tenir lloc a Poblet la trobada dels monjos i de les monges de la Congregació Cistercenca de la Corona d'Aragó, amb motiu de la celebració dels 75 anys de la restauració de la vida monàstica a Poblet. Amb paraules de l'Abat Emèrit de Poblet, P. Josep Alegre: *En acabar aquest dia del 75è aniversari de la restauració monàstica de Poblet no puc dir o subratllar altra cosa que el que diu el salmista: «És bell i agradable viure tots junts els germans», un dia feliç per esplaiar el cor en la convivència amb els germans i germanes de la Congregació.*

És que, en efecte, per a tots els monjos i monges dels quatre monestirs cistercencs que conformen la nostra Congregació de la Corona d'Aragó, el d'avui ha estat un dia molt fratern i feliç, un dia en què els monestirs de Valldonzella i Vallbona, Solius i Poblet s'han reunit per estrènyer els llaços de la unitat i per reviuere el foc de la comunió. Celebrar els 75 anys de la restauració de la vida monàstica de Poblet significa, primer de tot, regalar a la nostra societat un testimoniatge d'unitat i de comunió.

El senyor arquebisbe de Tarragona, Dr. Jaume Pujol i Balcells, va presidir l'eucaristia a les 10 del matí. A l'inici de la missa, el P.

Abat de Poblet, fra Octavi Vilà, va adreçar unes paraules d'agraïment a tots els monjos que han fet possible la vida monàstica de Poblet: *"Avui donem gràcies al Senyor, perquè la vida monàstica, amb les dificultats pròpies de tota vida humana, s'ha mantingut en aquesta casa al llarg d'aquests anys... Posem totes les nostres forces a mantenir viu el caliu de la vida cistercenca a Catalunya, aquesta nació de profundes arrels cristianes i en la qual els nostres monestirs han estat i són referents espirituals"*, va dir el P. Abat Octavi Vilà.

Bernat Folcrà

DECÉS DE GENER GONZALVO I BOU

Fa molts anys un cronista d'aquesta ciutat em parlà de la total extinció de la campana dels perduts. Una campana de toc serè i espaiat que s'infiltrava en la boira ajudant a trobar el camí de casa, el refugi.

Aquests dies he estat pensant que en Gener era ben bé com aquest antic so gentil. Bona part del seu viure estigué ben a la vora de campanes targarines com la Signou o la seva estimada Bou, però ell sempre preferí ser campana mundana com les Deu, la Lladre o l'Esquellot, ben a prop del poble i amb un toc inevitablement i indefectiblement afinat. Era fet amb el mateix bronze de les de Ripoll, amb la catalanitat verdaguariana de les de Sant Martí de Canigó i Sant Miquel de Cuixà, amb l'àlber del recolliment de les de Santa Maria de Poblet o amb el coral cosmopolitisme de les de la Catedral de Barcelona. Resultava doncs, un tenaç batall de força que en el seu repic tothora treia un personal i sensible so de cultura i civilitat. Però ben a poc a poc, quasi sense adonar-se'n, un dia el perdre se li va anar barrejant amb l'estar perdut.

Tots perdem i també tots ens hem perdut alguna vegada a la vida; és llavors que cal fer el cor fort. Però ell no en sabia pas i, a més, ho sabia. Tenia el cor solar, saborós com les merengues amb torrada avellana que feia en Jenaro, el seu pare. Melangiós i estelat com les balades de Chopin que aprengué a redós del piano de mans de la Maria, la seva dolça mare. *És l'amistat, bon amic meu, el que més valoro d'aquesta vida*, escrigué. Aquest cor romàntic, tant en les seves delicioses calmes com en les més cruels tempestes de malastrugança, sempre va ser ple dels estimats, de multitud de fets vitals que compartia i alhora tossudament atresorava inesborrables: Carme, Eulàlia, Jordi, Frederic, Eusebi, Eduard, Albert, Agustí, Alexandre, Maur, Paul, Flocel, Jaume, Joaquim, Miquel Àngel, Joan, Josep, Francesc, Francesca, Vicent, Oriol, Elisa, Xavier ... i tants d'altres.

Sembla, em diuen, que l'hem perdut. No, no, anem errats... ara els perduts som tots nosaltres! No sentiu el seu toc, el seu senyal en la boira?

ACTE D'HOMENATGE DE GENER GONZALVO I BOU

Medievalista i arxiver, primer director de l'Arxiu Comarcal de l'Urgell (1965-2003). Un dels membres fundadors i codirector d'Urb: Revista d'humanitats de l'Urgell (1995-2003). Articulista i activista cultural.

Dissabte 11 de febrer a les 18 h
a l'Arxiu Comarcal de l'Urgell
(carrer de les Sitges, 4. Tàrraga)

Acte obert a tothom. Us hi esperem.

Raimon Ferrer-Solervicens

POST TENEBRAS SPERO LUCEM

En la mort del P. Edmon M. Garreta i Olivella

Després de les tenebres espero la llum. Amb aquesta cita de Job (17,12), presa de la Vulgata, ha volgut resumir el sentit de la seva existència el P. Edmon M. Garreta, que fou abat de Poblet (1954-1967) i fundador i prior de Solius (1967-1999), fins a la seva resignació per motius d'edat. El P. Edmon ens ha deixat el dia 1 de maig, en ple esclat pasqual, per tornar a la Casa del Pare. L'any 1989, pensant en la seva mort, va escollir precisament aquesta frase de l'Esriptura, que l'havia impressionat, com a epitafi. La frase original en hebreu, però, es podria traduir així: *la llum és a prop de les tenebres*.

Certament, com a resum d'una vida, de tota vida humana, i més de la vida d'un cristià i d'un monjo, no cal entendre aquesta frase com una confrontació entre oposats, sinó més aviat com una dialèctica entre complementaris. En tota vida humana hi ha una barreja de llum i de tenebres, i és així com anem filant el fil de la nostra existència, amb l'esperança, tanmateix, posada en la llum.

Els cristians, quan ens reunim per pregar per un difunt nostre estimat, fem això precisament, posem a les mans de la misericòrdia de Déu les llums i les tenebres de tota una vida, perquè estem segurs que, amb llums i amb tenebres, Déu fa, de tota vida humana, una història de salvació.

Ho ha fet amb el P. Edmon i ho ha fet també amb Solius, que fa ben poc celebrava cinquanta anys d'història. Una història que des del principi ha acompanyat i sostingut l'àlè amorós del P. Edmon. I, al capdavall, rellegant amb fe les paraules de Josep als seus germans en el moment del retrobament (Gn 45,5), també Solius ha estat un bé per a Poblet, i Poblet ho ha estat per a Solius, que, plegats, s'han d'ajudar en la recerca d'un mateix ideal.

Que ens hi acompanyi la intercessió i el record del P. Edmon, ell que, en l'amagament de Solius va cercar Crist, la llum que resplendeix en les tenebres.

In pace!

Lluís Solà

VI TROBADA D'INTELE·LECTUALS I PROFESSIONALS CATÒLICS A POBLET

La jornada d'aquesta VI Trobada d'Intel·lectuals Catòlics a Poblet (12 de novembre de 2016) ha sigut una molt profitosa aproximació al Jesús històric i al Crist de la fe a través de dues acurades ponències durant la sessió del matí i dos commovedors testimonis de vida en la de la tarda. La diada va començar a les 9:45 amb les paraules de benvinguda del P. Abat Octavi Vilà. La primera ponència: *Jesús en la història: què podem saber-ne?*, va ser a càrrec del Dr. Cristòfol-A. Trepat, president de la Germandat de Poblet.

El Dr. Cristòfol va fer una presentació del Jesús històric, una perspectiva que ens va mostrar els orígens jueus de la nostra fe cristiana. Al llarg de la història hem pintat més un Jesús que s'oposa als jueus i hem oblidat així que Jesús era jueu. Una mirada sobre el Jesús de la història ens recorda el petit país on va néixer Jesús, un país tan petit com Catalunya, un medi geogràfic de vinyes i oliveres i un clima mediterrani. I en aquest medi va viure una persona, Jesús de Natzaret, que va ser un artesà laic i cèlibe. Jesús sabia hebreu perquè llegia a la sinagoga de Nazaret, i probablement sabia també grec; no sabia llatí. *Jesús va manifestar sempre un alt grau d'intimitat amb Déu. El centre de la seva predicació va ser l'anunci de l'arribada imminent del seu Regne*, ens va dir el Dr. Trepat.

Acte seguit, el Dr. Francesc Torralba, professor de la Universitat Ramon Llull de Barcelona, va fer la segona ponència que duia per títol: *Què volem dir quan afirmem que Jesús es viu avui?* El Dr. Francesc Torralba se centrà més en la teologia, la qual parteix de dos pressupòsits: Déu hi és i Déu ha parlat. Jesús és viu avui perquè ens hi podem relacionar. És el registre contrari al Déu filosò-

fic d'Aristòtil, que és, però que no té cap mena de relació amb nosaltres. En canvi, la perspectiva cristiana, va precisar el doctor Torralba, és un Déu que és amor i que és pura relació personal. Aquest Déu és tan personal que sant Agustí l'anomena "mestre interior". Crist ens ensenya des de dins, perquè és la Paraula que ens parla i que nosaltres escoltem dins nostre, és la veu més autèntica del nostre interior, transcendent al nostre propi ego i a les veus exteriors.

Jesús és viu avui primerament en l'Eucaristia, en les vides de les persones que s'entreguen amb bondat i de forma anònima en els contextos més durs; *Jesús és viu avui* també en la bellesa de les formes, en la *via pulcritudinis* de la tradició franciscana, en la bellesa d'una albarda o d'un paisatge. Tanmateix, Crist és viu avui en la reconciliació, en la unitat, allà on hi ha persones que fan de pont en les comunitats ferides i tancades. *La fe sobretot —diu Benet XVI— és una relació personal amb el Crist amb qui em trobo, un vincle personal*. Com tota relació, la relació amb el Crist experimenta ondulacions, no és fixa, té registres de foscor, d'opacitat... també passem per l'experiència de sentir-nos abandonats, va dir el Dr. Torralba.

L'experiència cristiana no és la de ser "llançat al món", com va dir Heidegger, sino la de ser "sostingut per Déu", com va experimentar Edith Stein.

Després del dinar a l'hostatgeria externa del monestir i d'una passejada en silenci pel claustre, els assistents es van reunir a les 3:30 de la tarda per escoltar dos testimonis de vida: el de la doctora Mar Galceran Peiró, coordinadora de *El Lloc de la Dona de les Germanes Oblates*, i el de Pere Agustí Maragall, secretari de la recent Associació "Casa de l'Ésser". Els dos ponents de la tarda van parlar de la seva trobada personal amb Jesús ressuscitat, a la llum dels continguts de les dues primeres ponències. La Dra. Mar va valorar la fe senzilla que li va transmetre la seva àvia i la seva mare, amb exemples i gestos concrets de generositat i caritat envers els més pobres i indigents. Va agrair haver rebut aquesta fe senzilla però viva i plena de convicció de la seva mare, una fe que li va

mostrar el rostre de Jesús ressuscitat en els més necessitats i que la va portar a comprometre's amb les Germanes Oblates en l'assistència i acompanyament de persones en situació de gran sofriment i precarietat.

La Dra. Mar Galceran ens va dir que en les persones més vulnerables va descobrir la força transformadora de l'amor, capaç de transcendir la mort. Les persones més belles són les que, com Jesús a la creu, han conegut la derrota, el sofriment i la incomprensió, i han sigut capaces de transcendir la seva vulnerabilitat, quan s'han sentit "sostingudes", quan han deixat anar totes les resistències i s'han abandonat a la confiança.

Bernat Folcrà

VISITA A POBLET DE LES MONGES BENEDICTINES

El 19 d'abril, dimecres de l'Octava de Pasqua, prop de quaranta monges benedictines dels monestirs de Sant Benet de Montserrat, Sant Pere de les Puel·les, Sant Daniel de Girona i Puiggraciós, van visitar el monestir de Poblet. També ens van visitar les monges cistercenques del veí monestir de Vallbona. La trobada fraternal amb les germanes benedictines va tenir per lema: *Sé que és Pasqua perquè he merescut de veure't* (Sant Gregori. *Diàlegs II*, 6).

Les germanes van arribar cap a les 11:00 i van ser acollides per la comunitat a la sala de visites. Després van fer una visita guiada per alguns monjos al monestir. A les 12:30 vam resar l'hora de Sexta unida a la Missa conventual. Després del dinar i de la recreació, les germanes van tenir la possibilitat de visitar algunes seccions del monestir, com el palau

de l'abat i l'Arxiu Tarradellas, la biblioteca i l'Arxiu del monestir, l'hort, el pou de gel i el galliner, així com el taller de ceràmica. A les 17:30 vam compartir un berenar al locutori i a les 18:30 vàrem resar Vespres i ens vam acomiadar.

Bernat Folcrà

VISITA DEL PRESIDENT DE LA GENERALITAT

El 3 de febrer d'aquest any el Molt Honorable Sr. Carles Puigdemont, President de la Generalitat de Catalunya, va fer una visita a la comunitat i al monestir. Després de visitar diverses dependències monàstiques (cuina, encuadernació, claustres), va pregar i dinar amb la comunitat, i tot seguit va compartir una bona estona de diàleg amb els monjos durant la recreació, on vam tenir l'ocasió de fer-li preguntes. D'una manera molt amable i amena, el President va recordar les seves estades de jove al monestir. Ens va dir que al monestir, a banda de compartir la vida de pregària i de treball dels monjos, va ser on va concebre molts valors humans i espirituals, entre d'altres coses, que el van marcar en la seva trajectòria personal, professional i política. En efecte, fent aquest recés espiritual a Poblet, mentre treballava al camp o netejava els espais de la granja, va tenir més clara consciència de la seva vocació pública i de les seves ganes de servir la societat.

El President va dir també que la política, per a ell, abans que cap altra cosa, és un servei, tan sols un servei, i amb aquest ànim va assumir el càrrec d'Alcalde de Girona i després el de President de la Generalitat, tot i que va admetre que assumir el càrrec de President va ser un gran sacrifici, perquè li va tocar ser "president per accident". Sens dubte que el moment més emotiu i fraternal de la visita va ser quan va parlar del gran significat que té per a ell la família, del gran amor que té per la seva esposa i per les seves filles. Per això no es presentarà com a candidat a unes properes eleccions a la presidència de la Generalitat. La raó era ben senzilla: les seves filles es troben en una edat molt tendra i delicada, moment en què necessiten

ser acompanyades i, molt especialment, els cal l'atenció del pare. Continuarà treballant en la política però sense que aquest servei li impedeixi una major dedicació a la seva família, la qual per a ell és el més important de la vida.

Sobre el periodisme, que ha estat la seva professió al llarg de la vida, ens va comentar que se sentia desil·lusionat pel periodisme d'avui. I això perquè s'han perdut molts valors i hi ha una mancança d'ètica que posa en perill el que havia estat la noblesa d'aquest ofici. Ell havia crescut amb la consciència que contar una història o donar una informació era una activitat delicada, en la qual calia posar-hi el cor; tanmateix avui això no és així i es comuniquen informacions amb poca veracitat i manca d'ètica. Per això cal, més que mai, disposar d'esperit crític i no conformar-nos a ser consumidors passius d'informació. Cal que no ens deixem colonitzar l'imaginari.

La trobada amb el President va tenir un caràcter molt fratern, cordial i fins i tot edificant.

Bernat Folcrà

TROBADA DE "LECTIO DIVINA" A POBLET

Fidelitat a les coses petites, centralitat de la Paraula de Déu i una escolta referida a la persona de Jesucrist van ser les principals conclusions de la trobada de *Lectio Divina* a Poblet.

El 4 de març a les 16 h. un grup de membres de la Germandat es va reunir al locutori del monestir per preparar el camí d'aquesta quaresma 2017, fent *Lectio Divina* amb un grup de monjos entorn de l'evangeli del primer diumenge de quaresma, el de les temptacions de Jesús al desert (Mt 4, 1-11), i meditar-lo prenent en consideració que és un Evangeli molt actual per la qüestió del diner i del poder, segons ens va dir el P. Abat.

Els participants van formar grups, en cada un dels quals hi havia un monjo coordinant la pregària. Al cap d'una hora de meditació vam fer una estona de diàleg i al final ens vam reunir tots a la sala de visites del monestir per compartir les principals conclusions de la lectura de l'Evangeli del primer diumenge de quaresma.

Es va dir que aquest evangeli de les temptacions de Jesús al desert és una invitació a superar les nostres pròpies temptacions respecte de tres coses: el servei, la pregària i el temps de desert. La dimensió del servei queda referida a l'Evangeli quan Jesús rebutja fer les coses meravelloses que li demana el diable; més que imposar-nos coses grans per viure la quaresma com cal potser n'hi ha prou a estimar les coses petites i servir fent les coses quotidianes de cada dia ben fetes. Perquè el Regne de Déu *es manifesta en el que és petit, en l'invisible*. Cal també cuidar el silenci per poder pregar, per poder renunciar a la multitud de desitjos que ens aparten d'allò essencial, de la simplicitat del cor, de la sen-

zillesa. No cal proposar-se grans heroïcitats, sinó més aviat deixar-se portar com Jesús al desert, amb el cor dòcil a l'Esperit. I sobretot no oblidar mai que el silenci fa créixer. Maragall, en *Elogi de la Paraula*, diu que la Paraula ve del silenci. El silenci és, doncs, com la boca de Déu, el bressol d'on neix la Paraula. La cura del silenci en les nostres relacions personals fa fecunda la Paraula i ens fa viure la quaresma amb un tarannà que podria dir-se *maternal*.

La quaresma és també una experiència de desert. El desert bé pot ser una malaltia, una crisi personal de fe, o una de les mateixes proves i dificultats de la vida. Com reaccionem davant d'una experiència límit, de desert, de nit fosca? Si ens deixem ajudar i guiar pels altres, si ens obrim sense resistències, potser trobarem que les proves ens ensenyen a créixer, que el desert i el dolor ens maduren i que ens fan capaços d'estimar més.

La *Lectio* de quaresma es va desenvolupar en un ambient molt familiar, i tant els membres de la Germandat com els monjos vam deixar que la Paraula ens arribés i ens sortís del fons del cor.

Bernat Folcrà

PROFESSIÓ MONÀSTICA A VALLBONA

El dia 22 d'abril, dissabte de l'Octava de Pasqua, va fer la seva professió monàstica solemne, al monestir de Santa Maria de Vallbona, la germana Josepa Pont i Parareda.

La cerimònia va començar a les 10:30 i va ser presidida pel P. Abat de Poblet fra Octavi Vilà. Amb un dia ple del goig i de la llum pasqual, l'abadessa de Vallbona, Anna M. Camprubí, i la nova professa, juntament amb el P. Abat i els ministres, es van dirigir en processó des de la sala capitular fins a l'església.

A l'homilia el P. Abat va assenyalar que la germana Josepa es comprometia "per sempre", en una societat com l'actual on la idea del compromís "per sempre" s'està perdent o ja s'ha perdut. On sovint es perd el valor del compromís, la donació de la seva vida a Déu i a les germanes significava la fi definitiva de tot temps d'hivern, de tot temps d'incertesa: *Per a tu ha passat el temps d'hivern, la pluja s'ha esvaït i se n'ha anat. Ja es veuen flors per tota la contrada, és el*

temps que canten els ocells i se senten les tórtres en els camps, va dir el P. Abat comentant la primera lectura de la missa (Ct 2, 8-14), i felicitant-la per professar en una vida plena de senzillesa i d'alegria.

Després de l'homilia va tenir lloc el ritu de la professió i consagració, on la germana Josepa, envoltada de les seves germanes, dels seus familiars i amics, que omplien l'església de Vallbona, es va comprometre per tota la vida a seguir Jesucrist més de prop per la professió monàstica. Després del cant de les lletanies dels sants, la Josepa va posar les seves mans entre les de la Mare Abadesa per comprometre's amb els tres vots monàstics d'estabilitat, conversió de costums i obediència. Després va llegir en veu alta la seva cèdula de professió i la va signar damunt l'altar, on la va deixar fins al final de l'eucaristia. Tot seguit va cantar: *Rebeu-me, Senyor, segons la vostra promesa i viuré, que no em vegi confosa en la meua esperança.*

A continuació la germana es va agenollar i el P. Abat va recitar, amb les mans esteses, la pregària de consagració, en la qual va invocar l'ajut i la protecció del Pare i la gràcia de l'Esperit Sant sobre ella. Des d'aleshores Déu serà tot l'honor, tot el goig i tot l'amor de la nova germana..., la qual trobarà en Ell repòs en l'aflicció, consell en el dubte, refugi en la injustícia... paciència en la tribulació. Déu mateix serà per a la Josepa *la seva abundància en la pobresa, el seu aliment en la privació, el seu remei en la malaltia...* Després d'aquesta profunda i preciosa pregària, l'abadessa li va imposar la cogulla i el vel negre com tot un símbol exterior d'allò que s'esdevenia interiorment en el cor de la Josepa: que es lliurava a Déu per estimar-lo per sempre i per damunt de tot.

Bernat Folcrà

INVITACIÓ A LA LECTURA

Títol: MOMENTS ESTEL·LARS DE LA HUMANITAT

Autor: Stefan Zweig

Editorial: Quaderns Crema (2014)

Stefan Zweig va néixer a Viena el 1881 i va morir a Petropòlis, Brasil, el 1942. Es va doctorar en Filosofia a la universitat de Viena. Les seves obres el van convertir en un dels escriptors més populars d'Europa, tant per la seva capacitat narrativa, que fou extraordinària, com també per la profunditat amb què explica els temes; actualment el llegat de la seva obra literària continua sent admirada per tots els lectors que s'endinsen en els seus llibres.

Moments estel·lars de la humanitat és un llibre d'història, però escrit des d'una altra perspectiva. Per exemple la història de la creació del *Messies* de George Frieddrich Händel. En aquest "moment estel·lar" Stefan Zweig ens descriu la vida del compositor i les circumstàncies tan especials que va viure quan va crear la seva obra suprema. Després d'haver llegit la decisió que va prendre el compositor en un moment tan crucial de la seva vida, escoltar avui el *Messies* és sentir-lo en tot el seu esplendor.

En el pròleg l'autor ens explica el significat dels moments estel·lars i els defineix de la següent manera: *Aquests moments dramàticament concentrats, aquests moments prenyats de fatalitat, en què una decisió destinada a persistir al llarg del temps es comprimeix en una única data, en una única hora i sovint en un sol minut, són rars tant en la vida de l'individu com en el curs de la Història. Aquí he tractat d'evocar, a partir de les més variades èpoques i regions, alguns d'aquests moments estel·lars, els he denominat així perquè resplendeixen inalterables com els estels i brillen sobre la nit de l'efímer.* El llibre recorre aquests moments estel·lars en les catorze històries ordenades cronològicament que componen l'obra, les quals han tingut una gran transcendència per a la humanitat.

Els temes tractats són els següents: la mort de Marc Tul·li Ciceró, la conquesta de Bizanci, el descobriment de l'oceà Pacífic, la creació del *Messies* de G. F. Händel, la creació de la *Marselesa*, la derrota de Napoleó a Waterloo, la creació de l'elegia de Goethe, el descobriment de *El Dorado* (Califòrnia), l'indult de Dostoievski, el naixement del telègraf, el comiat vital de Leon Tolstoi, l'arribada al Pol Sud, el viatge clandestí de Lenin de Suïssa a Sant Petersburg i finalitzada amb el fracàs del president nord-americà Woodrow Wilson en la Conferència de Pau a París.

Stefan Zweig escriu amb una elegància i sensibilitat inusuals. Endinsar-se en la seva obra és una alegria perquè cada història ens dona l'oportunitat de conèixer un succés extraordinari i comprendre les dificultats que han passat fins arribar al moment estel·lar. Sense cap dubte, no hi ha millor mestre que Stefan Zweig per mostrar-nos el món del passat.

(Lina Zulueta)

Títol: LA FAMILIA DEL BARRIO CHINO

Autor: Li Yutang

Editorial: El viento

Lin Yutang va ésser un dels escriptors més rellevants de la Xina republicana. Va néixer a Xiamen i va estudiar a la universitat de Saint John de Shanghai. En aquesta universitat va rebre formació cristiana en llengua anglesa. Aquests coneixements li van ser molt valuosos en la seva carrera literària ja que li van permetre comprendre el pensament occidental, la qual cosa el va ajudar a escriure com cap altre autor podia fer-ho en aquells anys. De l'any 1916 al 1919 Lin Yutang va estudiar tradició xinesa a la universitat Tsinghua de Pequín i va obtenir una beca per continuar estudiant al departament de literatura comparada de la universitat de Harvard. Malauradament les dificultats econòmiques van impedir que continués als Estats Units i, finalment, es va doctorar en Lingüística a la universitat alemanya de Leipzig.

Li Yutang va lluitar de valent per aconseguir la divulgació de la literatura xinesa a occident. Per assolir-ho desenvolupà un nou sistema per poder escriure xinès amb caràcters llatins, i va aconseguir la seva gran fita com a filòleg en redactar el diccionari xinès-anglès d'ús modern.

Una de les obres més destacades d'aquest autor és *La família del barrio chino*. Aquesta novel·la narra la història d'una família d'emigrants que embarca cap als Estats Units d'Amèrica als anys vint del segle passat. El pare i dos fills barons van emigrar per sortir de la pobresa en què malviuen a la Xina. Llavors els Estats Units necessitaven mà d'obra per construir ferrocarrils i infraestructures a las ciutats; tanmateix ja en aquella època impedié que els emigrants s'establissin al país i no deixaven que hi arribessin les dones i els fills petits.

El senyor Fong, el cap de la família, va obrir una modesta bugaderia al barri xinès de la ciutat de Nova York. Després d'uns anys de treballar molt durament, va poder aconseguir el permís i els diners per reunir la família. La mare i els dos fills més petits, en Tom i l'Eva, per fi van poder arribar a Nova York. L'adaptació va ser difícil. Aquest és precisament, però, el punt més important de la novel·la: comprendre com la mare i els fills es van adaptant a un entorn diferent a la seva cultura, als seus costums i fins i tot a una altra creença. El fill gran es casa amb una jove catòlica i això serà font d'alguns problemes; però els pares, per tal de mantenir la família unida, no imposen pas la seva creença; tot al contrari, s'interessaren per la jove tot comprenent que les dues creences poden conviure perquè, en el fons, volen el mateix.

Juntament amb la família anem veient com creix la ciutat i com com els esdeveniments exteriors condicionen la seva vida, sobretot la guerra entre el Japó i la Xina. El 1937, el Japó va envair la Xina i hi va provocar una gran tragèdia. La comunitat xinesa de Nova York organitzà actes per recaptar diners que s'envien a la Xina. Aquests actes van ajudar també que la família Fong s'integrés totalment a la comunitat xinesa i trobessin la seva llar molt lluny de la seva Xina natal.

Lin Yutang coneixia molt bé les dificultats que pateixen els emigrants quan arriben a un país tan distint del seu. No només la llengua és diferent. També és difícil adaptar-se als costums, a les tradicions i a les creences. En aquesta obra plasma tota aquesta coneixença i retrata els canvis que es produeixen en les persones. Per demostrar la fusió de les dues cultures va triar com a protagonistes els fills menors, en Tom i l'Eva; ells són els qui més s'impacten de la nova cultura i també seran els qui millor s'adaptin al nou país.

La família del barrio chino és una novel·la tendra i amena que ens regala el coneixement d'un fet sempre present: l'emigració i les dificultats que sempre troben els més desfavorits. El que fa especial aquesta obra, és la forma en què està escrita. El temps narratiu se succeeix suaument al llarg de l'obra, plena de detalls, conformant la narració de tal manera que, en acabar, comprovem que hem assistit a una classe d'història sobre la societat xinesa abans de la revolució.

(Lina Zulueta)

QUI VA SER I QUI ÉS JESÚS DE NATZARET?

Al mes de juny de 2017 ha sortit publicat el núm. 26 de la col·lecció *Scriptorium Populeti* que porta per títol *Qui va ser i qui és Jesús de Natzaret?* Conté les ponències i comunicacions de la VI Trobada d'intel·lectuals i professionals catòlics que va tenir lloc a Poblet els dies 11 i 12 de novembre de 2016. Aquesta Trobada que, com és habitual, formula un pregunta sobre la qual es vol reflexionar en un context de recés i de pregària, es va centrar en la figura de Jesús de Natzaret.

Un dels misteris més profunds i radicals del cristianisme, potser el més important, és la intervenció de Déu en la Història de la humanitat per mitjà de l'encarnació del seu Fill. I aquesta és la figura que va centrar ponències i comunicacions de la jornada.

S'apleguen en aquesta obra, encapçalada per un pròleg del P. Abat de Poblet, les dues ponències que al matí es van adreçar als assistents. La primera va córrer a càrrec del doctor Cristòfol-A. Trepat i Carbonell, catedràtic jubilat de la universitat de Barcelona, i la segona va ser pronunciada pel doctor Francesc Torralba i Rosselló catedràtic de filosofia a la Universitat Ramon Llull. En la primera el doctor Trepat va intentar respondre la pregunta sobre ¿qui va ser Jesús?, tot exposant la

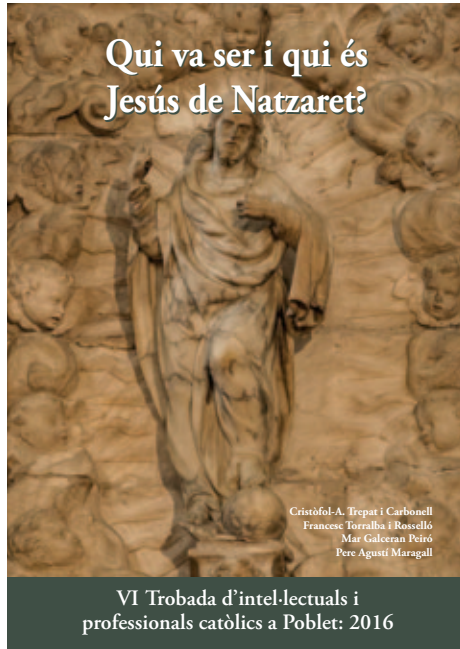
dimensió del personatge a partir del mètode històric sense tenir en compte la teologia o la fe personal. En la segona el doctor Torralba va tractar la dimensió teològica de Jesús, responent la pregunta ¿què vol dir que Jesús és viu avui?

A continuació es recullen les dues comunicacions que van tenir lloc a la tarda. El contingut de la primera, a càrrec de la doctora Mar Galceran Peiró, va versar sobre la seva experiència personal, és a dir,

com la trobada amb Jesús li va canviar la vida. La segona va córrer a càrrec de l'economista Pere Agustí Maragall que també va exposar el seu canvi de vida professional com a conseqüència de la seva experiència entorn la persona de Jesús.

En aquest volum s'han recollit els textos de les ponències i comunicacions, refetes, ampliades i aprofundides en funció de les preguntes i del

debat suscitat en la taula rodona posterior. S'hi ha afegit un apèndix amb diverses cites de Jesús als evangelis que poden ajudar a la reflexió i a la pregària sobre el tema objecte d'aquesta trobada.

FISC-FUNDACIÓ INTERNACIONAL DE SOLIDARITAT COMPANYIA DE MARIA

<http://www.fisc-catalunya.org/>

<http://www.fisc-ongd.org/>

La Fundació Internacional de Solidaritat Companyia de Maria (FISC) és una organització no governamental per al desenvolupament. Després d'uns anys de treballar al Tercer Món amb diferents projectes, l'any 1994 es va constituir la Fundació. Té personalitat jurídica i plena capacitat d'acció. Té dos objectius generals:

- la sensibilització i educació per al desenvolupament dels ciutadans respecte als problemes de la pobresa, per impulsar la solidaritat amb els països i els col·lectius marginals que pateixen una extrema pobresa, marginalitat, oblit i manca de veu amb una constant denúncia de les situacions generadores d'injustícia en el món;
- la cooperació per al desenvolupament a través del finançament d'activitats i projectes que permetin, mitjançant processos de col·laboració amb les parts implicades, la millora de les condicions de vida dels països empobrits i de les minories excloses. Amb un constant compromís per assolir l'equitat distributiva.

La web és senzilla i permet una informació clara i adequada. Consta de cinc pestanyes superiors on a través de diversos menús podem accedir als projectes, les activitats, la promoció del comerç just, l'agenda d'activitats, la mediateca, etc. A la part inferior tres pestanyes donen accés a la informació sobre les activitats a les escoles, els nous documents generats i les accions de la permanent on s'estableixen les reunions mensuals. Clicant sobre la banda verda inferior on diu blog, escrit per Joaquim Alsina, es pot obtenir informació summament interessant per la descripció dels projectes i pels aspectes de denúncia sobre la desigualtat. Recomanem de manera especial el post del dilluns 30 de maig titulat "Més paradisos: menys benestar social".

A FISC-central (segona adreça) hi ha una informació més exhaustiva sobre els projectes d'aquesta web cristiana vinculada a la congregació femenina Companyia de Maria-Lestonnac.

Cristòfol-A. Trepat

INFORMACIÓ DEL MONESTIR DE POBLET

HORARI DE CULTES

FESTES DE PRECEPTE

5,15 h. MATINES
7,30 h. LAUDES
10 h. MISSA CONVENTUAL
13 h. MISSA PER AL POBLE
18 h. MISSA PER AL POBLE
19 h. VESPRES I EXPOSICIÓ
21 h. COMPLETES I SALVE

DIES FEINERS

5,15 h. MATINES
7 h. LAUDES
8 h. MISSA CONVENTUAL
18,30 h. VESPRES (15/9 al 14/6)
19 h. VESPRES (15/6 al 14/9)
20,30 h. COMPLETES I SALVE (15/9 al 14/6)
21 h. COMPLETES I SALVE (15/6 al 14/9)

HORARIS DE VISITA AL MONESTIR

- **Hivern (del 13 d'octubre al 15 de març):**
Dies feiners: 10:00 – 12:45 / 15:00 – 17:30
Diumenges i festius: 10:00 – 12:30 / 15:00 – 17:30
- **Primavera (del 16 de març al 14 de juny):**
Dies feiners: 10:00 – 12:45 / 15:00 – 18:00
Diumenges i festius: 10:00 – 12:30 / 15:00 – 17:30
- **Estiu (del 15 de juny al 14 de setembre):**
Dies feiners: 10:00 – 12:45 / 15:00 – 18:00
Diumenges i festius: 10:00 – 12:30 / 15:00 – 18:00
- **Tardor (del 15 de setembre al 12 d'octubre):**
Dies feiners: 10:00 – 12:45 / 15:00 – 18:00
Diumenges i festius: 10:00 – 12:30 / 15:00 – 17:30

*EL MONESTIR NO ES VISITA ELS DIES DE NADAL, SANT ESTEVE I CAP D'ANY.
REIS, DIJOURS I DIVENDRES SANT I DILLUNS DE PASQUA, TANCAT A LA TARDA.*

TELÈFONS, FAX I CORREUS ELECTRÒNICS:

MONESTIR-COMUNITAT: Tel. 977 870 089 – Fax: 977 871 762

WEB MONESTIR DE POBLET: www.poblet.cat

MONESTIR: info@poblet.cat

ADMINISTRACIÓ: admin@poblet.cat – Tel. 977 870 089 (ext. 260)

HOSTATGERIA INTERNA: hostatgeriadepoblet@gmail.com

ARXIU TARRADELLAS: atarradellas@poblet.cat – Tel. 977 870 089 (ext. 234)

HOSTATGERIA EXTERNA: Tel. 977 871 201 – Fax: 977 870 537

hostatgeria@poblet.cat // gerencia@poblet.cat // comptes@poblet.cat // escolarestaurant@poblet.cat

CONSERGERIA (GUIES MONESTIR): Tel. i Fax: 977 870 254 – visita@poblet.cat

TRESORERIA GERMANDAT: jjosepdeharo@yahoo.es

WEB FUNDACIÓ DE POBLET. www.fundaciopoblet.org – secretaria@fundaciopoblet.org

Monestir de Poblet